సంస్కృతసుధా

షష్ఠీ కక్ష్యా

(సంయుక్త పాఠ్యక్రమః)

(Composite Course)

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

First Published 2012

New Impressions 2014, 2019, 2020, 2021, 2022, 2024, 2025, 2026

DISCLAIMER

Any form of copying of the content, information and illustrations from this text book is a punishable offence.

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copyright holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho Title Page 220 G.S.M. White Art Card

ఆంధ్రప్రదేశప్రభుత్వప్రకాశనమ్, అమరావతి

Printed in India
at the A.P. Govt., Text Book Press
Amaravathi, Andhra Pradesh

AP SCERT

మా తెలుగు తల్లి

– శంకరంబాడి సుందరాచారి

మా తెలుగు తల్లికి మల్లెపూదండ
మా కన్నతల్లికి మంగళారతులు
కడుపులో బంగారు కనుచూపులో కరుణ
చిరునవ్వులో సిరులు దొరలించు మా తల్లి
గలగలా గోదారి కదలిపోతుంటేను
బిరబిరా కృష్ణమ్మ పరుగులిడుతుంటేను
బంగారు పంటలే పండుతాయి
మురిపాల ముత్యాలు దొరలుతాయి
అమరావతీ నగర అపురూప శిల్పాలు
త్యాగయ్య గొంతులో తారాడు నాదాలు
తిక్కయ్య కలములో తియ్యందనాలు
నిత్యమై, నిఖిలమై నిలిచియుండేదాక
రుద్రమ్మ భుజశక్తి, మల్లమ్మ పతిభక్తి
తిమ్మరుసు ధీయుక్తి, కృష్ణరాయల కీర్తి
మా చెవుల రింగుమని మారుమ్రోగేదాక
నీ ఆటలే ఆడుతాం – నీ పాటలే పాడుతాం
జై తెలుగు తల్లీ ! జై తెలుగు తల్లీ! జై తెలుగు తల్లీ!

APSCERT

Printed in India
at the A.P. Govt., Textbook Press,
Amaravati, Andhra Pradesh.

వందే మాతరమ్

వందే మాతరం వందే మాతరం

సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం

సస్యశ్యామలాం మాతరం వందే మాతరం

శుభ్రజ్యోత్స్నాపులకితయామినీం

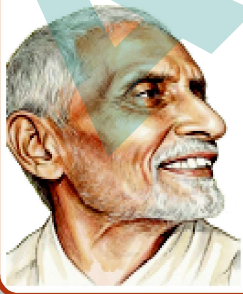
ఫుల్లకుసుమితద్రుమదలశోభినీం

సుహాసినీం సుమధురభాషిణీం

సుఖదాం వరదాం మాతరం వందే మాతరం.

– బంకించంద్ర ఛటర్జీ

జాతీయ జెండా రూపకర్త

పింగళి వెంకయ్యగారు 1876 ఆగస్టు 2న కృష్ణా జిల్లాలోని భట్లపెనుమర్రు గ్రామంలో జన్మించారు. భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంలో దేశానికి తగిన జాతీయ జెండా అవసరాన్ని గుర్తించిన పింగళి వెంకయ్య గారు అనేక నమూనాలను రూపొందించారు. 1921లో విజయవాడలో జరిగిన భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ సమావేశంలో మహాత్మాగాంధీకి ఆయన జెండా నమూనాను సమర్పించారు. గాంధీజీ సూచనల మేరకు జెండాలో మార్పులు చేసి, త్రివర్ణ పతాకాన్ని రూపొందించారు.

APSCERT

రాష్ట్రీయ గీతం

జనగణమన అధినాయక జయహే!
భారత భాగ్యవిధాతా!
పంజాబ, సింధు, గుజరాత, మరాఠా,
ద్రావిడ, ఉత్కళ, వంగా!
వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగా!
ఉచ్చల జలధి తరంగా!
తవ శుభనామే జాగే!
తవ శుభ ఆశిష మాంగే
గాహే తవ జయగాథా!
జనగణ మంగళదాయక జయహే!
భారత భాగ్య విధాతా!
జయహే! జయహే! జయహే!
జయ జయ జయ జయహే!!

– రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్

ప్రతిజ్ఞా

భారతదేశః మమ మాతృభూమిః. భారతీయాః సర్వే మమ సహోదరాః.
అహం మమదేశం ప్రీణామి. సుసంపన్నా, బహువిధా భారతీయసాంస్కృతికసంపత్ మమ గర్వకారణమ్. తస్యాః యోగ్యజనో భవితుం సర్వదా అహం పరిశ్రమం కరోమి.
మమ మాతాపితరౌ, ఉపాధ్యాయాన్, జ్యేష్ఠాన్ సర్వాన్ చ పూజయామి. సర్వైః సహ సగౌరవం వ్యవహరామి.
మమ దేశస్య విషయే, ప్రజానాం విషయే సేవానిరతిం భజామి. జంతూనాం విషయే దయాలుః భవామి ఇతి చ ప్రతిజ్ఞాం కరోమి.
సర్వేషాం శ్రేయోఽభివృద్ధయః ఏవ మమ ఆనందస్య కారణమ్.

AP SCERT

राष्ट्रियशिक्षानीतिः 2020 (NEP 2020)

भारतस्य नूतना शिक्षानीतिः २०२० समग्रा, सुलभा, विद्यार्थिकेन्द्रीकृतविद्याव्यवस्थां निर्माति च। इयं नीतिः सामर्थ्याधारिताभ्यसनं तथैव अनुभवात्मकविधीन् सुस्पष्टं व्यक्तीकरोति। अनया विद्या आकर्षणीया सार्थका च भवति। जातीयविद्यानीतिः २०२० प्रस्तुत २१ शताब्द्याः नैपुण्यानामुपरि दृष्टिं प्रसारयति।

- विमर्शनात्मकालोचनम्
- सर्जनात्मकता
- समाचारविनिमयक्षमता
- समस्यापरिष्काराश्च अस्यां मुख्यविषयाः।

इयं नीतिः स्वीयजीवनाभ्यसनम् आविष्कारान् सांकेतिकाधारितबोधनाविधीन् प्रोत्साहयति। अस्याः विधेः लक्ष्यम् - सम्मिलितविद्या तथैव भविष्यत्कालानुगुणं विद्याव्यवस्थानिर्माणमेव। इयं नीतिः अत्यन्तवेगेन परिवर्तमाने प्रपञ्चे प्रत्येकं विद्यार्थिनं विजयप्राप्तये शक्तिवन्तं करोति। इयं नीतिः भारतदेशविद्याव्यवस्थायां बृहत् परिवर्तनानयने स्वीयपदानि व्यवस्थापयति।

జాతీయ విద్యా విధానం 2020

జాతీయ విద్యా విధానం 2020 సమగ్రమైనది, సౌలభ్యమైనది మరియు విద్యార్థి–కేంద్రీకృత విద్యా వ్యవస్థను నిర్మిస్తుంది. ఇది సామర్థ్యాధారిత అభ్యసనం మరియు అనుభవాత్మక విధానాలను బలంగా నొక్కి చెబుతుంది, దీనివల్ల విద్య ఆకర్షణీయంగా మరియు అర్థవంతంగా ఉంటుంది. జాతీయ విద్యా విధానం 2020 ప్రస్తుత 21వ శతాబ్దపు నైపుణ్యాలపై దృష్టి సారిస్తుంది.

- విమర్శనాత్మక ఆలోచన
- సృజనాత్మకత
- సమాచారం
- సమస్య పరిష్కారం ముఖ్యమైనవి.

ఇది నిజ జీవిత అభ్యసనం ఆవిష్కరణలు, సాంకేతికతాధారిత బోధనా విధానాలను ప్రోత్సహిస్తుంది. స్థూలంగా, ఈ విధానం సమ్మిళిత విద్యను మరియు భవిష్యత్తుకు సిద్ధమైన విద్యా వ్యవస్థ నిర్మాణమే లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఇది వేగంగా మారుతున్న ప్రపంచంలో ప్రతి విద్యార్థి విజయవంతం కావడాన్ని శక్తివంతం చేస్తుంది. ఇది భారతదేశ విద్యా రంగంలో ఒక పెద్ద మార్పు తీసుకొచ్చే దిశగా అడుగులు వేస్తోంది.

APSCERT

పఠత సంస్కృతమ్

పఠత సంస్కృతం, వదత సంస్కృతమ్

లసతు సంస్కృతం చిరం గృహే గృహే చ పునరపి ॥పఠత॥

జ్ఞానవైభవం వేదవాఙ్మయమ్

లసతి భవభయాపహారి యత్ర మునిభిరార్జితమ్

కీర్తిరార్జితా యస్య ప్రణయనాత్

వ్యాస-భాస-కాళిదాస-బాణముఖ్యకవిభిః ॥పఠత॥

స్థానమూర్జితం యస్య మన్వతే

వాగ్విచిన్తకా హి వాక్షు యస్య వీక్ష్య మధురతామ్

యద్వినా జనా నైవ జానతే

భారతీయసంస్కృతిం సనాతనాభిదాం వరామ్॥ ॥పఠత॥

జయతు సంస్కృతం సంస్కృతిస్తథా

సంస్కృతస్య సంస్కృతేశ్చ ప్రణయనాచ్చ మనుకులమ్

జయతు సంస్కృతం, జయతు మనుకులమ్

జయతు జయతు సంస్కృతం, జయతు జయతు మనుకులమ్॥ ॥పఠత॥

-శ్రీ మంజునాథ శర్మా

AP SCERT

విషయసూచీ

పాఠస్య నామ	ప్రక్రియా	మాసః	పృష్ఠసంఖ్యా
సంసిద్ధతాపాఠా:		జూన్, జూలై	2-8
1. హస్తీ హస్తీ హస్తీ	(గీతమ్)	ఆగస్టు	9-18
2. సుభాషితాని	(శ్లోకాః)	సెప్టెంబర్టు	19-32
3. చతురః కాకః	(కథా)	అక్టోబరు	33-44
4. పరిసరపరిరక్షణమ్	(సంభాషణమ్)	నవంబరు	45-56
5. సుప్రభాతమ్	(గీతమ్)	డిసెంబరు	57-70
6. తిరుమల-తిరుపతిక్షేత్రమ్	(సంభాషణమ్)	జనవరి, ఫిబ్రవరి	71-89
పునశ్చరణమ్		మార్చి-ఏప్రిల్	
	అనుబంధః		90 - 105
శబ్దాః	ధాతవః		సంస్కృతవర్ణాః
మాత్రాభ్యాసః	పదకోశః		క్రియాపదకోశః

R7A9V9

Teacher corner

R9M8B3

Student Corner

- అధ్యాపకః 'సుభాషితాని' ఇతి పాఠే విద్యమానేషు శ్లోకేషు ప్రతిమాసం ఏకైకం శ్లోకం ఛాత్రైః అభ్యాసయేత్.
- **సంస్కృతభాషావర్ధినీ** ఇత్యస్మిన్ అభ్యాసాః మూల్యాంకనాయ న ఉపయోక్తవ్యాః. ఇమే అంశాః కేవలం ఛాత్రాణాం సంస్కృతభాషాభివృద్ధయే ఏవ ప్రదత్తాః.

AP SCERT

షష్ఠీ కక్ష్యాయాం అధ్యయనవిధానం
1. మిత్రే మిత్రే మిత్రే
2. మిత్రే మిత్రే మిత్రే
3. చతురః కాకః
4. పరిసరపరిరక్షణమ్
5. సుప్రభాతమ్
6. తిరుమల తిరుపతి క్షేత్రం

సాధితవ్యాని సామర్థ్యాని

భావావగమనమ్ – ప్రతిస్పందనమ్

శ్రవణం, చింతనం, భాషణం చ –

శ్రుత-దృష్ట-పఠిత విషయాన్ క్రమబద్ధతయా స్వశబ్దైః వదేత్।

* చర్చాసు స్వతంత్రతయా భాగం గృహీత్వా స్వాభిప్రాయాన్ ప్రకటీకుర్యాత్।
* గేయ-గీత-కథా-సంభాషణ-చిత్ర-పాత్రాదీనాం విషయే స్వతంత్రతయా సంభాషణం, ప్రశ్నకరణం, చర్చాం చ కుర్యాత్।
* పరిసరస్థఘటనాః సూక్ష్మతయా నిరీక్ష్య తాన్ విషయాన్ మౌఖికరూపేణ అభివ్యక్తీకుర్యాత్।

పఠనం, వ్యక్తీకరణం చ –

* గేయ-కథా-సంభాషణ-కథన-ఆవేదన-ఆత్మకథా-వ్యాస-పద్య-ప్రక్రియాః ధారాప్రవాహేణ పఠేత్, తేషాం విషయే చర్చాం లేఖనం చ కుర్యాత్।
* పఠితవిషయాణాం ముఖ్యాంశాన్ స్వాభిప్రాయైః సహ స్వశబ్దైః లిఖేత్।
* పాఠ్యపుస్తకేన సహ అన్యసాహిత్యమ్ (వార్తాపత్రికాః, సూచనాఫలకాః, కార్యక్రమనివేదనాః, బాలసాహిత్యమ్, విజ్ఞాపనాని) పఠేత్, తేషాం విషయే భాషణం కుర్యాత్।
* పరిసరస్థఘటనాః నిరీక్ష్య తాసాం ప్రతిక్రియాః లిఖితరూపేణ అభివ్యక్తీకుర్యాత్।

భావవ్యక్తీకరణమ్ – సర్జనాత్మకతా

స్వీయరచనా –

* శ్రుత-పఠిత-జ్ఞాతవిషయాన్ స్వతంత్రతయా లిఖేత్।
* పాఠ్యభాగేషు విద్యమానపాత్రాణాం, స్థలానాం, ఘటనానాం చ సారాంశాన్ స్వశబ్దైః లిఖేత్।
* స్తరానుగుణవిషయాన్, వృత్తీః, కథాసంబంధితశబ్దాన్ చ జ్ఞాత్వా సందర్భానుసారం రచనాసు ఉపయుంజీత।
* కల్పనాత్మకలేఖనం, సందర్భోచిత అనుభవలేఖనం, దృష్టఘటనాః, ఉత్సవానాం విషయే చ స్వశబ్దైః లిఖేత్।

సృజనాత్మకతా –

* గేయకథానాం విస్తరణం కుర్యాత్। కథాం కల్పయిత్వా లేఖనం, పత్రలేఖనం, సంభాషణలేఖనం చ కుర్యాత్।
* గేయాని సలయం గాయేత్। కథాస్థపాత్రాణాం అభినయం కుర్యాత్।
* ఆహ్వానపత్రాణి, విజ్ఞాపనాఫలకాని, అభినందనపత్రాణి చ సిద్ధీ కుర్యాత్।
* అన్యరచనాసు భాషాం, అన్యేషాం విచారాన్, భావోద్వేగాన్, సంస్కృతిసంప్రదాయాన్, భాషాశైలీం చ గౌరవేత్। అన్యేషాం సత్కార్యాణి విజయశ్చ అభినందేత్।

భాషాంశాః

* నూతనశబ్దాన్ సందర్భానుసారం స్వవాక్యేషు ప్రయుంజీత।
* సందర్భానుగుణం అర్థాన్ నిఘంటుసాహాయ్యే జ్ఞాత్వా అర్థవంతాన్ శబ్దాన్ వాక్యేషు ఉపయుంజీత।
* భాషాక్రీడానాం మాధ్యమేన సందర్భోచితశబ్దాన్ లిఖేత్।
* వ్యాకరణాంశాన్ (నామ-సర్వనామ-విశేషణ-క్రియా-కాల-విభక్తి-వచన-అవ్యయాదీన్) ఇత్యాదీన్ జ్ఞాత్వా వాక్యనిర్మాణం కుర్యాత్।
* రచనాసు విరామచిహ్నానాం (పూర్ణవిరామ-అల్పవిరామాదీనాం) ప్రయోగం కుర్యాత్।
* వ్యాకరణసూత్రాణాం కంఠస్థీకరణం వినా భాషానియమాన్, వాక్యనిర్మాణశైలీం చ జ్ఞాత్వా అవగచ్ఛేత్।
* పారిభాషికపదాన్ జ్ఞాత్వా ప్రయుంజీత।

APSCERT

పాఠ్యప్రణాళికాలక్ష్యాణి

భాషా న కేవలం శబ్దానాం వ్యాకరణనియమానాం వా సమూహః, అపితు భావప్రకటీకరణస్య చింతనవికాసస్య చ ప్రముఖం సాధనమ్ ।

పాఠ్యప్రణాళికాలక్ష్యమ్ – 1

1: మౌఖికభాషాకౌశలానాం వికాసః

1.1: వివిధసందర్భేషు సరళం సార్థకం చ సంభాషణసామర్థ్యమ్ ।

1.2: పఠితపాఠానాం ముఖ్యవిషయాణాం సంక్షేపేణ ప్రకటీకరణమ్ ।

1.3: మౌఖికప్రదర్శనేషు , అతిథి ఆహ్వానేషు, లఘుభాషణేషు కక్ష్యాచర్చాసు చ సహభాగిత్వమ్ ।

పాఠ్యప్రణాళికాలక్ష్యమ్ – 2

2: పఠనం తథా అవబోధనమ్

2.1: వివిధానాం రచనానాం (గద్య–పద్య–కవితాదీనాం) అవబోధనాయ కల్పనాశక్తేః, ఊహ్యమానస్య, దర్శనకరణస్య (Visualisation) చ కౌశలానాం ప్రయోగః ।

2.2: ముఖ్యవిషయాణాం గ్రహణం తథా సారాంశలేఖనమ్ ।

పాఠ్యప్రణాళికాలక్ష్యమ్ – 3

3: లేఖనకౌశలస్య వికాసః

3.1: వాక్యానాం క్రమశః లేఖనమ్, శీర్షికా – ఉపశీర్షికా –పరిచ్ఛేదానాం నిర్మాణకౌశలమ్ ।

3.2: పఠితవిషయాణాం స్వకీయావబోధనేన చింతనేన చ స్పష్టతయా లేఖనమ్ ।

3.3: ఉపలబ్ధసూచనాభిః భిత్తిపత్రాణాం (Posters), నిమంత్రణపత్రాణాం, సరళకవితానాం, కథానాం చ నిర్మాణమ్।

3.4: లేఖనే వ్యాకరణస్య సముచితవాక్యరచనాయాః చ ప్రయోగః ।

పాఠ్యప్రణాళికాలక్ష్యమ్ – 4

4: శబ్దసంపదః అభివర్ధనమ్

4.1: నూతనశబ్దానాం అర్థచర్చా తథా వివిధసాహిత్యపఠనేన శబ్దసంపదః వికాసః ।

4.2: వివిధవిషయాణాం శ్రవణేన పఠనేన చ శబ్దజ్ఞానస్య వర్ధనమ్ ।

పాఠ్యప్రణాళికాలక్ష్యమ్ – 5

5: పఠనరుచేః వికాసః

5.1: గృహే పఠనార్థం గ్రంథాలయాత్ నియమేన పుస్తకానాం స్వీకరణమ్ ।

5.2: గ్రంథాలయే పుస్తకానాం పఠనే ఆసక్తిప్రదర్శనమ్ ।

APSCERT

ప్రార్థనాశ్లోకాః

జ్ఞానానందమయం దేవం నిర్మలస్ఫటికాకృతిమ్ ।
ఆధారం సర్వవిద్యానాం హయగ్రీవముపాస్మహే ॥

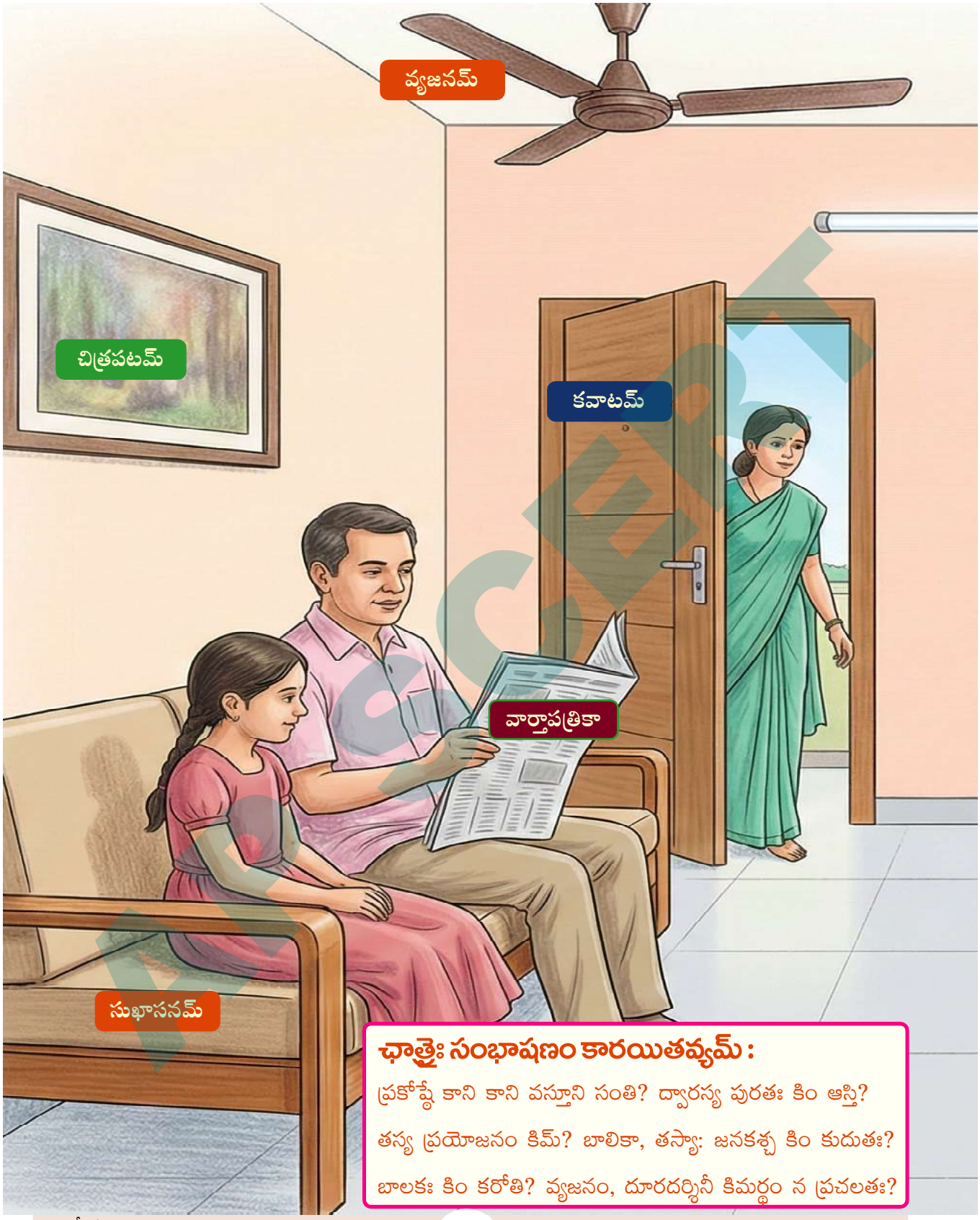
సరస్వతి! నమస్తుభ్యం వరదే! కామరూపిణి! ।
విద్యారంభం కరిష్యామి సిద్ధిర్భవతు మే సదా ॥

అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా ।
చక్షురున్మీలితం యేన తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

దివ్యాం భవ్యాం సుబోధాం చ శుద్ధామ్ అర్థప్రదాయినీం ।
జననీం బహుభాషాణాం వందే గీర్వాణభారతీమ్ ॥

APSCERT

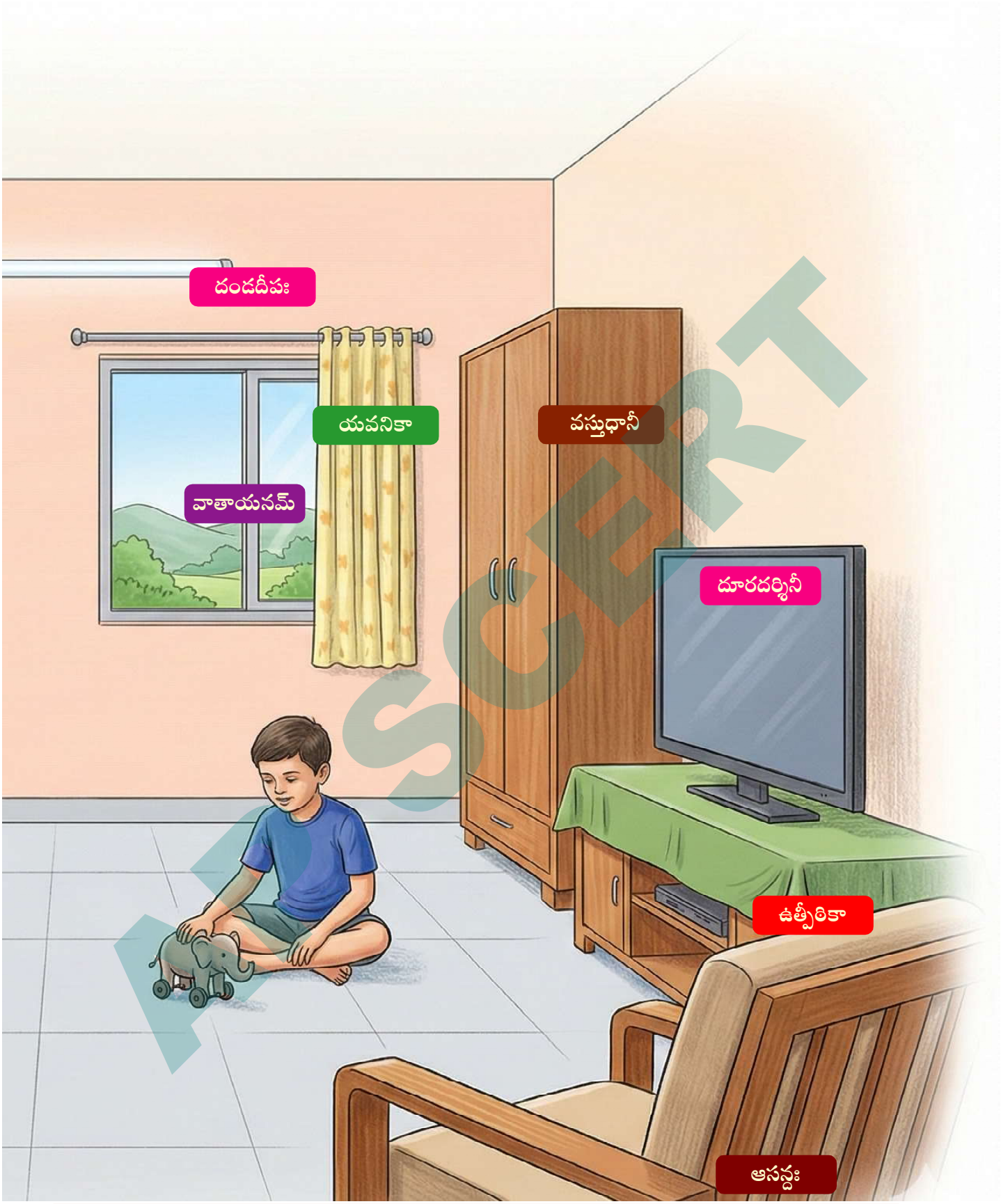

छात्रैः संभाषणं कारयितव्यम् :

प्रकोष्ठे कानि कानि वस्तूनि सन्ति? द्वारस्य पुरतः किं अस्ति?

तस्य प्रयोजनं किम्? बालिका, तस्याः जनकश्च किं कुर्वतः?

बालकः किं करोति? व्यजनं, दूरदर्शिनी किमर्थं न प्रचलतः?

ASCERT

సంసిద్ధతాపాఠాః

(సంసిద్ధతాపాఠాలు)

F7T7M7

సంభాషణాభ్యాసః -1 (పరిచయః)

అధ్యాపకః	–	సుప్రభాతం ఛాత్రాః!
ఛాత్రః	–	సుప్రభాతం మహోదయ!
అధ్యాపకః	–	భవతః నామ కిమ్?
రమేశః	–	మమ నామ రమేశః.
అధ్యాపకః	–	భవతః నామ కిమ్?
కార్తికః	–	మమ నామ కార్తికః.
అధ్యాపక:	–	భవత్యా: నామ కిమ్?
కవితా	–	మమ నామ కవితా.
అధ్యాపకః	–	భవత్యాః నామ కిమ్?
భవానీ	–	మమ నామ భవానీ.

1. గీతమ్

బాలచందిర !

బాలచందిర ! లోకసుందర
ఏహి గగనవిభూషణ !
ఏహి సత్వరమ్ ఏహి శశధర !
ఏహి ఏహి మదంతికమ్ ॥

కుత్ర గచ్ఛసి? కుత్ర నివససి?
బ్రూహి కిం తవ వాహనమ్?
చలసి నిత్యం నియతగత్యా
మాసి కిం తవ వేతనమ్?

లీయసే త్వం వర్ధసే త్వం
హససి కిం ఖలు కారణమ్?
నిరవలంబం సంచరన్నపి
పతసి న త్వం కథమిదమ్?

కథమవాప్తా? కాంతిరేషా
హ్లాదినీ సా కౌముదీ
లీయసే త్వం కుత్ర దివసే? .
రంజకం తవ జీవనమ్ ॥

-జనార్దన హెగ్డే

సంభాషణాభ్యాసః -2 (స్వపరిచయః)

లతా – మమ నామ లతా,
అహం షష్ఠకక్ష్యాయాం పఠామి.
మమ జనకస్య నామ సురేశః,
మమ అంబాయాః నామ పద్మా,
అస్మాకం విద్యాలయస్య నామ.....ప్రాచ్యోన్నతపాఠశాలా.

రమేశః – మమ నామ రమేశ.
అహం షష్ఠీకక్ష్యాయాం పఠామి.
మమ జనకస్య నామ రామచంద్రః,
మమ అంబాయాః నామ మైథిలీ,
అస్మాకం విద్యాలయస్య నామ .....ప్రాచ్యోన్నతపాఠశాలా.

2. గీతమ్

విమానయానం రచయామ!

రాఘవ ! మాధవ ! సీతే ! లలితే!
విమానయానం రచయామ ।
నీలే గగనే విపులే విమలే
వాయువిహారం కరవామ ॥

ఉన్నతవృక్షం తుంగం భవనం
క్రాంత్వాకాశం ఖలు ! యామ !
కృత్వా హిమవంతం సోపానం
చందిరలోకం ప్రవిశామ ॥

శుక్రశ్చంద్రః సూర్యో గురురితి
గ్రహాన్ హి సర్వాన్ గణయామ ।
వివిధాః సుందరతారాశ్చిత్వా
మౌక్తికహారం రచయామ ॥

అంబుదమాలామ్ అంబరభూషామ్
ఆదాయైవ హి ప్రతియామ ।
దుఃఖిత-పీడిత-కృషికజనానాం
గణేషు హర్షం జనయామ ॥

డా॥ విశ్వాసః

AP SCERT

సంభాషణాభ్యాసః -3

అధ్యాపకః – (బాలకం ప్రతి) భవాన్ కః?

అనంతః – అహం ఛాత్రః. భవాన్ కః?

అధ్యాపకః – అహమ్ అధ్యాపకః. భవాన్ కః?

కృష్ణః – అహం ఛాత్రః, భవాన్ కః?

అధ్యాపకః – అహమ్ అధ్యాపకః (బాలికాం ప్రతి) అహం పురుషః. భవతీ కా?

మల్లికా – అహం బాలికా.

అధ్యాపకః – భవంతః కే?

కుమారః – వయం ఛాత్రాః

3. గీతమ్

మమ మాతా దేవతా

మమ మాతా దేవతా ।
మమ మాతా దేవతా ॥
అతిసరలా, మయి మృదులా
గృహకుశలా, సా అతులా ॥ మమ మాతా ॥

పాయయతి దుగ్ధం, భోజయతి భుక్తం
లాలయతి నిత్యం, తోషయతి చిత్తమ్ ॥ మమ మాతా ॥

సాయంకాలే నీరాజయతి.
పఠయతి చ మాం 'శుభం కరోతి'

శుభం కురు త్వం కల్యాణమ్ ఆరోగ్యం ధనసంపదః ।
దుష్టబుద్ధివినాశాయ దీపజ్యోతిర్నమోస్తు తే ॥

పఠయతి చ మాం 'శుభం కరోతి' ॥ ॥ మమ మాతా ॥

రాత్రే అంకే మాం స్వాపయతి
మధు మధు మధురం గీతం గాయతి ॥ మమ మాతా ॥
అ..... అ..... అ..... అ.....

ల. మ. చక్రదేవః

© SCERT

సంభాషణాభ్యాసః - 4

అధ్యాపకః	–	(దర్శయన్) ఏషః కః?
ఛాత్రాః	–	ఏషః కేశవః.
అధ్యాపకః	–	ఏషా కా?
ఛాత్రాః	–	ఏషా లలితా.
అధ్యాపకః	–	ఏతత్ కిమ్?
ఛాత్రాః	–	ఏతత్ పుస్తకమ్!
అధ్యాపకః	–	సః కః ?
ఛాత్రాః	–	స: రామకృష్ణః.
అధ్యాపకః	–	సా కా?
ఛాత్రాః	–	సా నివేదితా.
అధ్యాపకః	–	తత్ కిమ్?
ఛాత్రాః	–	తత్ చిత్రమ్.

సంభాషణాభ్యాసః -5

అధ్యాపకః	–	రామ ! కిమర్థం పాఠం న లిఖతి భవాన్?
పవనః	–	మహోదయ ! గణేశః మమ లేఖనీం స్వీకృతవాన్.
అధ్యాపకః	–	తస్య లేఖనీ నాస్తి వా?
పవనః	–	సః లేఖనీం న ఆనీతవాన్.
అధ్యాపకః	–	అస్తు, కక్ష్యాయాం కస్య సమీపే లేఖనీద్వయమ్ అస్తి?
చైతన్యః	–	మహోదయ ! ఏతస్య సమీపే లేఖనీద్వయమ్ అస్తి.
అధ్యాపకః	–	పవన ! ఏతస్య సమీపే అస్తి. స్వీకరోతు. అనంతరమ్ ఏతస్య కృతే దదాతు.
పవనః	–	ఆమ్, అహమ్ అనంతరం దదామి. ధన్యవాదః.

AP SCERT

మమ విషయే

మమనామ : .....

మమ జనన్యాः నామ : .....

మమ జనకస్య నామ : .....

మమ కుటుంబజనాः : .....

మమ పాఠశాలాయాः నామ : .....

మమ కక్ష్యా : .....

మమ గ్రామస్య / నగరస్య నామ : .....

పఠితానాం కథాపుస్తకానాం నామాని : .....

.....

.....

.....

మమ ఇష్టకథా : .....

మమ స్నేహితానాం నామాని : .....

.....

అహం సమ్యక్ పఠిత్వా.....భవిష్యామి

AP SCERT

1. హస్తీ హస్తీ హస్తీ

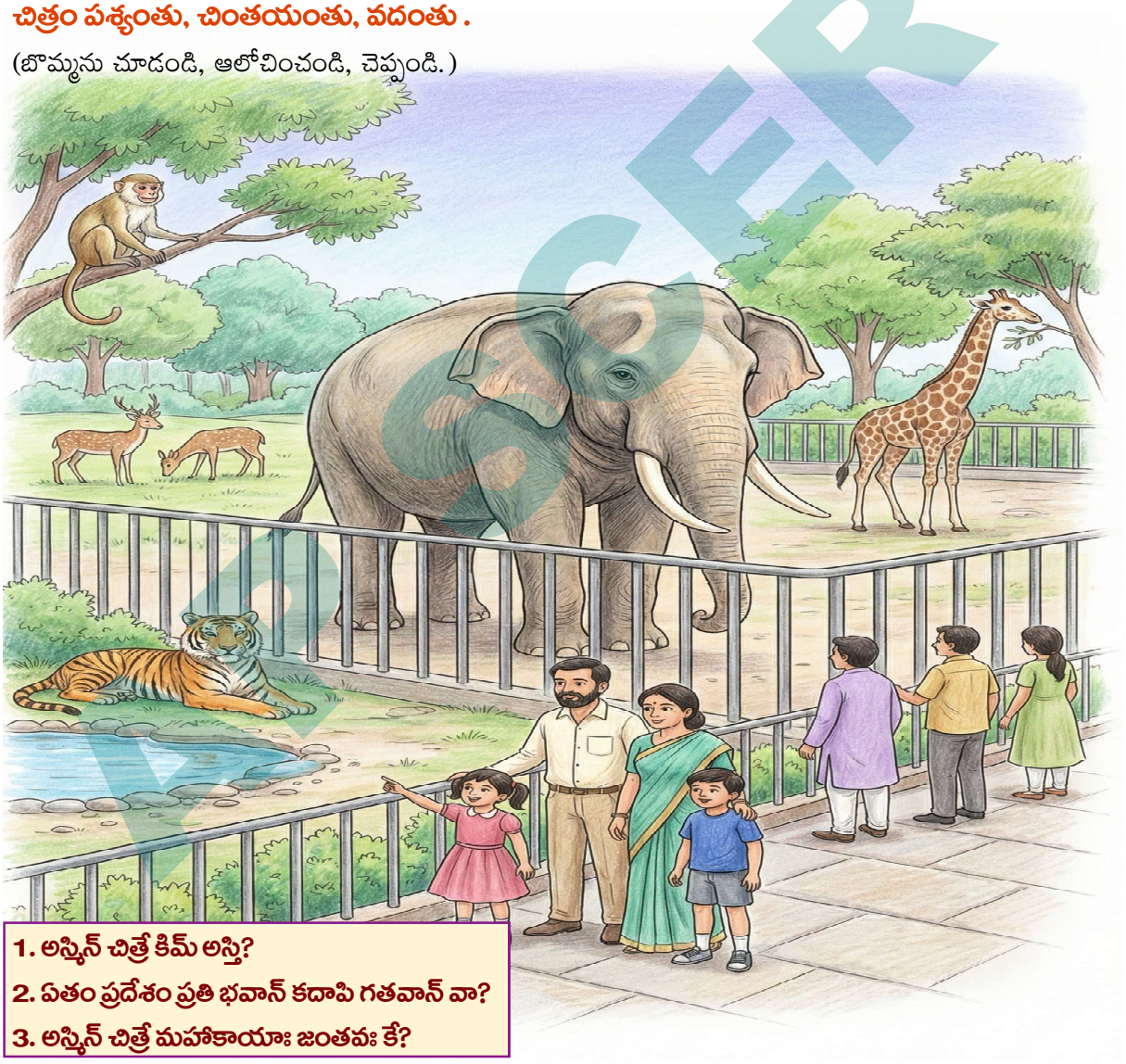
S4F2C3

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః సరళసంస్కృతగీతాని శ్రుత్వా స్పష్టోచ్చారణేన గాతుం శక్నువంతి. CG - 1
2. ఛాత్రాః సంస్కృతపదైః జంతూనాం రూపవర్ణనం కర్తుం ప్రభవంతి. CG - 2
3. ఛాత్రాః గీతస్య సారాంశం స్వీయవాక్యైః లిఖితుం శక్నువంతి. CG - 3
4. వర్తమానకాలే ఏకవచన, బహువచన రూపాణాం జ్ఞానం ప్రాప్నువంతి. CG - 4

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు .

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

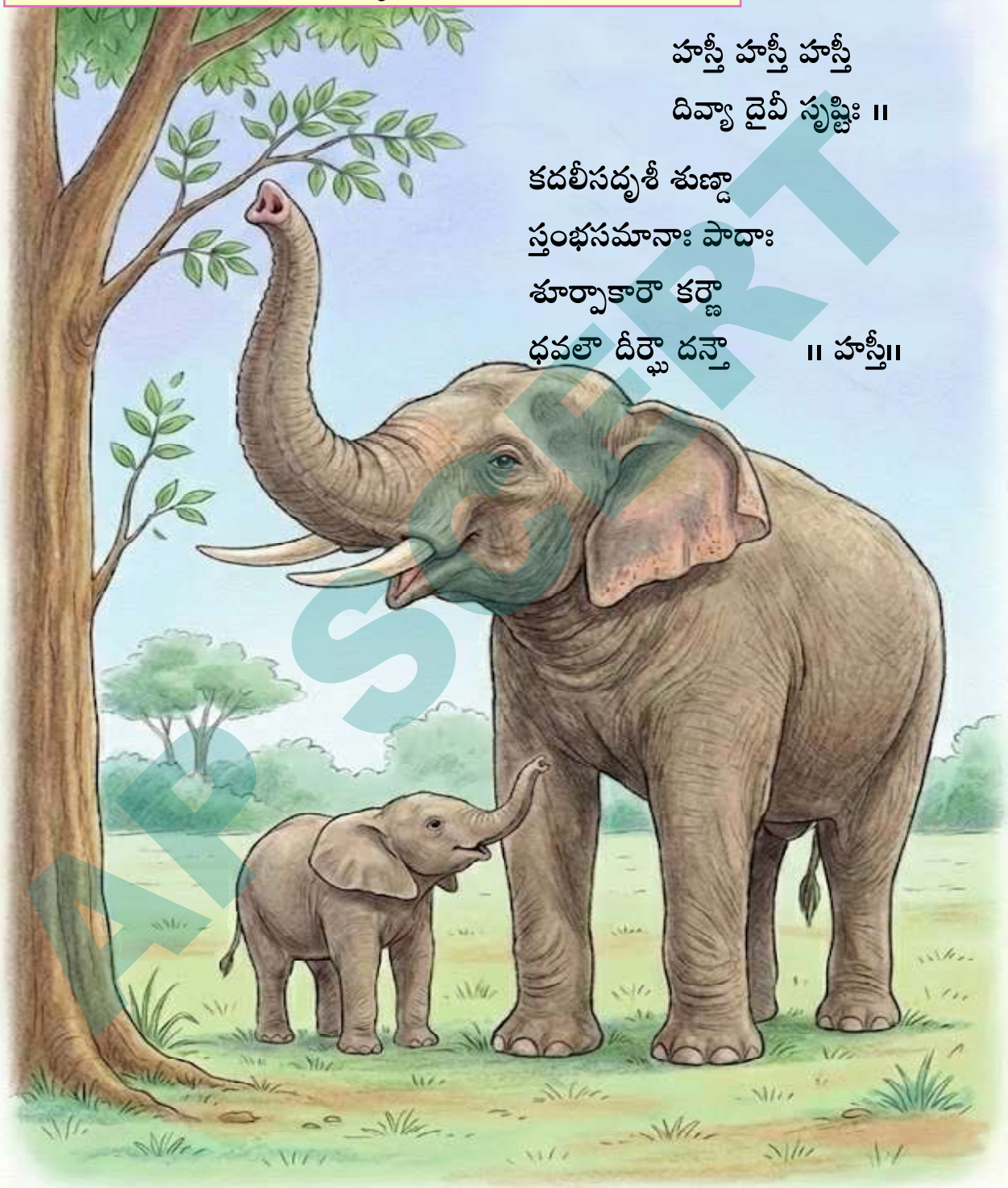
1. అస్మిన్ చిత్రే కిమ్ అస్తి?

2. ఏతం ప్రదేశం ప్రతి భవాన్ కదాపి గతవాన్ వా?

3. అస్మిన్ చిత్రే మహాకాయాః జంతవః కే?

© SCERT

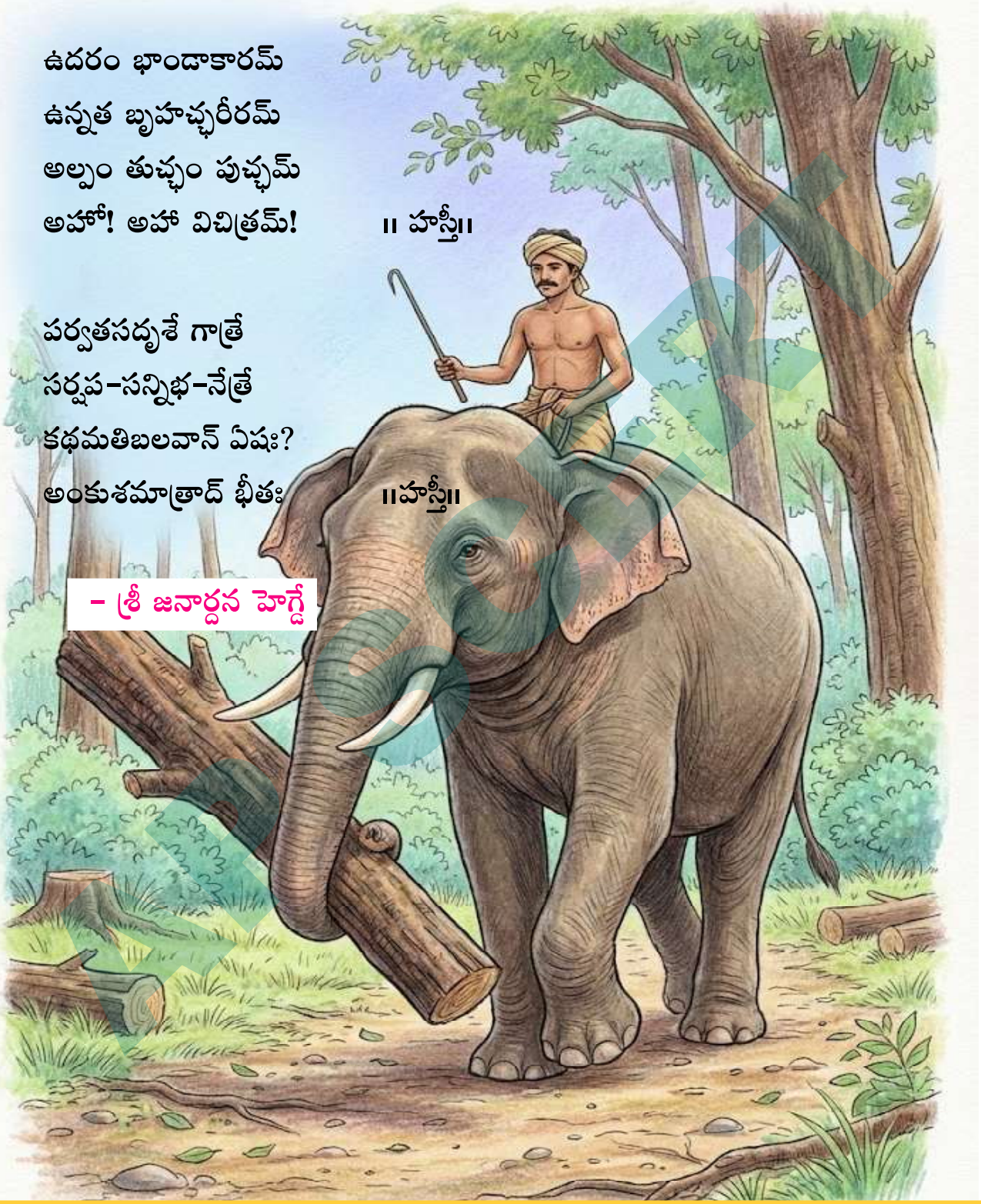
పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు. (పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)।

హస్తీ హస్తీ హస్తీ
దివ్యా దైవీ సృష్టిః ॥

కదలీసదృశీ శుణ్డా
స్తంభసమానాः పాదాः
శూర్పాకారౌ కర్ణౌ
ధవలౌ దీర్ఘౌ దన్తౌ ॥ హస్తీ॥

APSCERT

ఉదరం భాండాకారమ్
ఉన్నత బృహచ్ఛరీరమ్
అల్పం తుచ్ఛం పుచ్ఛమ్
అహో! అహా విచిత్రమ్! ॥ హస్తీ॥

పర్వతసదృశే గాత్రే
సర్షప-సన్నిభ-నేత్రే
కథమతిబలవాన్ ఏషః?
అంకుశమాత్రాద్ భీతః ॥హస్తీ॥

– శ్రీ జనార్దన హెగ్డే

I. భావావగమనమ్ - ప్రతిస్పందనమ్.

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు, (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

అ) భవాన్ కాన్ కాన్ జంతూన్ జానాతి?

ఆ) భవతః ప్రీతికరః జంతుః కః? కిమర్థమ్?

ఇ) గజం భవాన్ కుత్ర ? దృష్టవాన్? గజస్య విశేషాః కే?

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు. (చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

బిడాలః బాలానామ్ మిత్రమ్. బిడాలః మ్యావ్ మ్యావ్ ఇతి వదతి. బిడాలః మూషికాన్ ఖాదతి. బిడాలః క్షీరం పిబతి. బిడాలస్య మార్జాలః, ఓతుః, బిడాలకః దీప్తాక్షః ఇతి నామాని సంతి. బిడాలస్య దంతాః, నఖాః చ నిశితాః భవంతి.

ప్రశ్నాః

1. కః బాలానాం మిత్రమ్?

.....

2. బిడాలః కిం పిబతి?

.....

3. కస్య దంతాః, నఖాః నిశితాః భవంతి?.

.....

4. కః మ్యావ్ మ్యావ్ ఇతి వదతి ?

.....

II. భావవ్యక్తీకరణమ్ - సర్జనాత్మకతా.

1. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే వ్యాసరూపేణ లిఖంతు.

(క్రింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు వ్రాయండి.)

అ) హస్తీ హస్తీ హస్తీ గీతస్య సారాంశం స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

ఆ) గజాః మానవానాం కృతే కథం ఉపకుర్వంతి?

APSCERT

2. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే సర్జనాత్మకతయా లిఖంతు.

(క్రింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సర్జనాత్మకముగా సమాధానాలు రాయండి.)

అ) భవతః అభీష్టజంతోః ఆకారం స్వవాక్యైః లిఖంతు.

ఆ) గీతస్య ఆధారేణ గజమ్ అధికృత్య మాతృభాషయా సంభాషణం లిఖంతు.

III. భాషాంశాః

1. పదజాలాభివృద్ధిః (పదజాలాభివృద్ధి)

అ) అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు, లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి, వ్రాయండి.)

1. హస్తీ = ... 2. సృష్టిః = ... 3. కదలీ= .....

4. భీతః = ... 5. ఉదరం = ... 6. పాదాః= .....

7. అంకుశః = ... 8. అల్పం = ... 9. ధవలౌ = ...

ఆ) అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితపదానాం సమానార్థకపదాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను చదవండి. గీతగీసిన పదాలకు సమానార్థకపదాలను పాఠం నుండి గుర్తించి రాయండి.)

అ. హస్తీ అరణ్యే నివసతి. గజః కదలీఫలాని ఖాదతి.

హస్తీ = ...

ఆ. గజస్య పాదాః స్తంభాః ఇవ భవంతి. గజస్య చత్వారః చరణాః భవంతి.

పాదాః = ...

ఇ. హరిణస్య విశాలం నేత్రమ్ అస్తి. సర్వేంద్రియాణాం నయనం ప్రధానమ్.

నేత్రమ్ = ...

ఈ. శశకస్య గాత్రం సుందరం భవతి. మానవస్య శరీరం పరోపకారాయ అస్తి.

గాత్రం = ...

AP SCERT

ఇ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు రేఖాంకిత పదానాం విరుద్ధార్థకపదాని లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలకు వ్యతిరేకార్థకపదాలు రాయండి.)

అ. గజస్య అల్పం తుచ్ఛం పుచ్ఛమ్ అస్తి. గజస్య అధికం బలమ్ అస్తి.

ఆ. రేల్ యానం దీర్ఘమ్ అస్తి. బస్‌యానం హ్రస్వమ్ అస్తి.

ఇ. దండదీపః ధవలః అస్తి. అంధకారః కృష్ణః అస్తి.

ఈ. తాలవృక్షః ఉన్నతః అస్తి. కదలీవృక్షః వామనః అస్తి.

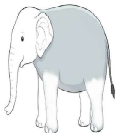
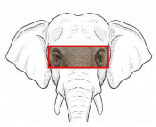
1. అల్పం X ..... 2. దీర్ఘమ్ X .....

3. ధవలః X ..... 4. ఉన్నతః X .....

ఈ) వస్తూని గజస్య అంగైః సహ మేలయన్తు.

(వస్తువులను ఏనుగు అవయవాలతో కలపండి.)

సర్షపః			కర్ణౌ
శూర్పః			పాదః
స్తంభః			ఉదరమ్
కదలీ			నేత్రే
భాండమ్			శుణ్డా

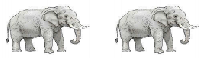
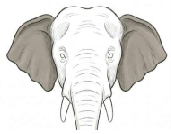
AP SCERT

2. వ్యాకరణాంశా: (వ్యాకరణాంశములు)

అ) ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.)

ఏకవచనమ్	ద్విపచనమ్	బహువచనమ్
		
గజః	గజౌ	గజాః
		
కర్ణః	.....	.....
		
.....	.....	పాదాః

అ) ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.)

ఉదా: ఉదరమ్	ఉదరే	ఉదరాణి
అల్పమ్	అల్పే	.....
వనమ్	.....	.....
.....	గృహే	.....

ఇ) అధః దత్తపదేషు ఏకవచన – బహువచనరూపాణి అన్విష్య లిఖంతు.

(కింది వాటిలో ఏకవచన బహువచనరూపాలను వెదకి రాయండి.)

చటకః	కపోతాః	మయూరః	వృక్షాః
ఫలాని	పుష్పమ్	పర్ణాని	జలమ్

ఏకవచనరూపాణి – ....

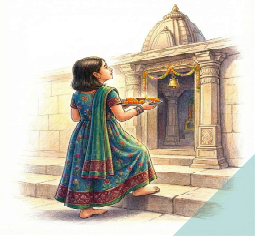
బహువచనరూపాణి – ....

AP SCERT

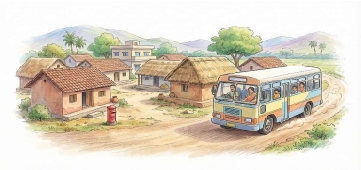
ఈ) పఠంతు – అవగచ్ఛంతు (చదవండి. అర్థం చేసుకోండి.)

బాలకః పాఠశాలాం గచ్ఛతి.

బాలికా మందిరం గచ్ఛతి.

బస్ యానం గ్రామం గచ్ఛతి.

రేఖాంకితం క్రియాపదం వర్తమానకాలం సూచయతి.

(గీత గీయబడిన క్రియాపదం వర్తమానకాలాన్ని సూచిస్తున్నది.)

ఉ) ఉదాహరణానుసారం బహువచనే పరివర్తయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి బహువచనంలోనికి మార్చండి.)

ఏ.వ	ద్వివ	బ. వ	ఏ.వ	ద్వివ	బ.వ
ఉదా: భవతి	**భవతః**	**భవంతి**	**లిఖామి**	**లిఖావః**	**లిఖామః**
గచ్ఛతి	గచ్ఛతః	.....	పఠామి	పఠావః	.....
వదతి	వదతః	.....	వదామి	వదావః	.....
ధావతి	ధావతః	.....	భవామి	భవావః	.....
పఠతి	పఠతః	.....	ఖాదామి	ఖాదావః	.....

AP SCERT

3. పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

అ) గీతద్వయస్య అభ్యాసం కుర్వంతు. (ఈ రెండుపాటలను నేర్చుకోండి.)

(ఉడుత ఉడుత ఊచ్)

చిక్రోడ! చిక్రోడ! ఊచ్
కుత్ర గచ్ఛసి రే?
శాఖాస్తం బహుబీజం
ఆనయతి వా?
మహ్యం దదాతి వా?

(చిట్టి చిలకమ్మా)

హే లఘుశుకబాలే!
మాత్రా తాడితా వా?
వాటికాం యాతా వా?
ఫలమానీతం వా?
నీడే స్థాపితం వా?
గుటుక్ గిలితం వా?

ఆ) ఏతాదృశగీతాని సంకలయంతు. (ఇలాంటి పాటలను సేకరించండి)

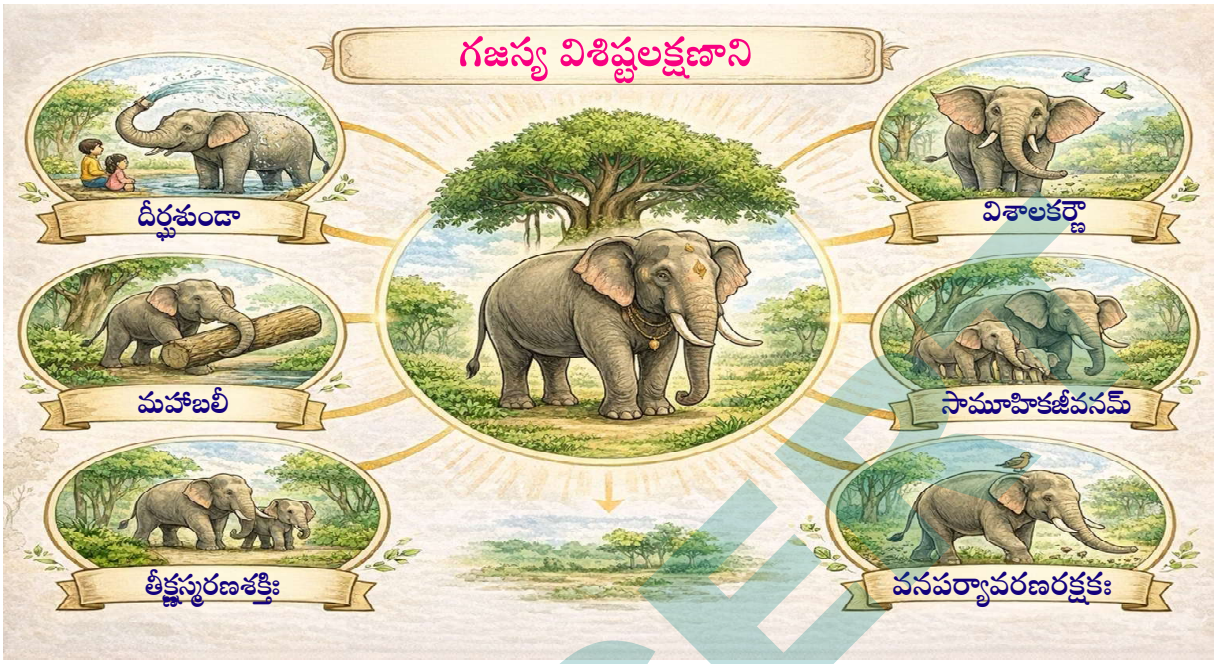

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
1. గీతం స్వయం గాతుం శక్నోమి.			
2. వివిధ జతూనాం నామాని వక్తుం శక్నోమి.			
3. సంస్కృతేన త్రీణి వాక్యాని వక్తుం శక్నోమి.			
4. గజస్య ఆకారం స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి			
5. గీతస్య అభినయం కర్తుం శక్నోమి.			

న అనిష్టం ప్రవదేత్ కస్మిన్ - ఎవరికినీ అపకారంచేసే మాటలు మాట్లాడకూడదు

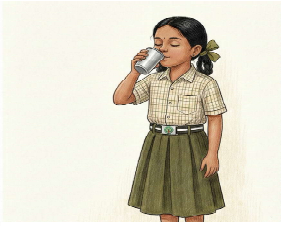
AP SCERT

॥సరళసంస్కృతభాషావేదినీ॥

అహం దేవం స్మరామి

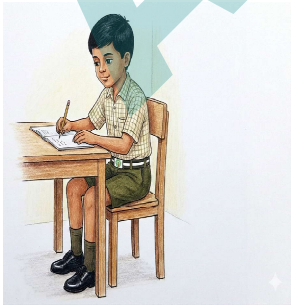
అహం జలం పిబామి

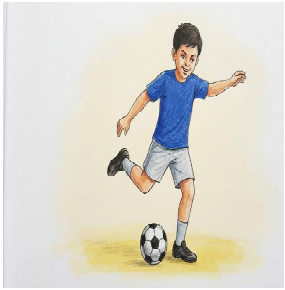
అహం అన్నం ఖాదామి

అహం పుస్తకం పఠామి

అహం టిప్పణీం లిఖామి

అహం క్రీడాం క్రీడామి

APSCERT

2. సుభాషితాని

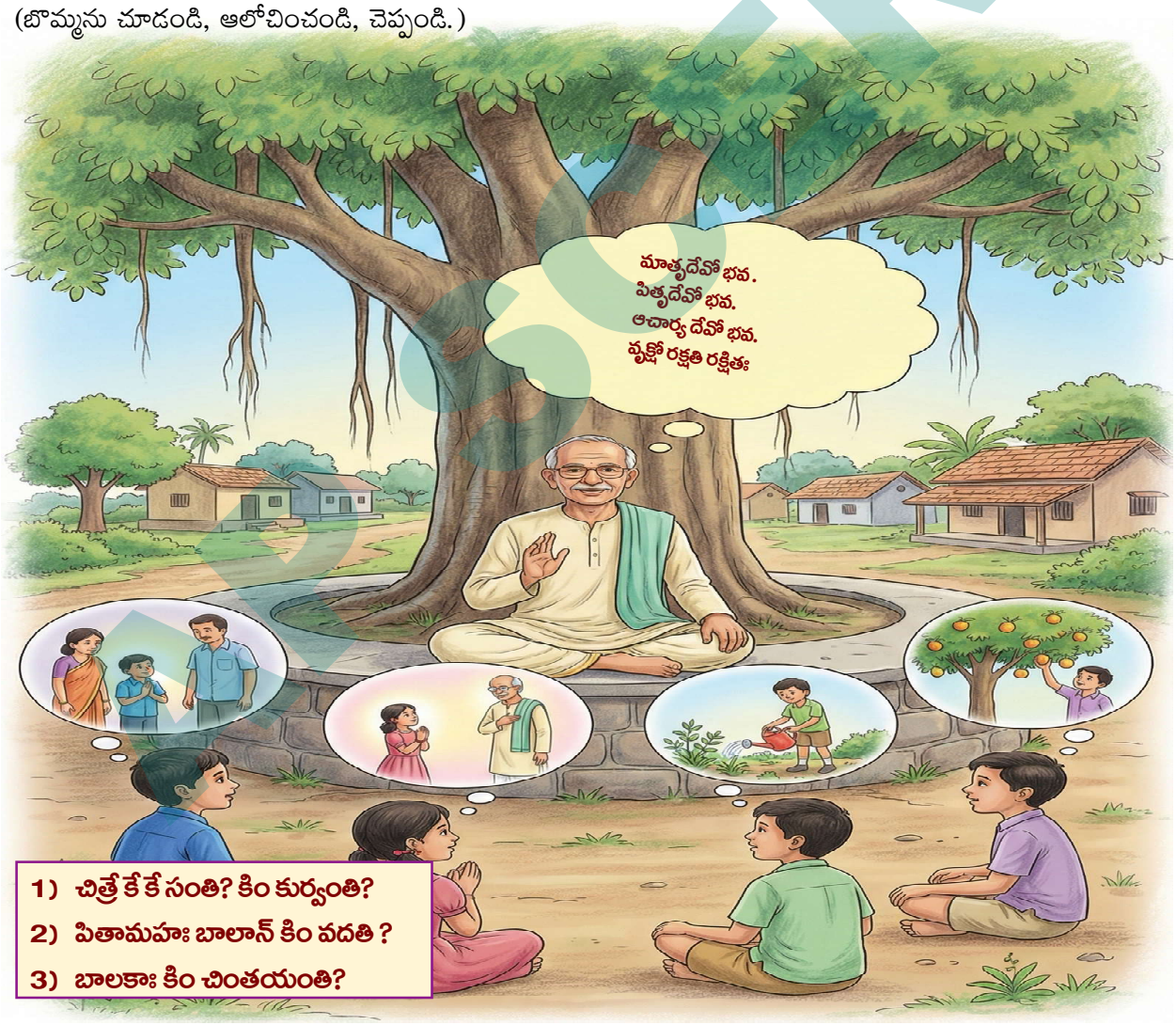
V3K9I2

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః శ్లోకాన్ స్వయం వక్తుం తదర్థాన్ స్వీయవాక్యైః వక్తుం ప్రభవన్తి. CG - 1
2. ఛాత్రాః స్వనిత్యజీవనే సుభాషితానాం లక్ష్యం సాధయితుం ప్రభవన్తి. CG - 2
3. ఛాత్రాః పృష్టానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వయం వక్తుం లేఖితుం శక్నువన్తి. CG - 3
4. ఛాత్రాః షష్ఠీవిభక్తిమనుసృత్య వాక్యాని రచయంతి. CG - 4
5. ఆకారాన్తస్త్రీలింగ శబ్దాభిజ్ఞానమ్. CG - 5

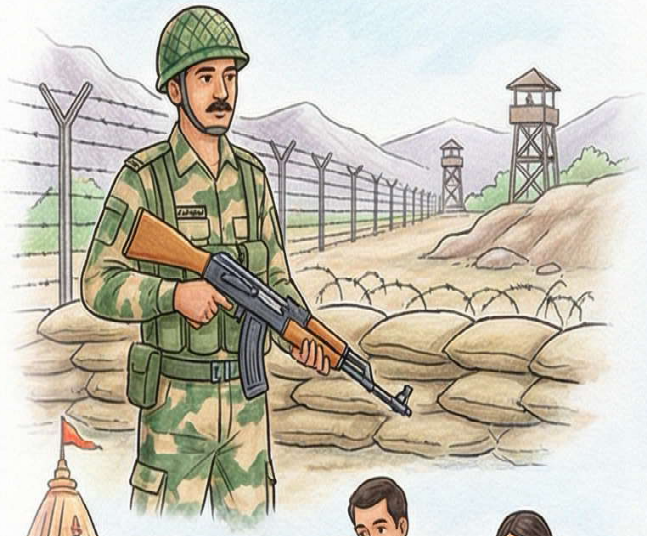
చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు .

(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1) చిత్రే కే కే సంతి? కిం కుర్వంతి?
2) పితామహః బాలాన్ కిం వదతి ?
3) బాలకాః కిం చింతయంతి?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు. (పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

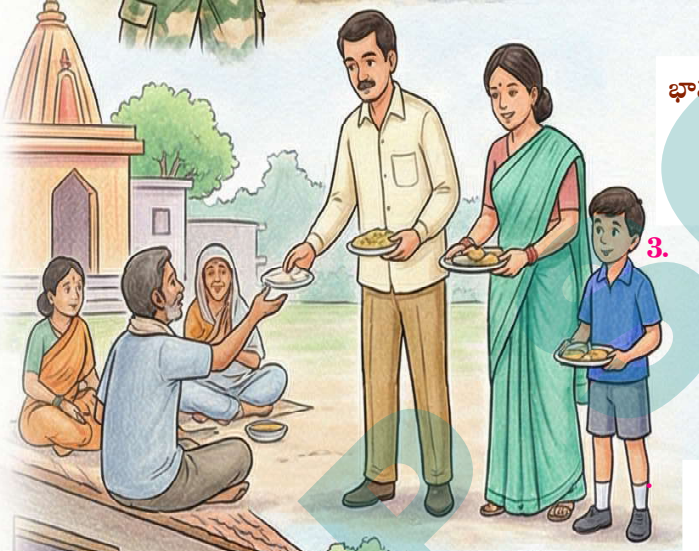

1. కాయేన మనసా వాచా
ధనేనాపి జనేన చ ।
స్వదేశరక్షణార్థాయ
యతేత మతిమాన్ జనః ॥

భావం : బుద్ధిమంతుడైన మానవుడు తన శరీరంతో మనస్సుతో, వాక్కుతో, ధనంతో, జనుల సహకారంతో తన మాతృదేశరక్షణకై ప్రయత్నిస్తూ ఉండాలి.

2. షడేవ తు గుణాః పుంసాం
న హాతవ్యాః కదాచన ।
సత్యం దానమనాలస్యమ్
అనసూయా క్షమా ధృతిః ॥

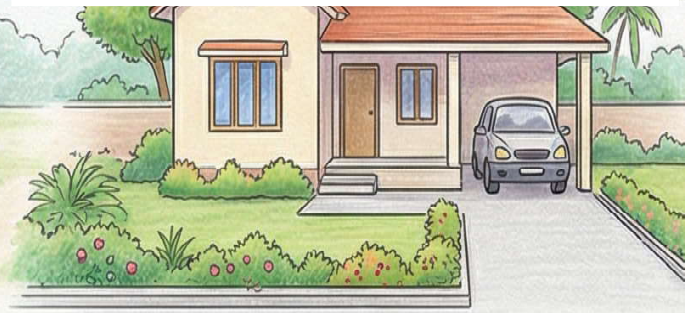
భావం: సత్యం, దానం, సోమరితనం లేకుండుట, అసూయ లేకుండుట, ఓర్పు, ధైర్యం ఈ ఆరు గుణాలను మానవులు ఎప్పుడూ విడిచిపెట్టకూడదు.

3. ప్రియవాక్యప్రదానేన
సర్వే తప్యంతి జంతవః।
తస్మాత్ తదేవ వక్తవ్యం
వచనే కా దరిద్రతా ॥

భావం: ప్రియంగా పలుకరించటం వల్ల సకలప్రాణులు సంతోషాన్ని పొందుతున్నాయి. అందువలన అందరితో ఎప్పుడూ ప్రియమైన, మంచి మాటలనే మాట్లాడాలి. మాటలకు కూడా దారిద్ర్యం ఎందుకు?

© NCERT

4. అభివాదనశీలస్య
నిత్యం వృద్ధోపసేవినః ।
చత్వారి తస్య వర్ధంతే
ఆయుర్విద్యా యశోబలమ్॥

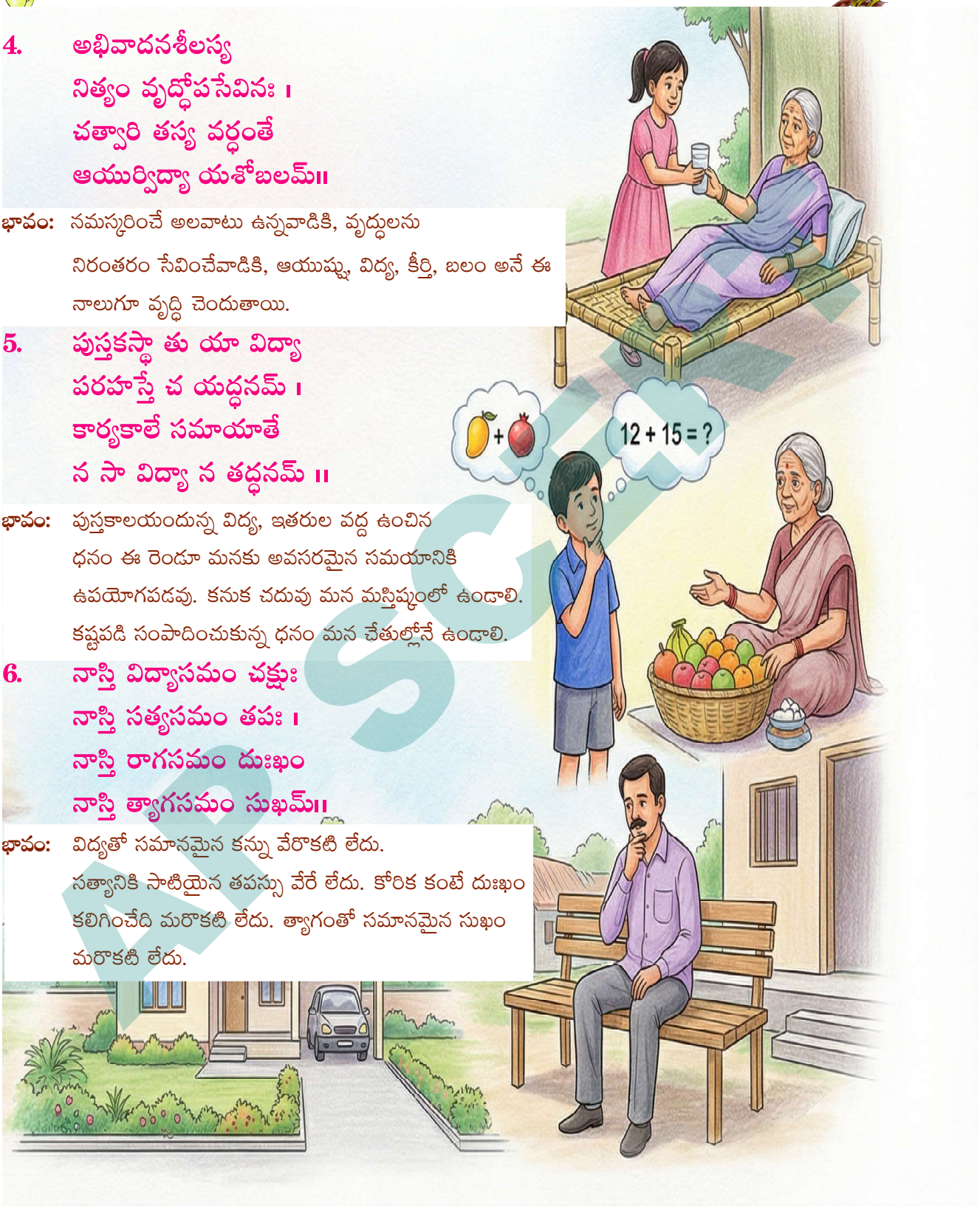
భావం: నమస్కరించే అలవాటు ఉన్నవాడికి, వృద్ధులను నిరంతరం సేవించేవాడికి, ఆయుష్షు, విద్య, కీర్తి, బలం అనే ఈ నాలుగూ వృద్ధి చెందుతాయి.

5. పుస్తకస్థా తు యా విద్యా
పరహస్తే చ యద్ధనమ్ ।
కార్యకాలే సమాయాతే
న సా విద్యా న తద్ధనమ్ ॥

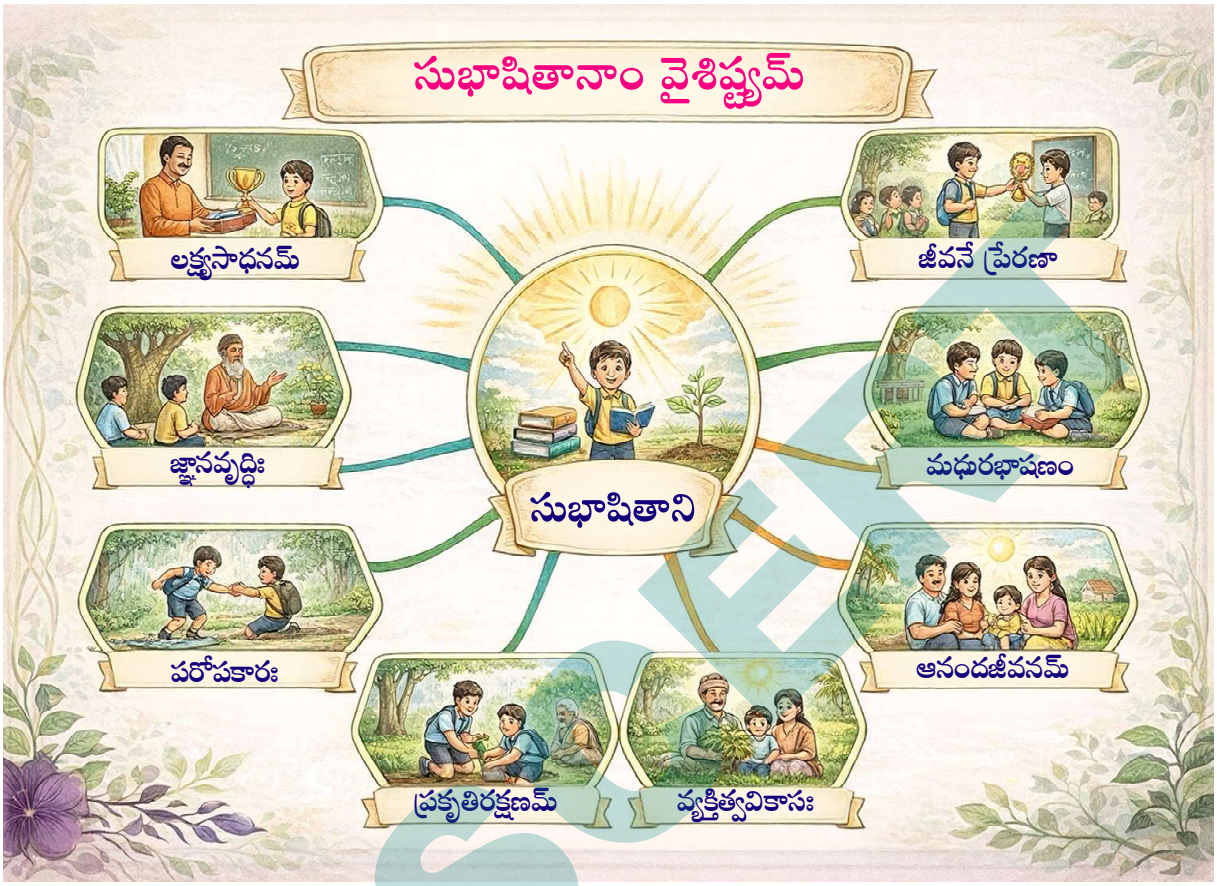
భావం: పుస్తకాలయందున్న విద్య, ఇతరుల వద్ద ఉంచిన ధనం ఈ రెండూ మనకు అవసరమైన సమయానికి ఉపయోగపడవు. కనుక చదువు మన మస్తిష్కంలో ఉండాలి. కష్టపడి సంపాదించుకున్న ధనం మన చేతుల్లోనే ఉండాలి.

6. నాస్తి విద్యాసమం చక్షుః
నాస్తి సత్యసమం తపః ।
నాస్తి రాగసమం దుఃఖం
నాస్తి త్యాగసమం సుఖమ్॥

భావం: విద్యతో సమానమైన కన్ను వేరొకటి లేదు. సత్యానికి సాటియైన తపస్సు వేరే లేదు. కోరిక కంటే దుఃఖం కలిగించేది మరొకటి లేదు. త్యాగంతో సమానమైన సుఖం మరొకటి లేదు.

APSCERT

భారతీయవిజ్ఞానమంజరీ

ఆర్యభట్టః (Aryabhata)

ఆర్యభట్టః ప్రాచీనభారతస్య అత్యంతప్రసిద్ధః గణితజ్ఞః.

ఏషః 'ఆర్యభటీయమ్' ఇతి గ్రంథం రచితవాన్.

శూన్యస్య (zero) మహత్వం తథా వృథ్వీ స్వకక్ష్యాయాం భ్రమతి ఇతి అయం నిరూపితవాన్।

I. భావావగమనమ్ - ప్రతిస్పందనమ్.

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు, (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

అ) సుభాషితాని ధ్యానేన శృణ్వంతు, వదంతు.

ఆ) "మాతృదేవో భవ" ఇతి ఏతాదృశాని ఉత్తమవాక్యాని వదంతు.

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు. (చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

ధర్మః అస్మాన్ రక్షతి. అహింసా పరమో ధర్మః. మానవాః పరోపకారం కుర్వంతి. సత్పురుషాః న్యాయమార్గే సంచరంతి. సైనికాః దేశస్య రక్షణం కుర్వంతి. నాయకాః ప్రజాన్ పాలయంతి. గురుః ధర్మం బోధయతి. ఉపాధ్యాయః కర్తవ్యమ్ ఉపదిశతి.

ప్రశ్నాః -

అ) కః అస్మాన్ రక్షతి?

ఆ) మానవాః కిం కుర్వంతి?

ఇ) ..... దేశస్య రక్షణం కుర్వంతి. ( )

క) ప్రజాః ఖ) సైనికాః గ) మానవాః

ఈ) గురుః ..... బోధయతి. ( )

క) సత్యం ఖ) ధర్మం గ) కర్తవ్యం

ఆ) అధః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన భావాలను తెలిపే వాక్యాలను పాఠంలో వెతికి రాయండి.)

ఉదా - నమస్కరించే అలవాటు ఉన్న వాడికి	**అభివాదనశీలస్య**
1. మంచిమాటలనే మాట్లాడాలి.	.....
2. అతనికి నాలుగూ వృద్ధి చెందుతాయి.	.....
3. అవసరమైన సమయం వచ్చినప్పుడు.	.....
4. సత్యానికి సాటియైన తపస్సు లేదు.	.....
5. మాతృదేశరక్షణకోసం	.....

AP SCERT

II. భావవ్యక్తీకరణమ్ - సర్జనాత్మకతా.

1. అధఃదత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని వ్యాసరూపేణ లిఖంతు. (కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు రాయండి.)

అ) వృద్ధోపసేవినః ఆయుః, విద్యా, యశః, బలం చ కథం వర్ధంతే ?

ఆ) విద్యా కథం చక్షుః భవతి ?

ఇ) విద్యా పుస్తకేషు భవతి చేత్ కిం భవతి ?

2. అధఃదత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే సర్జనాత్మకతయా లిఖంతు. (కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సర్జనాత్మకముగా సమాధానాలు రాయండి.)

అ) దేశరక్షణార్థం స్వజీవనం సమర్పితవతః ఏకస్య దేశభక్తస్య కథాం వదంతు.

ఆ) ప్రియవాక్యప్రదానేన కే కే లాభాః సంతి?

III. భాషాంశాః

1. పదజాలాభివృద్ధిః (పదజాలాభివృద్ధి)

అ) అధఃదత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు, లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి, రాయండి.)

1. ఆయుః = ... 2. స్వదేశః = ... 3. హాతవ్యాః= .....

4. అనాలస్యమ్ = ... 5. చక్షుః = ... 6. వర్ధంతే= .....

7. వృద్ధోపసేవినః = ... 8. ధృతిః = ... 9. నాస్తి = ...

ఇ) అధఃదత్తానాం శబ్దానాం సమానార్థకపదాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు..

(కింద ఇచ్చిన పదాలయొక్క సమానార్థకపదాలను పాఠం నుండి గుర్తించి రాయండి.)

అ. సుదీపః బుద్ధిమాన్ అస్తి. బుద్ధిమాన్ = ...

ఆ. అవయవేషు నేత్రం ప్రధానమ్. నేత్రం = ...

ఇ. అశోకస్య కీర్తిః విశ్వప్రసిద్ధా అస్తి. కీర్తిః = ...

AP SCERT

ఆ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు విరుద్ధార్థకపదాని సంతి. తాని చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలలో వ్యతిరేకార్థకపదాలు ఉన్నాయి. వాటిని గుర్తించి రాయండి.)

అ. రజనీ స్వదేశే కార్యం కరోతి, మహేశః విదేశే కార్యం కరోతి.

ఆ. సర్వదా సత్యం వక్తవ్యం. కదాపి అసత్యం న వక్తవ్యమ్.

ఇ. సః సర్వదా సుఖమ్ ఇచ్ఛతి. కో పి దుఃఖం న ఇచ్ఛతి.

1. స్వదేశే X .....
2. సత్యం X .....
3. సుఖం X .....

2. వ్యాకరణాంశా: (వ్యాకరణాంశములు)

అ) చిత్రాణి పశ్యంతు. పదాని పఠంతు, అవగచ్ఛంతు.

(చిత్రాలను చూడండి. పదాలను చదవండి, అర్థం చేసుకోండి)

మహిలా మహిలే మహిలాః

ఛాత్రా ఛాత్రే ఛాత్రాః

కూపీ కూప్యౌ కూప్యః

ఆ) ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.)

ఏకవచనం	ద్వివచనం	బహువచనం
ఉదా– 		
వైద్యా	వైద్యే	వైద్యాః

APSCERT

..... తులే తులాः

..... అజే .....

లేఖనీ లేఖన్యౌ .....

ఇ) వాక్యాని పఠంతు. అధఃరేఖాంకితస్య అక్షరస్య యోజనేన జాతం పరివర్తనం పరిశీలయంతు. భవంతఃఅపి లిఖంతు.

(వాక్యాలను చదవండి. క్రింద గీత గీయబడిన అక్షరాన్ని కలిపి రాసినపుడు వచ్చిన మార్పును పరిశీలించండి. మీరూ రాయండి.)

1) మాలతీ పుస్తకం పఠతి.

రాధా పుస్తకం పఠతి మాలతీ, రాధా, కిశోరఃచ పుస్తకం పఠంతి.

కిశోరఃపుస్తకం పఠతి.

2) వాణీ జలం పిబతి.

గీతా జలం పిబతి. .....

జనకఃజలం పిబతి.

ఈ) ఏతాదృశాని త్రీణి వాక్యాని లిఖంతు.

(ఇలాంటి మూడు వాక్యాలను రాయండి.)

1. .....

2. .....

3. .....

APSCERT

ఉ) వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితానాం పదానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్ననిర్మాణం కుర్వంతు.

(వాక్యాలను చదవండి. గీతగీయబడిన పదాల ఆధారంగా ప్రశ్నలను తయారు చేయండి)

1. అభివాదనశీలస్య విద్యా వర్ధతే. ప్రశ్నః- అభివాదనశీలస్య కా వర్ధతే ?
2. పుస్తకస్థా విద్యా విద్యా న భవతి. ప్రశ్నః- పుస్తకస్థా కా విద్యా న భవతి ?
3. బాలికా పాఠం పఠతి. ప్రశ్నః- ..... పాఠం పఠతి ?
4. అజా తృణం ఖాదతి. ప్రశ్నః- ....?
5. గంగానదీ పవిత్రా అస్తి. ప్రశ్నః- .... ?

ఊ) అధః చిత్రాణి దృష్ట్వా వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితపదానాం ప్రయోగమ్ అవగచ్ఛంతు.

(కింది చిత్రాలను చూసి, వాక్యాలను చదవండి. గీత గీసిన పదాల ప్రయోగాన్ని తెలుసుకోండి)

భారతదేశః

రాజధానీ దేహలీ — భారతదేశస్య రాజధానీ దేహలీ.

శివః

పుత్రః గణేశః — శివస్య పుత్రః గణేశః

ఇందిరా

జనకః జవహరలాలః — ఇందిరాయాః జనకః జవహరలాలః

యానమ్

వర్ణః హరితః — యానస్య వర్ణః హరితః

ఉపరితనాని రేఖాంకితపదాని షష్ఠీ విభక్తి ప్రయుక్తాని.

(పైన గీత గీసిన పదాలు షష్ఠీవిభక్తిలో ప్రయోగించినవి.)

AP SCERT

ఋ) షష్ఠీవిభక్తిపదాని ఉపయుజ్య వాక్యాని పూరయంతు.
(షష్ఠీవిభక్తి పదాలను ఉపయోగించి వాక్యాలను పూరించండి)

అ. (కృష్ణః) ..... జనకః వసుదేవః.

ఆ. (గాయకః) ..... గీతం మధురమ్.

ఇ. (శరీరం) ..... అంగం హస్తః.

ఈ. (దేశః) .....ప్రథమపౌరః రాష్ట్రపతిః.

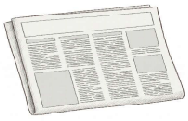
ఉ. (అధ్యాపికా) ..... నామ శారదా.

ఊ. (లతా) ..... అంబా సుశీలా.

ఎ) అధః దత్తాని రిక్తస్థానాని పూరయంతు.
(కింది ఖాళీలను పూరించండి)

	ఏకవచనం	ద్వివచనం	బహువచనం
 సైనికః	సైనికస్య	సైనికయోః	సైనికానామ్
 గాయకః	.....	గాయకయోః	గాయకానామ్
 పుష్పమ్	.....	పుష్పయోః	పుష్పాణామ్

AP SCERT

	ఏకవచనం	ద్వివచనం	బహువచనం
 పత్రవాహకః	.....	పత్రవాహకయోః	పత్రవాహకానామ్
 భవనమ్	.....	భవనయోః	.....
 ఫలమ్	.....	ఫలయోః	.....
	ఏకవచనం	ద్వివచనం	బహువచనం
 మక్షికా	మక్షికాయాః	మక్షికయోః	మక్షికాణామ్
 పత్రికా	.....	పత్రికయోః	.....
 ద్విచక్రికా	.....	ద్విచక్రికయోః	ద్విచక్రికానామ్

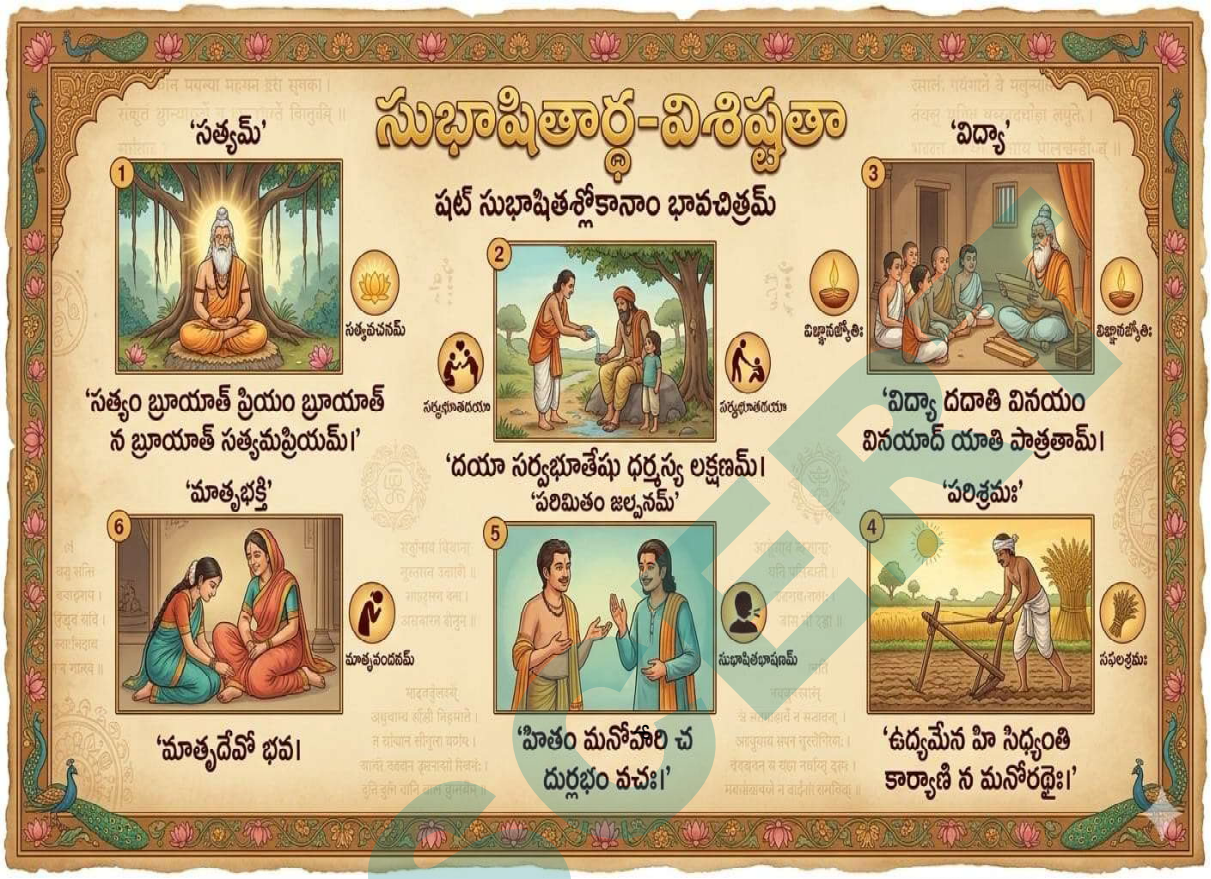
3. పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

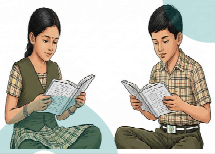

అ) సంస్కృతభాషాయాం పంచ సుభాషితాని సంగృహ్య కక్ష్యాయాం శ్రావయంతు.

(సంస్కృతభాషలోని ఐదు సుభాషితాలను సేకరించి తరగతి గదిలో వినిపించండి)

AP SCERT

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. శ్లోకాన్ సమ్యక్ పఠితుం శక్నోమి.			
2. భావాన్ వక్తుం శక్నోమి.			
3. 'చ' ఇతి అవ్యయమ్ ఉపయుజ్య వాక్యాని వక్తుం శక్నోమి.			
4. ఉత్తమవచనాని పాలయితుం ప్రయత్నం కరోమి.			
5. "కా" ఇతి ప్రశ్నవాచకమ్ ఉపయుజ్య ప్రశ్నం ప్రష్టుం శక్నోమి.			

న అనిష్టం ప్రవదేత్ కస్మిన్ - ఎవరికినీ అపకారంచేసే మాటలు మాట్లాడకూడదు

APSCERT

॥సంస్కృతభాషావేదినీ॥

అహం	-	వయం

భవాన్	-	భవంతః	భవతీ	-	భవత్యః
సః	-	తే	సా	-	తాః
ఏషః	-	ఏతే	ఏషా	-	ఏతాః

(పుం) అహం	-	వయం	(స్త్రీ)అహం	-	వయం
ఛాత్రః	-	ఛాత్రాః	ఛాత్రా	-	ఛాత్రాః
బాలకః	-	బాలకాః	బాలికా	-	బాలికాః
శిక్షకః	-	శిక్షకాః	శిక్షికా	-	శిక్షికాః
గాయకః	-	గాయకాః	గాయికా	-	గాయికాః
వైద్యః	-	వైద్యాః	వైద్యా	-	వైద్యాః
లేఖకః	-	లేఖకాః	లేఖికా	-	లేఖికాః
శాస్త్రజ్ఞః	-	శాస్త్రజ్ఞాః	శాస్త్రజ్ఞా	-	శాస్త్రజ్ఞాః
నటః	-	నటాః	నటీ	-	నట్యః
నర్తకః	-	నర్తకాః	నర్తకీ	-	నర్తక్యః
దేవః	-	దేవాః	దేవీ	-	దేవ్యః

అహం ఛాత్రః, వయం ఛాత్రాః, అహం ఛాత్రా, వయం ఛాత్రాః ఇతి మిలిత్వా అభ్యాసం కుర్వంతు.

AP SCERT

కృషకః	–	కృషకాః		కృషికా	–	కృషికాః
తక్షకః	–	తక్షకాః		తక్షికా	–	తక్షికాః
నాయకః	–	నాయకాః		నాయికా	–	నాయికాః
చాలకః	–	చాలకాః		చాలికా	–	చాలికాః
ధనికః	–	ధనికాః		ధనికా	–	ధనికాః
రక్షకః	–	రక్షకాః		రక్షికా	–	రక్షికాః
సైనికః	–	సైనికాః		సైనికా	–	సైనికాః
సచివః	–	సచివాః		సచివా	–	సచివాః
పాఠకః	–	పాఠకాః		పాఠికా	–	పాఠికాః
బాలకః	–	బాలకాః		బాలికా	–	బాలికాః

అహం దేవం స్మరామి	వయం దేవం స్మరామః
అహం జలం పిబామి	వయం జలం పిబామః
అహం అన్నం ఖాదామి	వయం అన్నం ఖాదామః
అహం చిత్రం పశ్యామి	వయం చిత్రం పశ్యామః
అహం పుస్తకం పఠామి	వయం పుస్తకం పఠామః
అహం టిప్పణీం లిఖామి	వయం టిప్పణీం లిఖామః
అహం గీతం గాయామి	వయం గీతం గాయామః
అహం క్రీడాం క్రీడామి	వయం క్రీడాం క్రీడామః

AP SCERT

3. చతురః కాకః

K8G3F1

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః సరళసంస్కృతవాక్యాని పఠితుం ప్రభవంతి. CG - 1
2. ఆపత్కాలే చాతుర్యేణ కార్యసిద్ధిః భవతి ఇతి అవగచ్ఛంతి. CG - 2
3. ఛాత్రాః చిత్రం దృష్ట్వా కథాయాః వర్ణనం కర్తుం శక్నువంతి. CG - 3
4. సమానార్థక విరుద్ధార్థకపదాని జ్ఞాత్వా లిఖితుం శక్నువంతి. CG - 5

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

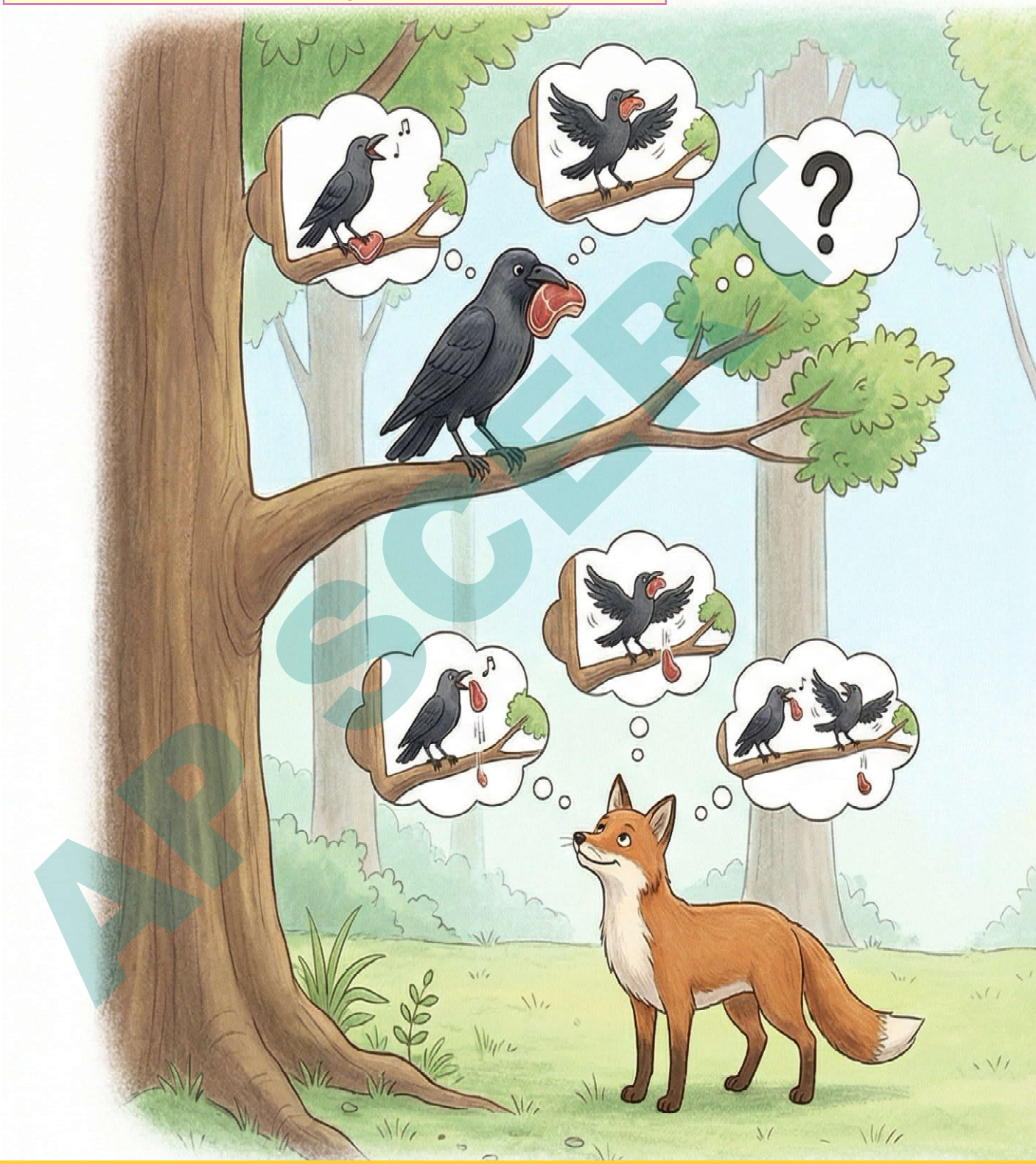
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1. అస్మిన్ చిత్రే కిం కిమ్ అస్తి?
2. కాకః కిం చింతయతి ?
3. సమస్యాయాః పరిష్కారార్థం కిమ్ ఆవశ్యకమ్ ?

APSCERT

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు (పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

ARSCERT

ఏకః కాకః వృక్షస్య శాఖాయామ్ ఉపవిష్టః అస్తి. కాకస్య ముఖే మాంసఖండమ్ అస్తి. కాకః మాంసఖండం ఖాదితుమ్ ఉద్యుక్తః అస్తి. తదా ఏకః శృగాలః తత్ర ఆగచ్ఛతి. కాకస్య ముఖే మాంసఖండం పశ్యతి. 'తత్ మాంసఖండమ్ అహం ఖాదామి' ఇతి చింతయిత్వా వంచకః శృగాలః కాకమ్ ఏవం వదతి. "అయి భోః మిత్ర! భవతః కంఠస్వరః అతిమధురః ఖలు! ఏకం గీతం గాయతు" ఇతి. చతురః కాకః శృగాలస్య వంచనాం జానాతి. మాంసఖండం పాదయోః మధ్యే స్థాపయిత్వా కా! ఇతి గానం కరోతి. !

శృగాలః యథాకథంచిత్ కాకం వంచయితుం పునః "అయి భోః మిత్ర! భవతః నాట్యమపి సుందరం భవతి. కృపయా నాట్యం కరోతు" ఇతి ప్రార్థయతి. కాకః పునః మాంసఖండం ముఖే నిక్షిప్య

నాట్యం కర్తుం సిద్ధః భవతి.

తదా శృగాలః ఆలోచ్య "మిత్ర! గానేన సహ నాట్యమపి కరోతి చేత్ సుందరం భవతి". ఇతి వదతి. కాకః మాంసఖండం సమ్యక్ ఖాదిత్వా, గానేన సహ నాట్యమపి కరోతి. అనంతరం కాకః తతః ఉడ్డీయ కా!.. కా!.. ఇతి ధ్వనిం కుర్వన్ కుత్రాపి గచ్ఛతి. శృగాలః లజ్జయా తతః నిర్గచ్ఛతి. కాకః స్వబుద్ధిబలేన శృగాలాత్ మాంసం రక్షిత్వా ఖాదతి. కాకః చతురః ఖలు!

APSCERT

I. భావావగమనమ్ - ప్రతిస్పందనమ్.

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు. (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

అ) కథాం స్వవాక్యైః వదంతు.

ఆ) శృగాలః కిం కిం చింతయతి ?

ఇ) కాకస్య స్థానే భవాన్ అస్తి చేత్ కిం కరోతి ?

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు. (చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

మయూరః సుందరః విహంగః.- మయూరః వనేషు గ్రామేషు చ నివసతి. మయూరస్య సుందరః బర్హః అస్తి. అతః మయూరస్య బర్హీ ఇతి నామ అస్తి. మయూరః కుమారస్వామినః వాహనమ్ అస్తి. మయూరః భారతీయానాం రాష్ట్రియవిహంగః. మయూరస్య కేకీ, బర్హీ, భుజంగభుక్ ఇత్యాది నామాని సంతి.

ప్రశ్నాః

1. కస్య సుందరః బర్హః అస్తి? .....
2. మయూరః కస్య వాహనమ్? .....
3. మయూరః కేషాం రాష్ట్రియవిహంగః? .....
4. మయూరస్య అన్యనామాని కాని? .....

ఆ) అధః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన భావాలను తెలిపే వాక్యాలను పాఠంలో వెదకి రాయండి.)

ఉదా - ఒక పాట పాడు — ఏకం గీతం గాయతు.

1. కాకి నోటిలో మాంసపు ముక్క ఉంది. .....
2. ఒకకాకి చెట్టుపై కూర్చొని ఉంది. .....
3. తెలివైన కాకి, నక్క యొక్క మోసాన్ని తెలుసుకుంది. .....
4. పాడుతూ నాట్యం కూడా చేసింది. .....
5. నక్క సిగ్గుతో అక్కడి నుండి వెళ్ళిపోయింది. .....

AP SCERT

II. భావవ్యక్తీకరణమ్ - సర్జనాత్మకతా.

అ) అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని వ్యాసరూపేణ లిఖంతు.

1. చతురః కాకః పాఠ్యభాగ సారాంశం స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.
2. శృగాలః కీదృశః?
3. కాకః మాంసరక్షణార్థం కిం కిం కరోతి ?

ఆ) అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే సర్జనాత్మకతయా లిఖంతు.

1) భవతాం జీవనే ఉపయుక్తమ్ ఉపాయమ్ అధికృత్య లిఖంతు.?

2) చతురః కాకః ఇతి కథాం మిత్రైఃసహ సంభాషణరూపేణ ప్రదర్శయంతు.

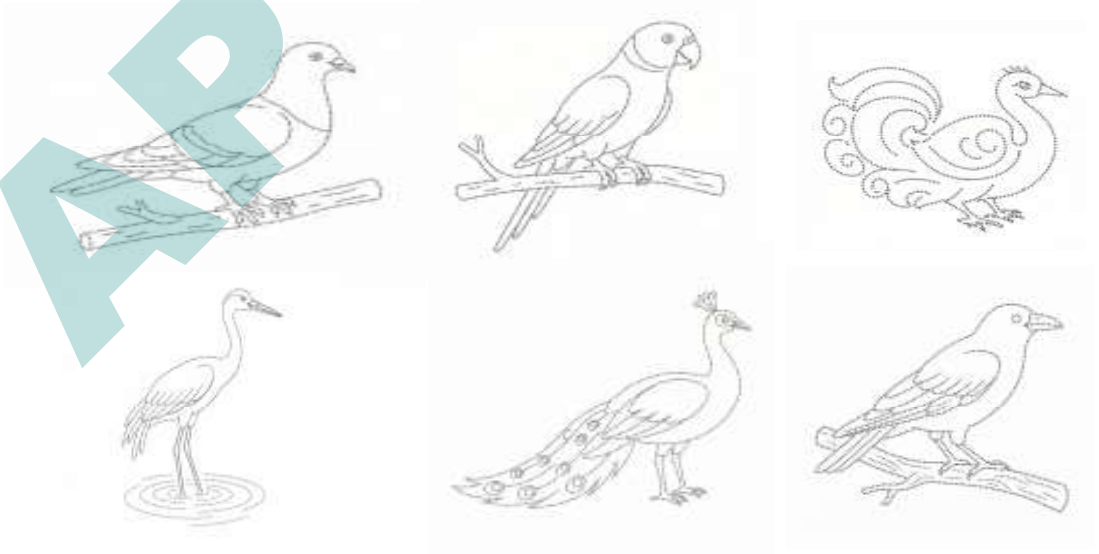
III. భాషాంశాః

1. పదజాలాభివృద్ధిః (పదజాలాభివృద్ధి)

అ) బిందూన్ యోజయిత్వా చిత్రాణి కుర్వంతు. మంజూషాతః చిత్వా నామాని లిఖంతు.

(చుక్కలను కలిపి చిత్రాలు గీయండి. పెట్టెనుండి పేర్లను వెతికి రాయండి.)

బకః, శుకః, కపోతః, మయూరః, హంసః, పికః

AP SCERT

ఆ) అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా అర్థాన్ లిఖంతు .

(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి, పదకోశం చూసి అర్థాలను రాయండి.)

నిక్షిప్య ..... గీతం ..... వృక్షః .....

చింతయిత్వా ..... నాట్యం ..... ధ్వనిః .....

చతురః ..... శృగాలః ..... వంచనా.....

ఇ) అధః దత్తానాం రేఖాంకితపదానాం సమానార్థకపదాని చిత్వా లిఖంతు.

(కింద గీతగీసిన పదాలకు సమానార్థకపదాలను సేకరించి రాయండి)

1. కాకః కా... కా.. ఇతి వదతి. వాయసః నీడే నివసతి.
2. శృగాలః వనే నివసతి. జంబుకః వంచనాం కరోతి.
3. వృక్షః ఫలాని యచ్ఛతి. తరుః ప్రాణవాయుం దదాతి.
4. శ్రీరామస్య పాదః సుందరః. బాలస్య చరణః మృదులః.

ఈ) అధః దత్తానాం రేఖాంకితపదానాం విరుద్ధార్థకపదాని చిత్వా లిఖంతు.

(క్రింద గీతగీసిన పదాలకు వ్యతిరేకార్థకపదాలను సేకరించి రాయండి.)

1. శ్రీరామస్య రాజ్యే ధర్మః అస్తి. అధర్మః నాస్తి.
2. చతురః సమ్యక్ చింతయతి. మూర్ఖః సమ్యక్ న చింతయతి.
3. కక్ష్యా అత్ర అస్తి. క్రీడాంగణం తత్ర అస్తి.
4. కుచేలః కృష్ణస్య మిత్రమ్. భీమః దుర్యోధనస్య శత్రుః.

2. వ్యాకరణాంశాః (వ్యాకరణాంశములు)

అ) వాక్యాని పఠంతు. అధః దత్తానాం రేఖాంకితానాం పదానామ్ ఆధారేణ ప్రశ్ననిర్మాణం కుర్వంతు.

(వాక్యాలను చదవండి. కింద గీతగీయబడిన పదాల ఆధారంగా ప్రశ్ననిర్మాణం చేయండి.)

1. రమేశః ఫలం ఖాదతి.

ప్రశ్న: – రమేశః కిం ఖాదతి ?

2. బాలకః జలం పిబతి.

ప్రశ్న: .....

APSCERT

3. లతా పత్రం లిఖతి.

ప్రశ్న: .....

4. రజనీ వాక్యం వదతి.

ప్రశ్న:- .....

5. రాధా చిత్రం రచయతి.

ప్రశ్న: .....

6. కుమారః యానం చాలయతి

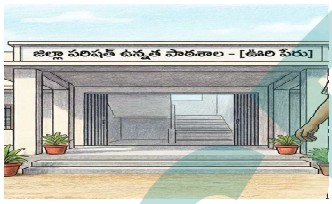
ప్రశ్న: .....

ఆ) చిత్రాణి పశ్యంతు. పదాని పఠంతు, అవగచ్ఛంతు.

(చిత్రాలను చూడండి. పదాలను చదవండి, అర్థం చేసుకోండి)

బాలకః

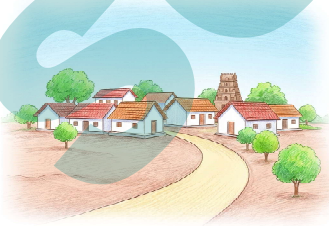
విద్యాలయః

బాలకః విద్యాలయం గచ్ఛతి.

కృషకః

గ్రామః

కృషకః .....గచ్ఛతి.

లిపికః

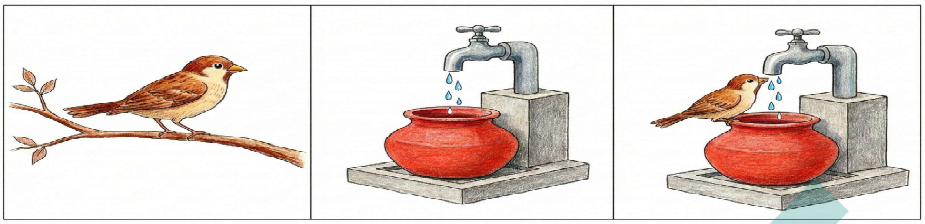

కార్యాలయః

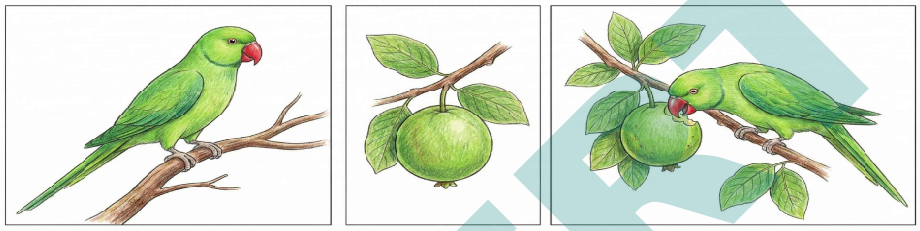

లిపికః..... గచ్ఛతి

APSCERT

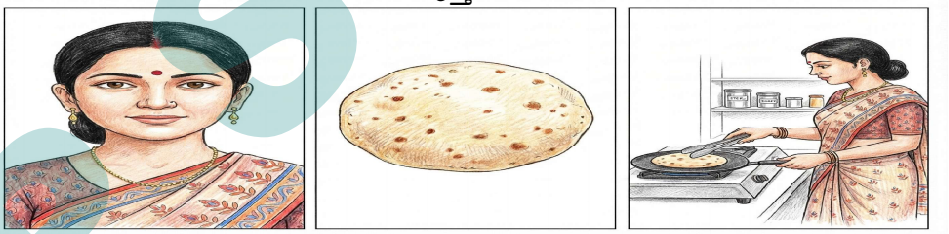
చటకః | జలం | జలం ..... పిబతి.

శుకః | ఫలం | శుకః ..... ఖాదతి.

బాలికా | పుస్తకం | బాలికా..... పఠతి

అంబా | రోటికా | రోటికా.....కరోతి

ఇ) ఉపరిదత్తానామ్ ఉదాహరణానామ్ ఆధారేణ రిక్తస్థానాని ఉచితపదైః పూరయంతు.

(పైన ఇచ్చిన ఉదాహరణలను అనుసరించి ఖాళీలను సరైన పదంతో పూరించండి.)

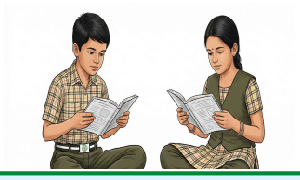
1. అధ్యాపికా .....గచ్ఛతి. (గ్రంథాలయః)
2. శిష్యః .....గచ్ఛతి. (ఆశ్రమః)
3. బాలికా ..... పఠతి. (గీతా)
4. రాఘవః ..... పఠతి/వదతి. (కవితా)
5. గంగా ..... పశ్యతి. (నాటకం)
6. మమతా ..... రచయతి. (చిత్రం)

APSCERT

3. పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

అ) సమయస్ఫూర్తిద్యోతికాః లఘుకథాః సంగృహ్య మాతృభాషయా లిఖంతు.

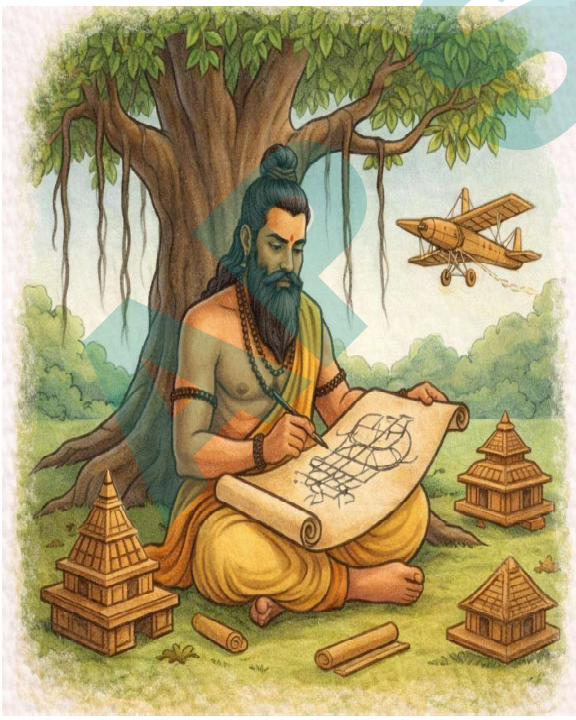

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న	కించిత్
అ. చతురః కాకః ఇతి కథాం స్వయం వక్తుం శక్నోమి.			
ఆ. వివిధపక్షిణాం నామాని వక్తుం శక్నోమి.			
ఇ. చతురతయా కార్యం సాధనీయమ్ ఇతి జ్ఞాతవాన్.			
ఈ. సంస్కృతేన త్రీణి వాక్యాని వక్తుం శక్నోమి.			

విద్యార్థీ చేత్ త్యజేత్ సుఖమ్- విద్యను కోరుకునేవాడు సుఖాన్ని వదిలిపెట్టాలి

భారతీయవిజ్ఞానమంజరీ

భరద్వాజః (Bharadwaja)

భరద్వాజః ప్రాచీనభారతస్య మహాన్ ఋషిః శాస్త్రజ్ఞః చ. తేన 'యంత్రసర్వస్వమ్' ఇతి గ్రంథః రచితః. అస్మిన్ గ్రంథే 'వైమానికశాస్త్రమ్' ఇతి విభాగః అతిప్రసిద్ధః.

అయం మహాన్ విమానయానానాం (Aeroplanes) నిర్మాణవిషయే విస్తృతం వివరణం దత్తవాన్।

కాకస్య విశేషణాని
బుద్ధిబలమ్
సంకేతే సమూహవిషయమ్
సమయసూచీ
చింతనాత్మికా సమూహనామ
స్మరణశక్తేః
సూక్ష్మదర్శనమ్
ఉత్పన్నానాం కార్యకరణమ్
సకాలే ఆహారసంగ్రహమ్

॥సంస్కృతభాషావేదిని॥

సః (అతడు) – తే (వారు)	సా (ఆమె) – తాః (వారు)	తత్ (అది) – తాని (అవి)
కః (ఎవడు) – కే (ఎవరు)	కా (ఎవతె) – కాః (ఎవరు)	కిమ్ (ఏది) – కాని (ఏవి)

సః కః ?	సః దండదీపః	తే కే?	తే దండదీపాః
సః కః ?	సః ఛాత్రః	తే కే?	తే ఛాత్రాః
సః కః ?	సః బాలకః	తే కే?	తే బాలకాః
సః కః ?	సః సుధాఖండః	తే కే?	తే సుధాఖండాః
సః కః ?	సః గజః	తే కే?	తే గజాః
సః కః ?	సః ఆనందః	తే కే?	తే ఆనందాః
సా కా?	సా బాలికా	తాః కాః?	తాః బాలికాః
సా కా?	సా ఛాత్రా	తాః కాః?	తాః ఛాత్రాః
సా కా?	సా మార్జనీ	తాః కాః?	తాః మార్జన్యః
సా కా?	సా గౌరీ	తాః కాః?	తాః గౌర్యః
తత్ కిం?	తత్ పుస్తకం	తాని కాని?	తాని పుస్తకాని
తత్ కిం?	తత్ ద్వారం	తాని కాని?	తాని ద్వారాణి
తత్ కిం?	తత్ ఫలం	తాని కాని?	తాని ఫలాని
తత్ కిం?	తత్ పుష్పం	తాని కాని?	తాని పుష్పాణి
తత్ కిం?	తత్ వాతాయనం	తాని కాని?	తాని వాతాయనాని
తత్ కిం?	తత్ కాగదం	తాని కాని?	తాని కాగదాని

AP SCERT

కాకః కా కా ఇతి వదతి

హంసః శ్వేతః అస్తి

శుకః మధురం భాషతే

పికః కూ కూ ఇతి కూజతి

చటకః వేగేన డయతే

కపోతః ఆకాశే డయతే

బకః సరసి విహరతి

కుక్కుటః అండాని దదాతి

గరుడః ఆకాశే విహరతి

AP SCERT

4. పరిసరపరిరక్షణమ్

G2L1N7

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః వ్యక్తిగతసామాజికపరిశుభ్రతాయాః మహత్త్వం జ్ఞాస్యన్తి. CG - 1
2. "వృక్షో రక్షతి రక్షితః" ఇతి సూక్తేః భావం జీవనే ఆచరిష్యన్తి. CG - 2
3. సంస్కృతభాషాయాం సరళ సంభాషణస్య కౌశలం ప్రాప్స్యన్తి. CG - 3
4. విద్యాలయే గృహే చ స్వచ్ఛతానిర్వహణే వృక్షారోపణే చ స్వకార్యం సోత్సాహేన కరిష్యన్తి. CG - 4
5. వర్తమానకాలిక క్రియాపదాని భవిష్యత్కాలే పరివర్తయితుం శక్నువంతి. CG - 5

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు. (బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

1) ప్రథమచిత్రే కిమ్ అస్తి? ద్వితీయచిత్రే కిమ్ అస్తి?

2) చిత్రద్వయే కః భేదః అస్తి?

3) చిత్రద్వయే కిమ్ ఉత్తమమ్ ఇతి భవాన్ చింతయతి? కిమర్థమ్?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

(మధ్యాహ్నవిరామసమయే లతా విద్యాలయే కక్ష్యాప్రకోష్ఠం స్వచ్ఛం కరోతి. తదా మోహనః రమేశేన సహ ఆగచ్ఛతి. తేషాం సంభాషణమ్)

మోహనః : లతే! కిం విరామసమయే అపి కక్ష్యాయామ్ అస్తి. భవత్యాః భోజనమ్ అభవత్ వా?

లతా : ఆమ్, అభవత్. అస్మాకం కక్ష్యాప్రకోష్ఠః మలినః అస్తి. అతః మార్జనం కరోమి.

మోహనః : మార్జనార్థం పరిచారికాః సంతి ఖలు!

లతా : సంతి. తాః ఏకవారం మార్జనం కుర్వంతి. కింతు పునః ధూలిః పతతి. ఛాత్రాః అపి వ్యర్థవస్తూని క్షిపంతి. యది వాయుః వాతి, తత్ సర్వమ్ అస్మాకం ముఖేషు పతతి. అతః

APSCERT

మోహనః : తదర్థం వా ! ఏతద్విషయే మమ శ్రద్ధా నాస్తి.

లతా : అస్వచ్ఛతాయాం మశకాః, మక్షికాః ఆగత్య అస్మానేవ పీడయంతి. రోగాణాం మూలకారణం మశకాః ఏవ ఇతి అస్మాకమ్ ఉపాధ్యాయః అవదత్ ఖలు. భవాన్ న స్మరతి వా?

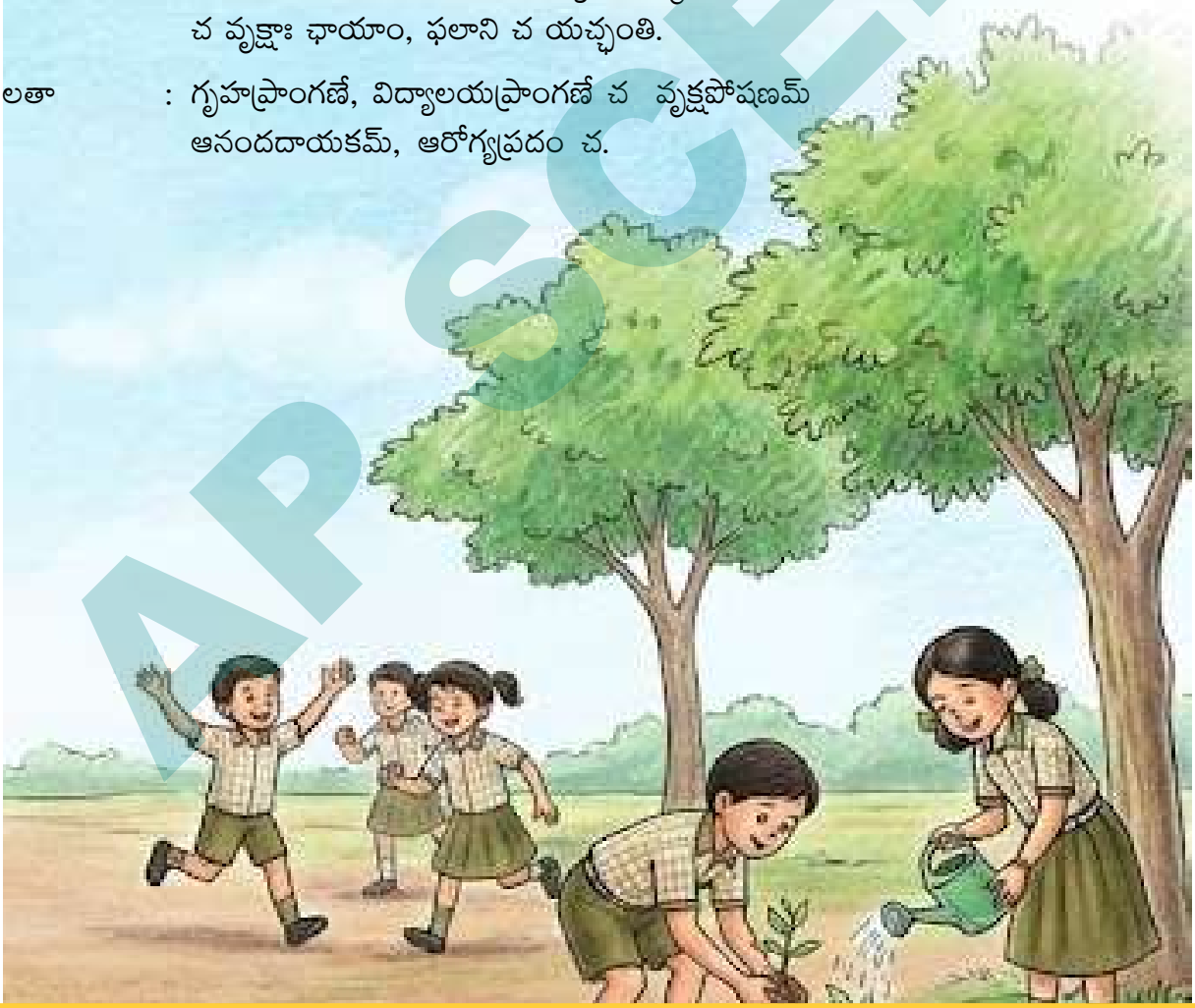
మోహనః : : ఆమ్. స్మరామి. ఇతఃపరం భవత్యా సహ అహమపి కక్ష్యాయాః స్వచ్ఛతాం కరిష్యామి.

లతా : తర్హి ఆగచ్ఛతు. ఇదానీం వృక్షాన్ జలేన సించామః. అహం ప్రతిదినం మమ గృహే అపి వృక్షాన్ పోషయామి. 'వృక్షో రక్షతి రక్షితః' ఇతి సూక్తిః అస్తి ఖలు !

మోహనః : సత్యమ్ ఉక్తవతీ భవతీ. వృక్షాః కలుషితవాయుం స్వీకృత్య ప్రాణవాయుం యచ్ఛంతి.

రమేశః : : వాయుం వినా వయం న జీవామః ఖలు! సః వాయుః కలుషితః భవతి చేత్ రోగాః సంభవంతి ఇత్యపి అస్మాకం పాఠే అస్తి. అపి చ వృక్షాః ఛాయాం, ఫలాని చ యచ్ఛంతి.

లతా : గృహప్రాంగణే, విద్యాలయప్రాంగణే చ వృక్షపోషణమ్ ఆనందదాయకమ్, ఆరోగ్యప్రదం చ.

AP SCERT

I. భావావగమనమ్ - ప్రతిస్పందనమ్.

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు. (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

అ) పరిసరపరిరక్షణస్య ఆవశ్యకతా కా?

ఆ) సంభాషణం స్వవాక్యైః వదంతు.

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు.(చదవండి, అర్థంచేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా, ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

2014 సంవత్సరే అక్టోబర్ మాసే ద్వితీయదినాంకే స్వచ్ఛభారత్ కార్యక్రమస్య ఆరంభః అభవత్. దేశే సర్వత్ర స్వచ్ఛతా భవతు ఇతి సర్వకారస్య ఆశయః. స్వేచ్ఛా, స్వచ్ఛతా ఇతి ద్వయం భారతదేశస్య గర్వకారణమ్. జనాః సర్వే స్వచ్ఛతామ్ అనుసరేయుః. దేశే ప్రసిద్ధాః జనాః అపి స్వచ్ఛభారతే భాగం స్వీకుర్వంతి.

ప్రశ్నాః

1. స్వచ్ఛభారత్ కార్యక్రమస్య ఆరంభః కదా అభవత్?

.....

2. కే స్వచ్ఛతామ్ అనుసరేయుః ?

.....

3. భారతదేశస్య గర్వకారణం కిమ్?

.....

4. సర్వకారస్య ఆశయః కః ?

.....

ఆ) అధః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన భావాలను తెలిపే వాక్యాలను పాఠంలో వెదకి రాయండి.)

ఉదా - శుభ్రం చేయటానికి పనివాళ్ళు ఉన్నారు కదా!

మార్జనార్థం పరిచారికాః సంతి ఖలు!

APSCERT

1. మన తరగతిగది అపరిశుభ్రంగా ఉంది. .....

2. ఈ విషయంలో నాకు శ్రద్ధ లేదు. .....

3. రోగాలకు మూలకారణం దోమలే. .....

4. ఇప్పుడు వృక్షాలకు నీటిని పోద్దాం.. .....

5. వృక్షాన్ని మనం రక్షిస్తే. అది మనల్ని రక్షిస్తుంది. .....

II. భావవ్యక్తీకరణమ్ - సర్జనాత్మకతా.

1. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే వ్యాసరూపేణ లిఖంతు.

(క్రింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు వ్రాయండి.)

అ) పాఠస్య సారాంశం స్వీయవాక్యైః లిఖంతు ?

ఆ) వాయుంవినా వయం న జీవామః – వివృణ్వంతు.

2. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే సర్జనాత్మకతయా లిఖంతు.

(క్రింద ఇచ్చిన పశ్నలకు సర్జనాత్మకముగా సమాధానాలు వ్రాయండి.)

అ) పరిసరపరిరక్షణార్థం భవాన్ కిం కిం కరోతి ?

ఆ) మిత్రైః సహ మిలిత్వా పాఠస్య అభినయం కుర్వంతు.

ఇ) చిత్రం దృష్ట్వా సంభాషణం స్వవాక్యైః లిఖంతు.

(బొమ్మను చూసి సంభాషణను స్వంత వాక్యాలలో రాయండి.)

ఈ) పరిసరపరిరక్షణ విషయే ఏకం చిత్రం లిఖంతు. (పరిసరపరిరక్షణ గురించి ఒక బొమ్మను గీయండి.)

AP SCERT

III. భాషాంశాః

1. పదజాలాభివృద్ధిः (పదజాలాభివృద్ధి)

అ) అధఃదత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు, లిఖంతు. (కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి, వ్రాయండి.)

1. ఛాత్రాः ..... 2. కక్ష్యాప్రకోష్ఠः .....

3. మలినः ..... 4. మశకాः .....

5. మక్షికాः ..... 6. ఛాయా .....

ఆ) అధఃదత్తం చిత్రం దృష్ట్వా పంచ వాక్యాని లిఖంతు. సహాయార్థమ్ అవశ్యకాని పదాని దత్తాని సంతి. (కింద ఇవ్వబడిన బొమ్మను చూసి ఐదు వాక్యాలను రాయండి. సహాయం కోసం కావలసిన పదాలు ఇవ్వబడ్డాయి.)

ప్రాణవాయుమ్ ఔషధాని కాగదమ్ ఫలాని ఛాయామ్ ఇంధనమ్

ఉదా : వృక్షః ఫలాని యచ్ఛతి.

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....

APSCERT

ఇ) అధః దత్తానాం రేఖాంకితపదానాం సమానార్థకపదాని చిత్వా లిఖంతు.

(కింద గీతగీసిన పదాలకు సమానార్థకపదాలను ఎంచుకుని రాయండి.)

1. జనానాం కృతే స్వచ్ఛతా ఆరోగ్యం దదాతి. శుభ్రతా ఆనందం అపి దదాతి.
2. వాయుః సర్వేషాం ప్రాణినాం ప్రాణాన్ యచ్ఛతి. అనిలః వృక్షతః ఆగచ్ఛతి.
3. జలం వృక్షాణాం పోషణం కరోతి. నద్యాం స్వచ్ఛం వారి ప్రవహతి.
4. విద్యాలయః బాలేభ్యః విజ్ఞానం దదాతి. పాఠశాలా జ్ఞానస్య నిలయః.

1. ..... 2. .....
3. ..... 4. .....

ఈ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు విరుద్ధార్థకపదాని సంతి. తాని చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలలో వ్యతిరేకార్థకపదాలు ఉన్నాయి. వాటిని గుర్తించి రాయండి.)

1. స్వచ్ఛతా ఆరోగ్యం పోషయతి. అస్వచ్ఛతా రోగాన్ వర్ధయతి.
2. శ్రద్ధా ఉత్తమం జ్ఞానం దదాతి. అశ్రద్ధా నరం నాశయతి.
3. అహం ప్రతిదినం ఏకవారం దేవాలయం గచ్ఛామి.

   బాలః శ్లోకం బహువారం పఠతి.
4. సాయంకాలే ఛాత్రాః గృహం గచ్ఛంతి. ప్రాతః పాఠశాలాం ఆగచ్ఛంతి.

1. ..... 2. .....
3. ..... 4. .....

2. వ్యాకరణాంశాః (వ్యాకరణాంశములు)

అ) అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు, అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను చదవండి, అర్థంచేసుకోండి.)

అద్య శనివాసరః. అహం పాఠశాలాం గచ్ఛామి. శ్వః రవివాసరః, పాఠశాలాయాః విరామః భవిష్యతి. బుధవాసరే పరీక్షా భవిష్యతి. పరీక్షానంతరం అహం మమ మాతులస్య గృహం గమిష్యామి. తత్ర ఆమ్రఫలాని ఖాదిష్యామి. మిత్రైః సహ క్రీడిష్యామి.

AP SCERT

అత్ర రేఖాంకితాని పదాని భవిష్యత్ కాలం సూచయంతి.

(ఇక్కడ గీతగీయబడిన పదాలు భవిష్యత్ కాలాన్ని సూచిస్తున్నాయి.)

ఆ) అత్ర వర్తమానకాలస్య క్రియాపదాని దత్తాని. ఉదాహరణానుసారం తాని భవిష్యత్కాలే పరివర్తయంతు. (ఇక్కడ వర్తమానకాలపు క్రియాపదాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని ఉదాహరణానుగుణం భవిష్యత్ కాలంలోకి మార్చండి.)

1) భవతి	–	భవిష్యతి	భవామి	–	భవిష్యామి
2) ఖాదతి	–		ఖాదామి	–	
3) పఠతి	–		కరోమి	–	
4) వదతి	–		వదామి	–	
5) ధావతి	–		ధావామి	–	
6) కరోతి	–		కరోమి	–	

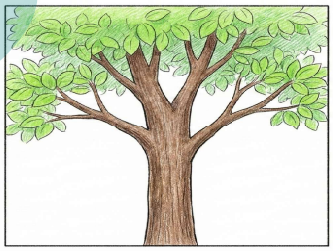
ఇ) అధః దత్తాని చిత్రాణి పశ్యంతు. వాక్యాని పఠంతు.

(కింద ఇచ్చిన బొమ్మలను చూడండి. వాక్యాలను చదవండి.)

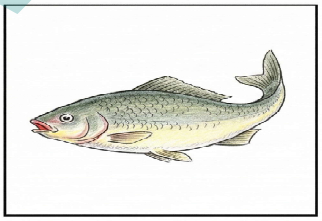
నీడమ్

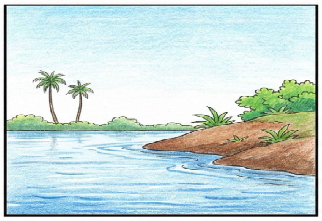
వృక్షః

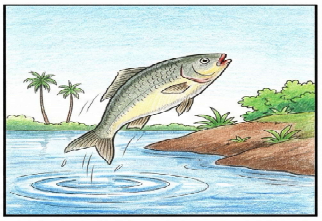
నీడం వృక్షే అస్తి

మీనః

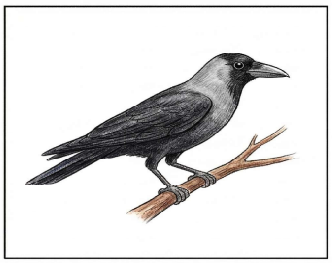

జలమ్

మీనః జలే అస్తి

AP SCERT

ఖగః

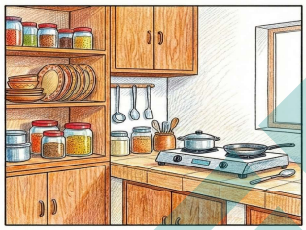
నీడమ్

ఖగః నీడే అస్తి

మహిలా

పాకశాలా

మహిలా పాకశాలాయామ్ అస్తి.

ఉపర్యుక్తాని రేఖాంకితపదాని సప్తమీవిభక్తౌ ప్రయుక్తాని.

(పైన గీత గీసిన పదాలు సప్తమీవిభక్తిలో ఉన్నాయి.)

ఈ) అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

పదం	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
మార్గః –	మార్గే	మార్గయోః	మార్గేషు
పాఠః –	.....	పాఠయోః	.....
విషయః –	విషయే	.....	.....
నౌకా –	నౌకాయామ్	నౌకయోః	నౌకాసు
అస్వచ్ఛతా –	.....	అస్వచ్ఛతయోః	.....
ఛాయా –	ఛాయాయామ్	.....	.....
గృహం –	గృహే	గృహయోః	గృహేషు
ప్రాంగణం –	.....	.....	ప్రాంగణేషు
రాజ్యం –	రాజ్యే	.....	.....

AP SCERT

పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

అ) పరిసరపరిరక్షణార్థం యోగ్యాని స్ఫోరకవాక్యాని నిర్మాంతు. ప్రదర్శయంతు.

(పరిసరపరిరక్షణకై తగిన నినాదాలను తయారుచేయండి. ప్రదర్శించండి.)

స్వీయమూల్యాంకనమ్

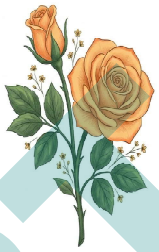
	ఆమ్	న	కించిత్
1. ధారాలతయా పాఠం పఠితుం శక్నోమి.			
2. పరిసరపరిరక్షణస్య ఆవశ్యకతా కా ఇతి వక్తుం శక్నోమి.			
3. వృక్షాణామ్ ఉపయోగాన్ లేఖితుం శక్నోమి.			
4. చిత్రం దృష్ట్వా సంభాషణం స్వవాక్యైః లేఖితుం శక్నోమి.			

APSCERT

॥సంస్కృతభాషావేదిని॥

రామః పుస్తకం లిఖతి

ఛాత్రః ప్రశ్నం పృచ్ఛతి

జనకః గ్రంథం పఠతి

బాలః కథాం శృణోతి

దేవః వరం దదాతి

కృషకః సస్యం రక్షతి

అఖిలః గృహం గచ్ఛతి

సజ్జనః దుర్జనం త్యజతి

సూర్యః కాంతిం యచ్ఛతి

బాలః జలం పిబతి

రమా సమాధానం లిఖతి

సీతా గీతం గాయతి

దేవతా భక్తం రక్షతి

అజా మార్గం గచ్ఛతి

వైద్యా పరీక్షాం కరోతి

ఉపాధ్యాయా ప్రశ్నం వదతి

కథా ప్రేరణాం దదాతి

అంబా పుత్రం రక్షతి

వనితా తిలకం ధరతి

వనం సుదూరం అస్తి

ఫలం మధురం అస్తి

పుష్పం సుందరం అస్తి

పత్రం హరితం భవతి

శరీరం పరిశుభ్రం అస్తి

చిత్రం సమీచీనం అస్తి

పత్రం శ్వేతం భవతి

వాహనం దీర్ఘం అస్తి

యుతకం నూతనం వర్తతే

ఖాదన్ న గచ్ఛేదధ్వానమ్ - ఏదైనా తింటూ నడవకూడదు.

APSCERT

పర్యావరణపరిరక్షణస్య ప్రయోజనాని
వాతావరణస్య నియంత్రణమ్
తాపోపశమనమ్
ఆరోగ్యానందమయజీవనమ్
ఓజోన్ రక్షణమ్
భూ-జల-వాయు సంరక్షణమ్
ప్రాణి-వృక్షసంరక్షణమ్
ప్రకృతివిపత్తినివారణమ్
కాలుష్యనివారణమ్
పర్యావరణసమతుల్యతా
జీవవైవిధ్యరక్షణమ్

5. సుప్రభాతమ్

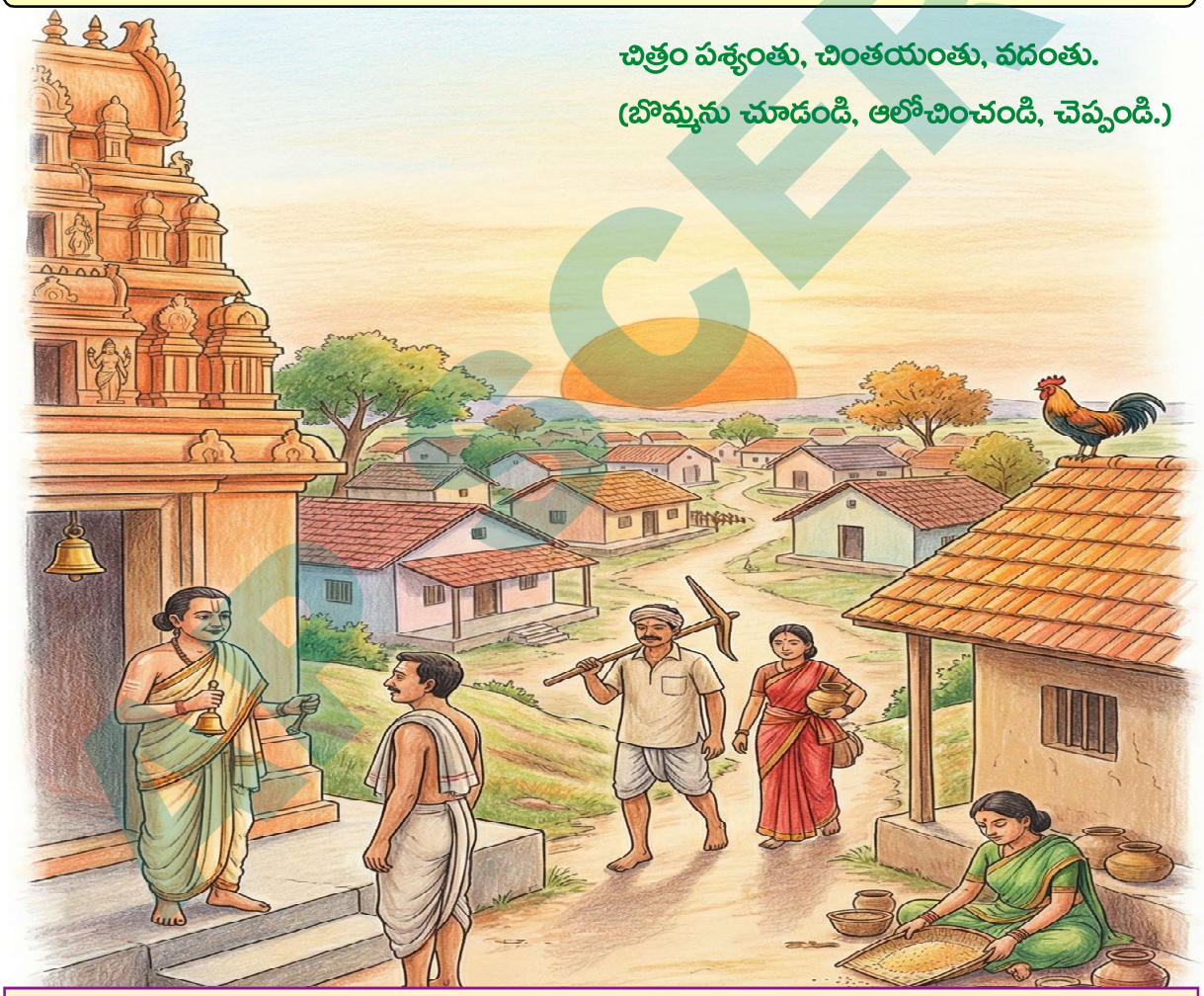
J1R8U6

అభ్యసనఫలితాని –

1. ఛాత్రాః సరళసంస్కృతగీతస్య స్పష్టోచ్చారణేన సహ పఠనం కర్తుం ప్రభవంతి. CG - 1
2. ఛాత్రాః ప్రకృతిసంబంధిశబ్దానాం (యథా – చంద్రః, సూర్యః, సమీరః, విటపః) జ్ఞానం ప్రాప్నువంతి. CG - 2
3. ఛాత్రాః గీతస్య భావం అవగమ్య మాతృభాషాయాం వక్తుం శక్నువంతి. CG - 3
4. సరలక్రియాపదానాం (యథా – గచ్ఛతి, వికసతి, చలతి) వాక్యేషు ప్రయోగం కర్తుం ప్రభవంతి. CG - 4
5. వాక్యేషు సమయవాచకానాం ప్రయోగం కర్తుం శక్నువంతి. CG - 5

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

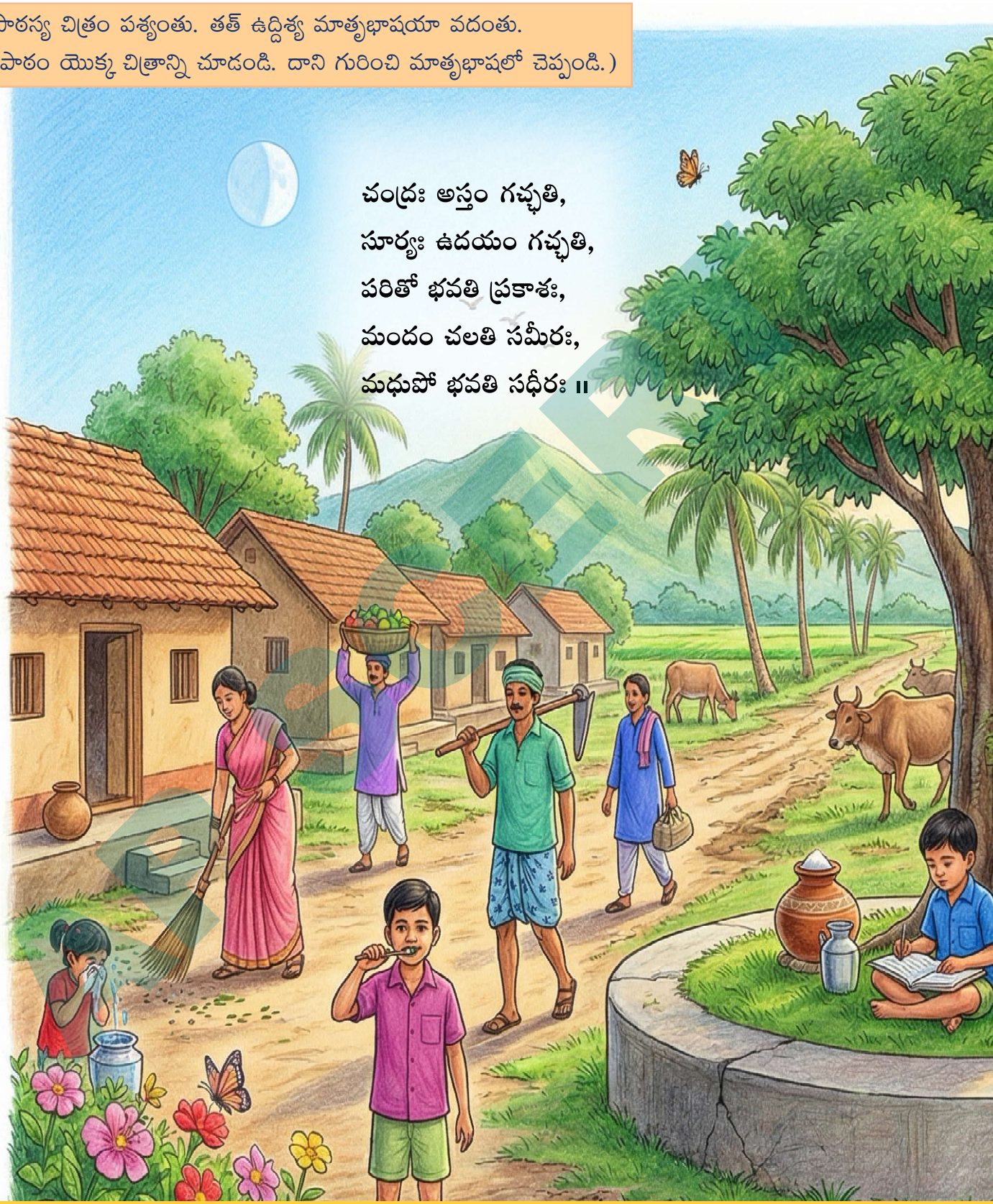
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

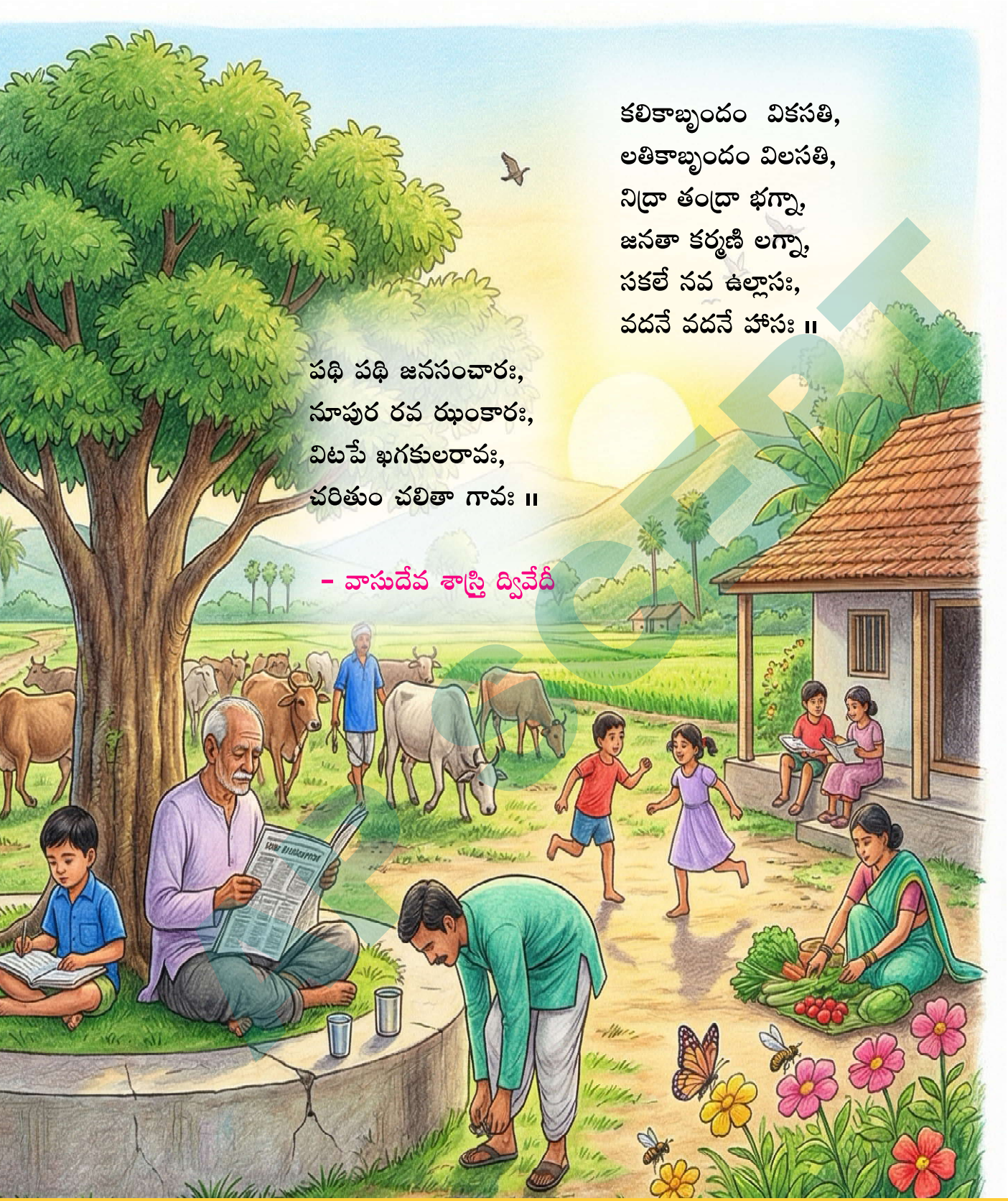

1) ఏతాని దృశ్యాని భవంతః కదా పశ్యంతి ?

2) చిత్రే జనాః కిం కిం కుర్వంతి ?

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

కలికాబృందం వికసతి,
లతికాబృందం విలసతి,
నిద్రా తంద్రా భగ్నా,
జనతా కర్మణి లగ్నా,
సకలే నవ ఉల్లాసః,
వదనే వదనే హాసః ॥

పథి పథి జనసంచారః,
నూపుర రవ ఝంకారః,
విటపే ఖగకులరావః,
చరితుం చలితా గావః ॥

– వాసుదేవ శాస్త్రి ద్వివేదీ

© NCERT

గీతభావము –

చంద్రుడు అస్తమిస్తున్నాడు. సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు. చుట్టూ కాంతి నిండుతున్నది. గాలి మెల్లగా వీస్తున్నది. తుమ్మెద ధైర్యంగా ఎగురుతున్నది.

మొగ్గలు వికసిస్తున్నాయి. లతలు ఆనందిస్తున్నాయి. ప్రజలు నిద్రను, బద్ధకాన్ని వదిలి తమ తమ పనులలో మునిగిపోయారు. అందరిలో క్రొత్త చైతన్యం, ప్రతిముఖంలో నవ్వు కనిపిస్తున్నాయి. ప్రతిదారిలో ప్రజలు తిరుగుతున్నారు. గజ్జెలశబ్దం వినిపిస్తున్నది. చెట్టుపై పక్షులు కూస్తున్నాయి. ఆవులు మేయటానికి వెళుతున్నాయి.

I. భావావగమనమ్ - ప్రతిస్పందనమ్.

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు. (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

అ) చంద్రోదయః కదా భవతి ?

ఆ) సూర్యోదయసమయే జనాః కిం కిం కుర్వంతి ?

ఇ) చంద్రోదయసమయే జనాః కిం కిం కుర్వంతి ?

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు. (చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) అధః దత్తమ్ అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.
(కింద ఇచ్చిన పేరాను చదివి, ప్రశ్నలకు సమాధానాలను రాయండి.)

సూర్యః ప్రాచ్యాం దిశి ఉదేతి. పశ్చిమాయాం దిశి అస్తమేతి. సూర్యస్య ఉదయేన సర్వే ప్రాణినః చైతన్యం ప్రాప్నువంతి. ఉదయే అస్తమయే చ సూర్యః రక్తవర్ణే భవతి. ప్రాతః, మధ్యాహ్నే, సాయంకాలే చ ప్రజాః సూర్యం నమస్కుర్వంతి. సూర్యస్య భాస్కరః, ఆదిత్యః, ప్రభాకరః, దివాకరః, రవిః, భానుః ఇత్యాదీని నామాని సంతి.

ప్రశ్నాః

1. సూర్యః కుత్ర ఉదేతి ? .....
2. సర్వే ప్రాణినః కథం చైతన్యం ప్రాప్నువంతి? .....
3. ప్రజాః సూర్యం కదా నమస్కుర్వంతి? .....
4. సూర్యస్య పర్యాయపదాని కాని? .....

AP SCERT

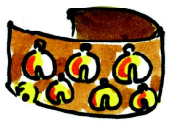
ఆ) అధః దత్తాని పదాని చిత్రైః సహ మేలయంతు.

(కింద ఇచ్చిన పదాలను బొమ్మలతో కలపండి.)

ఖగః	వృక్షః	లతికా	మధుపః	నూపురాః	గావః

.....

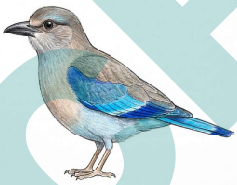
.....

.....

.....

.....

.....

ఇ) అధః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన భావాలను తెలిపే వాక్యాలను పాఠంలో వెదకి రాయండి.)

ఉదా – చుట్టూ కాంతి నిండుతుంది. **పరితో భవతి ప్రకాశః**

1. చంద్రుడు అస్తమిస్తున్నాడు. .....

2. లతలు ఆనందిస్తున్నాయి. .....

3. ప్రతిదారిలో ప్రజలు తిరుగుతున్నారు. .....

4. గాలి మెల్లగా వీస్తున్నది. .....

5. ఆవులు మేయటానికి వెళుతున్నాయి. .....

APSCERT

II. భావవ్యక్తీకరణమ్ - సర్జనాత్మకతా.

1. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే వ్యాసరూపేణ లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు రాయండి.)

అ) "సుప్రభాతమ్" గీతస్య సారాంశం స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

ఆ) మధుపః కిమర్థం సధీరః భవతి?

2. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే సర్జనాత్మకతయా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సర్జనాత్మకముగా సమాధానాలు రాయండి.)

అ) ప్రాతఃకాలే భవతాం కార్యాణి లిఖంతు.

ఆ) సూర్యాస్తమయసమయే కిం కిం భవతీతి చింతయిత్వా లిఖంతు.

III. భాషాంశాః

1. పదజాలాభివృద్ధిః (పదజాలాభివృద్ధి)

అ) అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషాం పదానామ్ అర్థాన్ లిఖంతు
(కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదకోశము చూసి పదాలకు అర్థాలను రాయండి.)

1. పరితః ..... 2. ప్రకాశః .....

3. ఖగః ..... 4. గచ్ఛతి .....

5. మందం ..... 6. చరితుం .....

7. హాసః ..... 8. ఉల్లాసః .....

ఆ) అధః లిఖితానాం పదానాం సమానార్థకపదాని మంజూషాతః చిత్వా లిఖంతు.
(కింద ఇచ్చిన పదాలయొక్క సమానార్థక పదాలను పట్టికలో వెదకి రాయండి)

సూర్యః,	సమీరః,	మధుపః,	ప్రకాశః,	ఉల్లాసః,	పథి

1. మార్గే – ..... 2. రవిః – .....

3. వాయుః – ..... 4. ఉత్సాహః – .....

5. కాంతిః – ..... 6. భ్రమరః – .....

AP SCERT

మయే కిం

ఇ) అధః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకిత పదానాం విరుద్ధార్థక పదాని చిత్వా లిఖంతు.
(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను చదవండి. గీతగీసిన పదాలకు విరుద్ధార్థక పదాలను వెదకి రాయండి)

1. చంద్రస్య <u>ఉదయః</u> సుందరః. సాయంకాలే సూర్యస్య అస్తమయః భవతి.

2. <u>ధీరః</u> కార్యాణి సాధయతి. భీరుః అగ్రే న గచ్ఛతి.

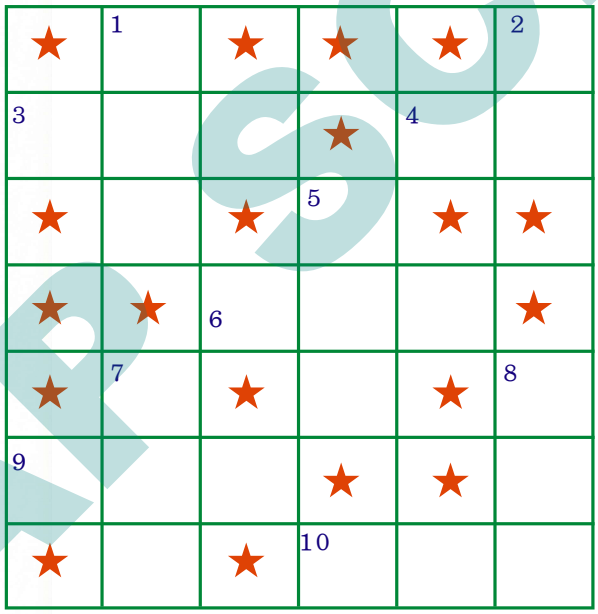
3. సూర్యస్య <u>ప్రకాశః</u> సర్వత్ర భవతి. రాత్రికాలే అంధకారే భవతి.

4. మాతరం దృష్ట్వా శిశోః <u>హాసః</u> భవతి. క్షుధయా శిశుః రోదనం కరోతి.

1. ఉదయః ..... 2. ధీరః .....

3. ప్రకాశః ..... 4. హాసః .....

ఈ) అధః రేఖాంకితైః పదైః కోష్టకం పూరయన్తు.
(కింద గీత గీసిన పదాలతో పట్టికను పూరించండి.)

ఉపరిష్టాత్ అధః (నిలువు)

1. <u>పరితో</u> భవతి ప్రకాశః.
2. విటపే ఖగకుల<u>రావః</u>.
5. సూర్యః <u>ఉదయం</u> గచ్ఛతి.
7. చరితుం <u>చలితాః</u> గావః.
8. మధుపో <u>భవతి</u> సధీరః.

తిర్యక్ (అడ్డం)

3. <u>చరితుం</u> చలితాః గావః.
4. చరితుం చలితాః <u>గావః</u>.
6. వదనే <u>వదనే</u> హాసః.
9. <u>కలికాబృందం</u> వికసతి.
10. చంద్రః అస్తం <u>గచ్ఛతి</u>.

APSCERT

ఉ) అధఃఘట్యః ప్రదత్తాః సంతి. తాః పశ్యంతు. సమయం పఠిత్వా అవగచ్ఛంతు.

(ఇక్కడ గడియారాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని చూడండి. సమయాన్ని చదివి అర్థంచేసుకోండి.)

పంచవాదనమ్

సపాదపంచవాదనమ్

సార్ధపంచవాదనమ్

పాదోనషడ్వాదనమ్

ఉదాహరణానుసారం సమయం లిఖంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి సమయం రాయండి.)

ఉదా ॥ **6.00 – షడ్వాదనమ్** **6.15 – సపాదషడ్వాదనమ్**

6.30–సార్ధషడ్వాదనమ్ **6.45 – పాదోనసప్తవాదనమ్**

7.00 – .....

7.15 – .....

7.30 – .....

7.45 – .....

8.00 – .....

8.15 – .....

APSCERT

8.30 – .....

8.45 – .....

ఉదాహరణానుసారం సమయం లిఖంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి సమయం రాయండి.)

నవవాదనమ్ – **9.00** సపాదనవవాదనమ్ – **9.15**

సార్ధనవవాదనమ్ – .....

పాదోననవవాదనమ్ – .....

దశవాదనమ్ – .....

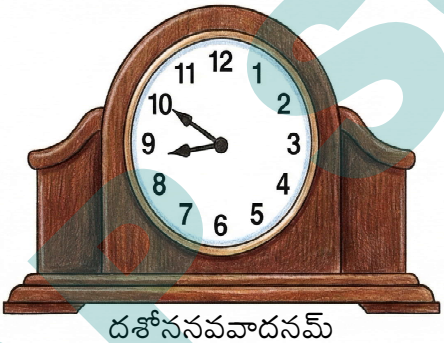
సపాదదశవాదనమ్ – .....

సార్ధదశవాదనమ్ – .....

పాదోనదశవాదనమ్ – .....

ఊ) అధః ఘట్యః ప్రదత్తాః సంతి. తాః పశ్యంతు. సమయం పఠిత్వా అవగచ్ఛంతు.

(ఇక్కడ గడియారాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని చూడండి. సమయాన్ని చదివి అర్థంచేసుకోండి.)

దశోననవవాదనమ్

పంచోననవవాదనమ్

పంచాధికనవవాదనమ్

దశాధికనవవాదనమ్

© SCERT

ఉదాహరణానుసారం సమయం లిఖంతు.

(ఉదాహరణను అనుసరించి సమయం రాయండి.)

ఉదా ॥ **5.05**– పంచాధికపంచవాదనమ్. **5.10** – దశాధికపంచవాదనమ్.

4.55– పంచోనపంచవాదనమ్. **4.50** – దశోనపంచవాదనమ్.

2.05 ..... 2.10 .....

1.55 ..... 1.50 .....

4.05 ..... 4.10 .....

3.55 ..... 3.50 .....

పంచాధిక అష్టవాదనమ్ ..... దశాధిక అష్టవాదనమ్ .....

పంచోన అష్టవాదనమ్ ..... దశోన అష్టవాదనమ్ .....

ఋ) దినచర్యాం వదంతు. (దినచర్యను చెప్పండి.)

గోపాలస్య దినచర్యా

5.00 – యోగాసనమ్ గోపాలః పంచవాదనే యోగాసనం కరోతి.

6.30 – అధ్యయనమ్ గోపాలః ..... అధ్యయనం కరోతి.

7.30 – స్నానమ్ .....

7.45 – పూజా .....

8.15 – గృహకార్యమ్ .....

9.45 – విద్యాలయః .....

5.00 – క్రీడా .....

8.05 – భోజనమ్ .....

9.00 – అధ్యయనమ్ .....

10.30– నిద్రా .....

APSCERT

2. వ్యాకరణాంశాः (వ్యాకరణాంశాలు)

అ) అధः దత్తాని వాక్యాని పఠంతు. రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలను చదవండి. గీతగీయబడిన పదాలను అర్థం చేసుకోండి)

1. సూర్యోదయः ప్రాతఃకాలే భవతి. ప్రశ్నः సూర్యోదయः కదా భవతి ?
2. బాలాः సాయంకాలే క్రీడంతి. ప్రశ్నः. బాలాः కదా క్రీడంతి ?
3. లలితా సోమవాసరే ఉద్యానం గచ్ఛతి. ప్రశ్నः. లలితా కదా ఉద్యానం గచ్ఛతి ?

'కదా' ఇతి, సమయవిషయే ప్రశ్నవాచకः శబ్దः. ఏతస్య ఉపయోగం కృత్వా ప్రశ్ననిర్మాణం కుర్వంతు.

1. మాలతీ సాయంకాలే పాఠం పఠతి. ప్రశ్నः మాలతీ .....పాఠం పఠతి?
2. ఛాత్రాः మధ్యాహ్నే భోజనం కుర్వంతి. ప్రశ్నः. ఛాత్రాः ..... భోజనం కుర్వంతి?
3. రాఘవः విరామసమయే గృహకార్యం కరోతి. ప్రశ్నः. .....?
4. గాయకः ప్రతిదినం గీతాభ్యాసం కరోతి. ప్రశ్నः..... ?

ఆ) అత్ర రేఖాంకితాని పదాని స్త్రీలింగే సంబోధకాని.

(ఇక్కడ కింద గీతగీయబడ్డ పదాలు స్త్రీలింగంలో సంబోధకాలు.)

లతా – హే రాధే ! సుప్రభాతమ్.

రాధా – హే లతే ! సుప్రభాతమ్.

గౌరీ – హే కిరణ్మయి ! శుభసాయమ్

కిరణ్మయీ – హే గౌరి ! శుభసాయమ్.

ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(ఉదాహరణలకు అనుగుణంగా ఖాళీలను పూరించండి.)

	నామవాచకం	సంబోధకం
ఉదా:	గంగా	హే గంగే!
	శిరీషా	.....

AP SCERT

	విద్యా	.....
	మనీషా	.....
ఉదా:	సరస్వతీ	హే సరస్వతి!
	కావేరీ	.....
	చిన్మయీ	.....
	వాణీ	.....
	అంబా	హే అంబే !

పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

అ) ప్రకృతివర్ణనాత్మకం సంస్కృతగీతం, శ్లోకం వా సంగృహ్య కక్ష్యాయాం శ్రావయంతు.

ఆ) సుప్రభాతసమయే గ్రామజీవనం, నగరజీవనం చ కథం భవతీతి పట్టికారూపేణ లిఖిత్వా ఆనయంతు.

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. గీతం స్వయం గాతుం శక్నోమి.			
2. సూర్యోదయవిషయే పంచవాక్యాని సంస్కృతేన వక్తుం శక్నోమి			
3. సూర్యోదయసంబద్ధాని పదాని సంస్కృతేన లేఖితుం శక్నోమి.			

© SCERT

॥సంస్కృతభాషావేదినీ॥

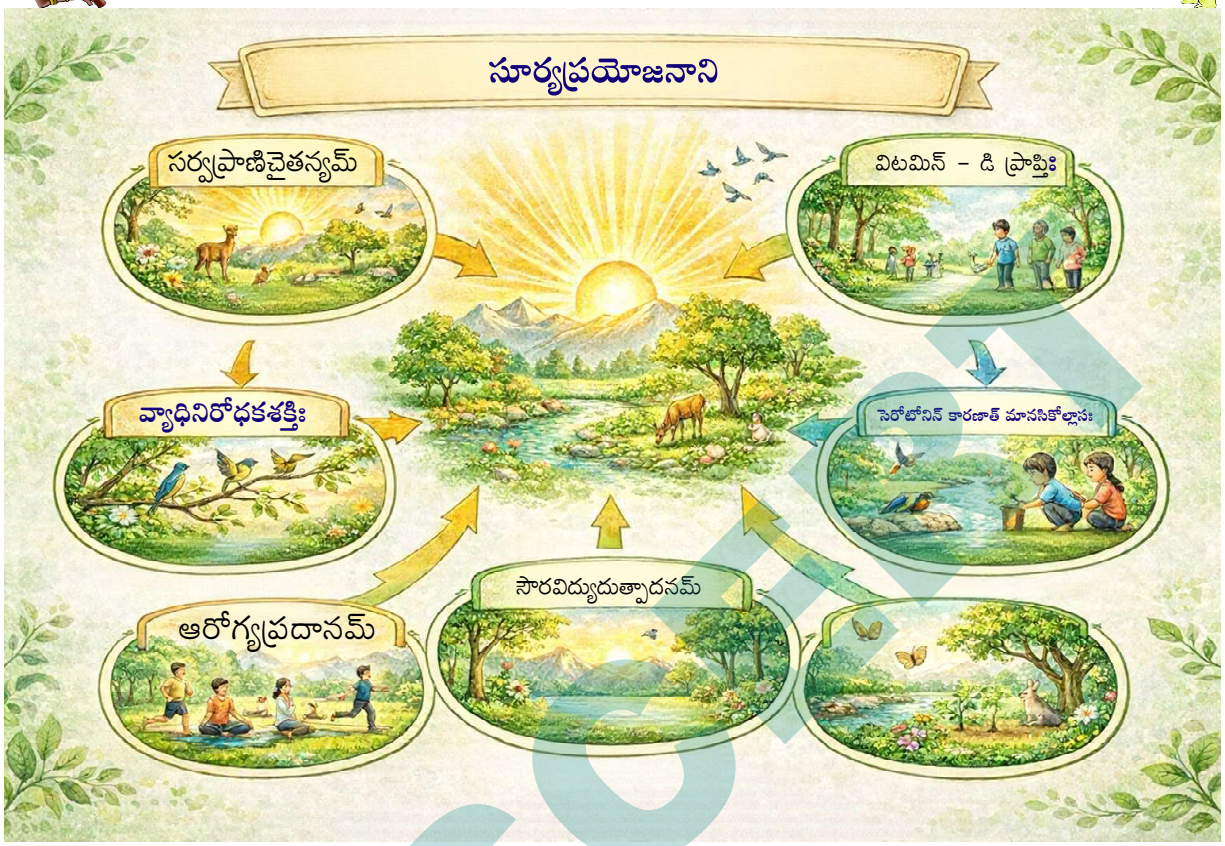
సరః **వర్షేణ** పూరితః
బాలకః **కందుకేన** క్రీడతి
వృద్ధః **దండేన** గచ్ఛతి
రామః **జలేన** స్నానం కరోతి
ఛాత్రః **హస్తేన** లిఖతి
దేవః **ఖడ్గేన** సంహరతి
శిక్షకః **సుధాఖండేన** లిఖతి
కృషకః **హలేన** కర్షతి
రవిః **హరిణా** సహ గచ్ఛతి

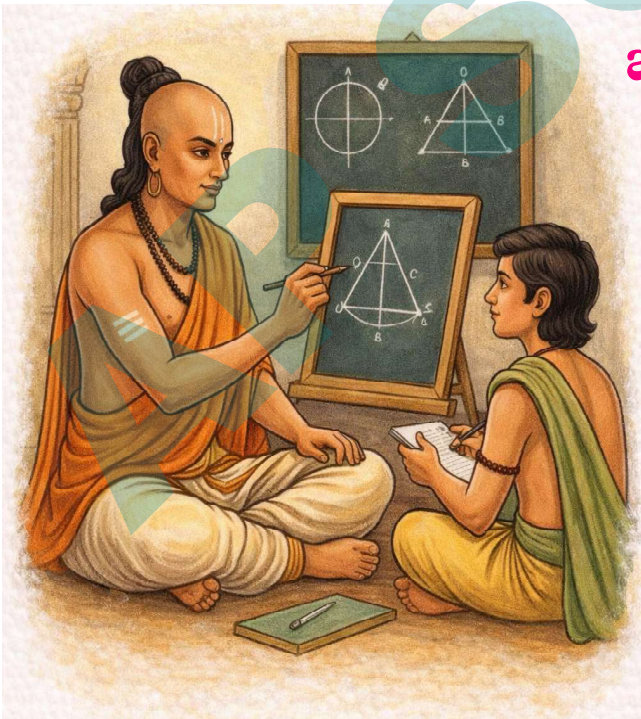
నదీ **సముద్రేణ** మిలతి
బాలికా **లేఖన్యా** లిఖతి
సీతా **మాపికయా** మాపనం కరోతి
రామః **సీతయా** సహ గచ్ఛతి
విద్యార్థీ **విద్యయా** వర్ధతే
వృక్షః **లతయా** శోభతే
ఛాత్రః **సంస్కృతభాషయా** వదతి
నారీ **లజ్జయా** హసతి
భక్తః **భక్త్యా** నమతి

దాతా **భిక్షుకాయ** అన్నం దదాతి
గురుః **శిష్యాయ** పుస్తకం దదాతి
పితా **పుత్రాయ** లేఖం లిఖతి
ఛాత్రా **జ్ఞానాయ** పఠతి
సీతా **రామాయ** జలం దదాతి
రాజా **జలాయ** తటాకం గచ్ఛతి
రక్షకః **గజాయ** జలం దదాతి
వృద్ధాః **కాకాయ** అన్నం యచ్ఛంతి
భక్తః **దేవాయ** మాలాం దదాతి

మాతా **పుత్రాయ** అల్పాహారం దదాతి
శిక్షకః **ఛాత్రాయ** శిక్షణం దదాతి
మాతా **సీతాయై** పుష్పం దదాతి
పితా **కన్యాయై** ఆభరణం దదాతి
అగ్రజః **అనుజాయై** ఫలం దదాతి
అగ్రజా **భగిన్యై** ధనం యచ్ఛతి
భక్తః **దేవ్యై** మాలాం దదాతి
మాతా **లక్ష్మ్యై** నమః ఇతి వదతి
సోదరః **సోదర్యై** ఉపాయనం యచ్ఛతి

AP SCERT

భారతీయవిజ్ఞానమంజరీ

భాస్కరాచార్యः (Bhaskaracharya)

భాస్కరాచార్యः మధ్యకాలీన భారతస్య ప్రముఖः గణితజ్ఞः ఖగోళశాస్త్రజ్ఞः.

'సిద్ధాంతశిరోమణిः' తస్య ముఖ్యగ్రంథः. అస్మిన్ గ్రంథే లీలావతీ, బీజగణితమ్ ఇతి భాగాः సంతి.

6. తిరుమల - తిరుపతిక్షేత్రమ్

Z9Y3D6

అభ్యసనఫలితాని -

1. ఛాత్రాః సంస్కృతభాషాయాం సరళసంభాషణం కర్తుం శక్నువంతి. CG - 1
2. ఛాత్రాః తిరుమలక్షేత్రస్య వైశిష్ట్యం వేంకటేశ్వరస్వామినః మాహాత్మ్యం చ వర్ణయితుం శక్నువంతి . CG - 2
3. ఛాత్రాః భారతీయసంస్కృతేః తీర్థయాత్రాణాం చ ప్రాముఖ్యం అవగచ్ఛంతి. CG - 3
4. ఛాత్రాః వాక్యేషు తృతీయావిభక్తేః ప్రయోగం జ్ఞాస్యంతి. CG - 5

1. చిత్రే కిం కిమ్ అస్తి ?
2. బాలకాః కిం సంభాషణం కుర్వంతి?
3. చిత్రే కాని కాని దర్శనీయాని స్థానాని సంతి?

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

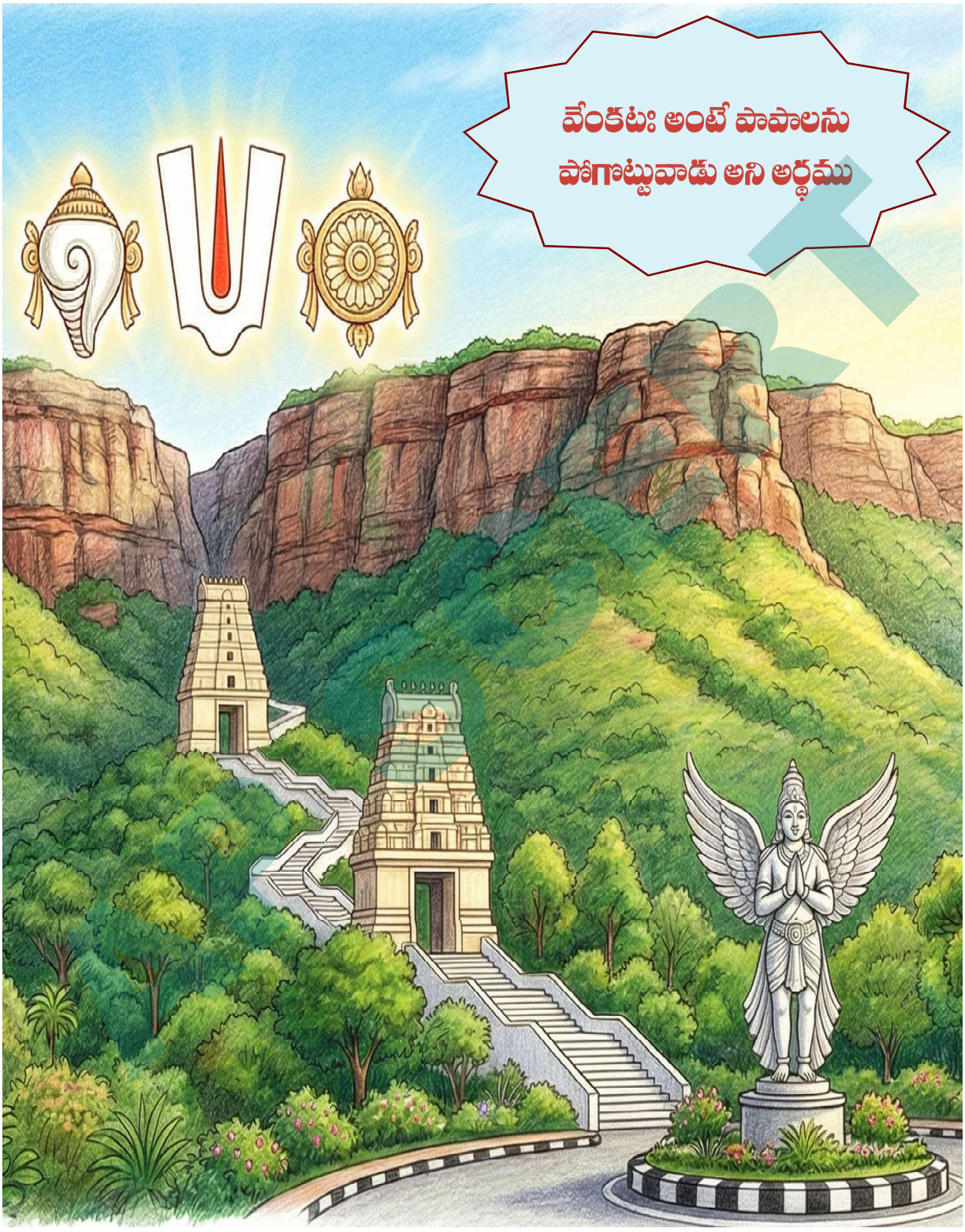
(బొమ్మను చూడండి, ఆలోచించండి, చెప్పండి.)

పాఠస్య చిత్రం పశ్యంతు. తత్ ఉద్దిశ్య మాతృభాషయా వదంతు.
(పాఠం యొక్క చిత్రాన్ని చూడండి. దాని గురించి మాతృభాషలో చెప్పండి.)

(గ్రీష్మకాలికవిరామానంతరం మిత్రాణి మిలిత్వా పరస్పరం సంభాషణం కుర్వంతి)

మాధవీ	–	ఆనంద! గ్రీష్మవిరామదినేషు కిం కృతవాన్?
గౌతమః	–	(ఆనందస్య శిరః స్పృశన్) రే ఆనంద! భవతః శిరసి కేశాః న దృశ్యంతే?
ఆనందః	–	అహం మమ కుటుంబేన సహ తిరుమలక్షేత్రం గతవాన్.
గౌతమః	–	తథా వా! తత్ర కః దేవః అస్తి?
మాధవీ	–	తత్ర వేంకటేశ్వరస్వామీ అస్తి ఖలు!
ఆనందః	–	తత్ సత్యమ్. తిరుమలతిరుపతిక్షేత్రం విశ్వప్రసిద్ధమ్. తత్ర పద్మావతీసమేతః శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామీ అస్తి.
గౌతమః	–	తత్ర కః దేవః ఇతి జానామి. "వేంకట" ఇత్యస్య అర్థః కః?
ఆనందః	–	వేంకట ఇతి శబ్దస్య పాపాని నాశయతి ఇతి అర్థం మమ పితామహః ఉక్తవాన్. సః స్వామీ సప్తపర్వతానామ్ ఉపరి అస్తి.
మాధవీ	–	ఇతః తత్ర కథం గతవంతః?
ఆనందః	–	ఇతః వయం సర్వే రేల్‌యానేన తిరుపతిం గతవంతః. తతః బస్‌యానేన తిరుమలక్షేత్రం ప్రాప్తవంతః. కేచన జనాః పాదాభ్యాం గచ్ఛంతి. బస్‌యానేన వర్తులాకారమార్గేణ గమనమ్ అద్భుతమ్, ఆనందదాయకం చ.

APSCERT

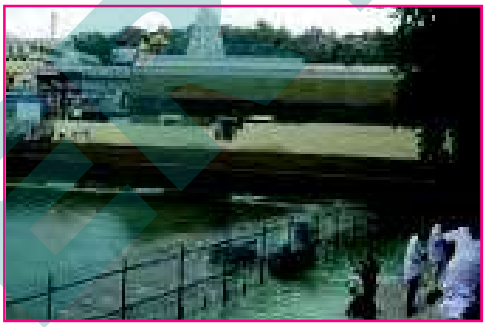

వేంకటः అంటే పాపాలను
పోగొట్టువాడు అని అర్థము

గౌతమః – తథా వా ! తత్ర గత్వా కిం కృతవంతః? క్రమశః వదతు.

ఆనందః – ప్రథమం కేశఖండనార్థం 'కల్యాణకట్ట' ఇతి ప్రదేశం గతవంతః. తత్ర అస్మాకం శిరసః కేశాన్ దేవాయ సమర్పితవంతః. అనంతరం స్వామిపుష్కరిణ్యాం స్నానం కృతవంతః.

మాధవీ – పుష్కరిణీ నామ తడాగః వా ?

ఆనందః – ఆమ్. అనంతరం క్షేత్రపాలకస్య వరాహస్వామినః దర్శనం కృతవంతః. తతః వేంకటేశ్వరస్య దర్శనార్థం పంక్తౌ స్థితవంతః. మధ్యాహ్నే దర్శనమ్ అభవత్. వేంకటేశ్వరస్య దర్శనేన అతీవ ఆనందమ్ అనుభూతవంతః. అనంతరం లడ్డుకప్రసాదం స్వీకృత్య ఖాదితవంతః.

గౌతమః – కిం తత్ర సర్వేభ్యః లడ్డుకాని యచ్ఛంతి వా?

ఆనందః – లడ్డుకం కిమ్ ? సర్వేభ్యః నిత్యాన్నదానవ్యవస్థా అపి అస్తి. వయం తత్రైవ భోజనం కృత్వా ఆకాశగంగా, పాపవినాశనం, శిలాతోరణం, ప్రదర్శనశాలా ఇత్యాది స్థానాని దృష్టవంతః.

మాధవీ – తదనంతరం.....?

ఆనందః – తతః తిరుపతిమ్ ఆగతవంతః.

గౌతమః – తిరుపతినగరే కిం కిం దృష్టవాన్ ?

ఆనందః – తత్ర తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానానాం కార్యాలయః అస్తి. తద్ద్వారా అనేకకార్యక్రమాః ప్రచలంతి.

మాధవీ – కాంశ్చన కార్యక్రమాన్ వదతు.

ఆనందః – దేవస్థానస్య అధీనే ధర్మప్రచారపరిషత్, వేదపాఠశాలా, అనేకాః ఉన్నతపాఠశాలాః, ఏకః వేదవిశ్వవిద్యాలయః, అనేకాః వైద్యశాలాః చ సంతి. ఏతాః సంస్థాః వివిధధార్మిక-సామాజిక-ఆధ్యాత్మిక- సేవాకార్యక్రమాన్ కుర్వంతి. అహం తిరుపతితః స్వామిముద్రాంకితాని అంగులీయకాని, హారాన్, ప్రసాదం చ ఆనీతవాన్. మాధవి! భవతీ హారం స్వీకరోతు. గౌతమ! ఏతత్ అంగులీయకం భవాన్ స్వీకరోతు. ప్రసాదం తు కక్ష్యాయాం సర్వేభ్యః యచ్ఛామి.

మాధవీ – మహాన్ ఆనందః. హారః సుందరః అస్తి. అహమపి ఆగామివిరామదినేషు అవశ్యం తిరుపతిక్షేత్రం గమిష్యామి. హారం దత్తవాన్ ఇతి ధన్యవాదాః.

గౌతమః – అహమపి ధన్యవాదాన్ వదామి.

ఆనందః – స్వాగతం. ఘంటావాదనం భవతి. పాఠశాలాం గచ్ఛామః.

APSCERT

I. భావావగమనమ్ - ప్రతిస్పందనమ్.

1. శృణ్వంతు, విచింత్య వదంతు. (వినండి, ఆలోచించి చెప్పండి.)

అ) భవాన్ కిం క్షేత్రం దృష్టవాన్? తస్య విశేషాన్ వదతు.

ఆ) భవాన్ తిరుపతిం గతవాన్ చేత్ తత్ర కిం కిం దృష్టవాన్ ?

2. పఠంతు, అవగచ్ఛంతు, వ్యక్తీకుర్వంతు, (చదవండి, అర్థం చేసుకోండి, వ్యక్తీకరించండి.)

అ) అధః దత్తం అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

విజయవాడ – గుంటూరు మహానగరయోః మధ్యే మంగళగిరిః ఇతి క్షేత్రమ్ అస్తి. అత్ర నరసింహస్వామినః కృతే విశేషతయా గుడోదకస్య (పానకం) నివేదనం కుర్వంతి. అత్ర గజపర్వతే నరసింహస్వామీ అస్తి. పర్వతస్య అధః లక్ష్మీనరసింహస్వామీ అస్తి . లక్ష్మీనరసింహస్వామినః ఆలయే కల్యాణమండపం శ్రీకృష్ణదేవరాయః నిర్మితవాన్. రాజా వాసిరెడ్డి వేంకటనాయుడు నామకః భక్తః మహోన్నతం గోపురం నిర్మితవాన్. మంగళగిరేః గజపర్వతః, ఇభాద్రిః, గజాచలః ఇత్యాదీని పర్యాయపదాని సంతి.

ప్రశ్నాః

1. మంగళగిరిక్షేత్రం కుత్ర అస్తి?

.....

2. పర్వతస్య అధః కః అస్తి?

.....

3. శ్రీకృష్ణదేవరాయ: ఆలయే కిం నిర్మితవాన్?

.....

4. మంగళగిరేః పర్యాయపదాని కాని?

.....

ఆ) అధః దత్తాని భావయుక్తాని వాక్యాని పాఠాత్ చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన భావాలను తెలిపే వాక్యాలను పాఠంలో వెదకి రాయండి.)

ఉదా – ఇక్కడి నుండి అక్కడికి ఎలా వెళ్ళారు?

ఇతః తత్ర కథం గతవంతః?

APSCERT

1. తిరుపతి నగరంలో ఏమేమి చూశావు?

.....

2. వేసవి సెలవులలో ఏమి చేశావు?

.....

3. బస్సు మీద ఘాట్ రోడ్డులో ప్రయాణం అద్భుతం.

.....

4. ఈ ఉంగరాన్ని నీవు తీసుకో.

.....

5. తప్పకుండా తిరుపతి క్షేత్రానికి వెళతాను.

.....

II. భావవ్యక్తీకరణమ్ - సర్జనాత్మకతా.

1. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః వ్యాసరూపసమాధానే లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు రాయండి.)

అ) తిరుమలక్షేత్రే ఆనందః కిం కిం కృతవాన్?

ఆ) తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య కాంశ్చన కార్యక్రమాన్ లిఖంతు.

2. అధః దత్తయోః ప్రశ్నయోః సమాధానే సర్జనాత్మకతయా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సర్జనాత్మకముగా సమాధానాలు రాయండి.)

అ) భవతః సమీపే అధికం ధనం భవతి చేత్ కాని ధార్మికకార్యాణి కరోతి?

ఆ) భవతా దృష్టం ఏకం క్షేత్రమ్ అధికృత్య మిత్రం ప్రతి లేఖం లిఖంతు.

AP SCERT

III. భాషాంశాః

1. పదజాలాభివృద్ధిः (పదజాలాభివృద్ధి)

అ) పఠంతు, మేలయంతు. (చదవండి, కలపండి.)

దేవీ – దేవఃస్థానమ్	
సరస్వతీదేవీ	అన్నవరం
లక్ష్మీనరసింహస్వామీ	శ్రీశైలం
కనకదుర్గా	బాసర
మల్లికార్జునః	యాదగిరిగుట్ట
సత్యనారాయణస్వామీ	విజయవాడ

ఆ) అధఃదత్తాని పదాని పఠంతు. పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు, లిఖంతు. (కింద ఇచ్చిన పదాలను చదవండి. పదపట్టిక చూసి వాటి అర్థాలను తెలుసుకోండి, రాయండి.)

1. క్రమశ ఃఃః

1. దేవానాం ..... 2. కేశాః .....

3. తడాగః ..... 4. పంక్తిః.....

ఈ) అధః దత్తేషు వాక్యేషు విరుద్ధార్థకపదాని సంతి. తాని చిత్వా లిఖంతు.

(కింద ఇచ్చిన వాక్యాలలో వ్యతిరేకార్థకపదాలు ఉన్నాయి. వాటిని గుర్తించి రాయండి.)

1. సురేశస్య సమీపే ఏకా లేఖనీ అస్తి. అశోకస్య సమీపే అనేకాః లేఖన్యః సన్తి.

2. వృక్షస్య ఉపరి ఖగః అస్తి. వృక్షస్య అధః ధేనుః అస్తి.

3. అహమ్ ఇతః గృహం గచ్ఛామి. తతః క్రీడాంగణం గచ్ఛామి.

4. సర్వేషాం ఆనందః భవతు. కస్యాపి విషాదం న భవతు.

1. ..... x ..... 2. ..... x .....

3. ..... x ..... 4. ..... x .....

2. వ్యాకరణాంశాః (వ్యాకరణాంశములు)

అ) పఠంతు, అవగచ్ఛంతు-ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(చదవండి - అర్థంచేసుకోండి) ఉదాహరణను అనుసరించి ఖాళీలను పూరించండి.

ఉదా ॥ రవిః తెలుగుభాషాం పఠతి.

రవిః సంస్కృతభాషాం పఠతి.

రవిః తెలుగుభాషాం, సంస్కృతభాషామ్ అపి పఠతి.

1) లతా గీతం గాయతి.

లతా శ్లోకం గాయతి.

.....

2) అహం పాఠం పఠామి.

అహం పత్రికాం పఠామి.

.....

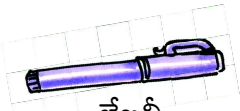
AP SCERT

ఆ) చిత్రాణి పశ్యంతు. సంవాదం పఠంతు. అవగచ్ఛంతు. రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

(బొమ్మలు చూడండి. సంభాషణను చదవండి. అర్థం చేసుకోండి. ఖాళీస్థానాలను పూరించండి.)

మాలతీ – సురేశ! లేఖనీ **కుత్ర** అస్తి?

సురేశః – భగిని! లేఖనీ **అత్ర** అస్తి!

లేఖనీ

మాలతీ – వృక్షః కుత్ర అస్తి?

సురేశః – వృక్షః **తత్ర** అస్తి.

వృక్షః

మాలతీ – భవనం కుత్ర అస్తి?

సురేశ: – భవనమ్ అస్తి.

భవనమ్

మాలతీ – కందుకః కుత్ర అస్తి?

కందుకః

సురేశః – ....

మాలతీ– ....

బాలకః

సురేశః – ....

మాలతీ – ....

సురేశః – ....

పుస్తకమ్

ద్విచక్రికా

మాలతీ – ....

సురేశః – ....

బాలికా

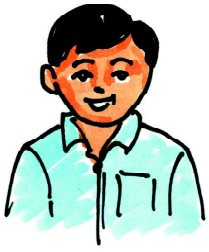
మాలతీ – ....

సురేశః – ....

AP SCERT

ఇ) **చిత్రాణి పశ్యంతు. రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు. ఉదాహరణానుసారం రిక్తస్థానాని పూరయంతు.**

(బొమ్మలను చూడండి. గీతగీసినపదాలను అర్థం చేసుకోండి. ఉదాహరణలకు అనుగుణంగా ఖాళీలను పూరించండి.)

బాలకః

హస్తః

బాలకః <u>హస్తేన</u> ఖాదతి

చిత్రకారః

కూర్చ:

చిత్రకారః.....రచయతి

బాలికా

చమసః

బాలికా .....ఖాదతి.

మహిళా

ఛురికా

మహిళా <u>ఛురికయా</u> ఖండయతి.

AP SCERT

భీమః

గదా

.... తాడయతి

యాత్రికః

నౌకా

.... తరతి.

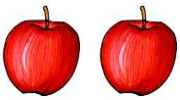
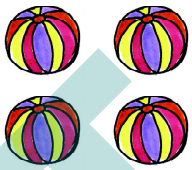
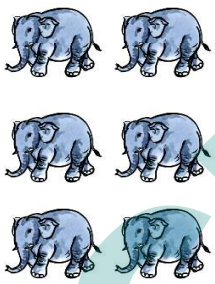
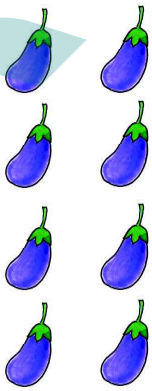
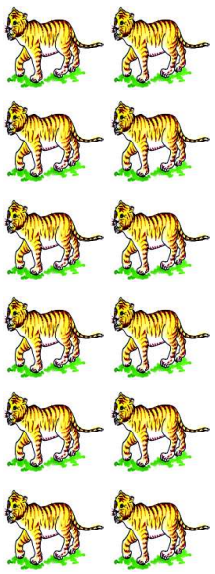
ఈ) చిత్రాణి సముచితపదైః సహ మేలయంతు. (బొమ్మలు సరైన పదాలతో కలపండి)

	కదలీ
	ఆమ్రమ్
	కాశ్మీరఫలమ్
	దాడిమఫలమ్

AP SCERT

ఉ) **అధఃకానిచన చిత్రాణి సంతి. తేషాం సంఖ్యావాచకాని పఠంతు.**

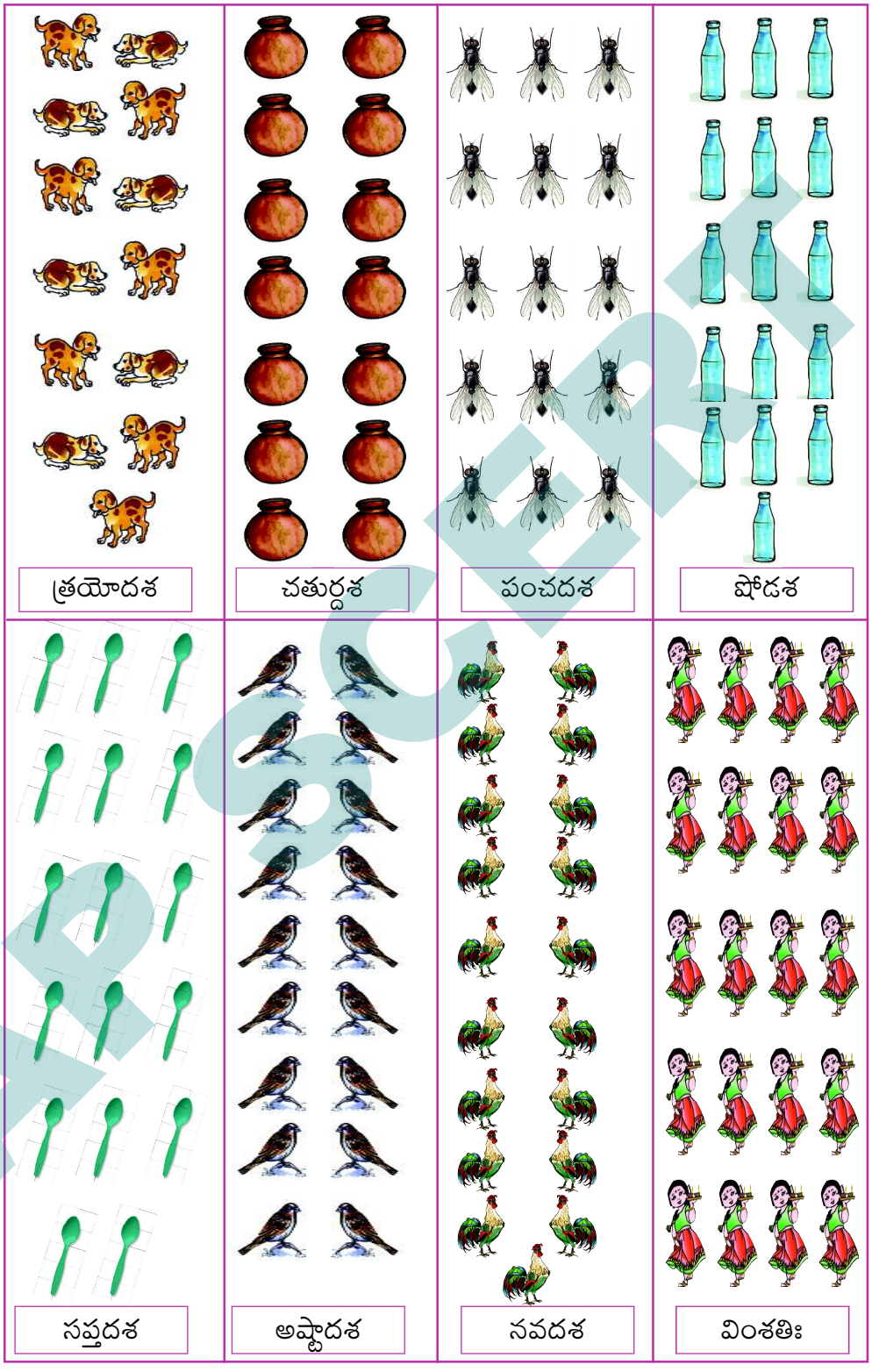
(కింద కొన్ని బొమ్మలు ఉన్నాయి. వాటి సంఖ్యావాచకాలను చదవండి.

			
ఏకమ్	ద్వే	త్రీణి	చత్వారి
			
పంచ	షట్	సప్త	అష్ట
			
నవ	దశ	ఏకాదశ	ద్వాదశ

APSCERT

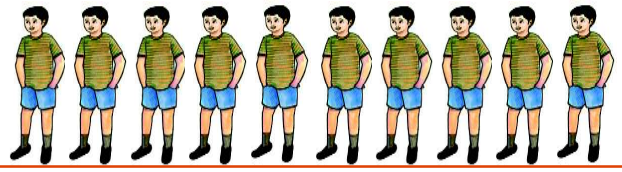
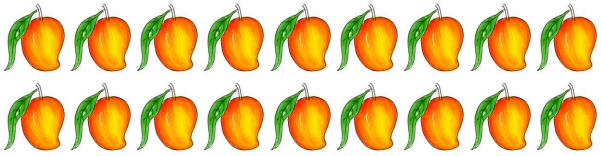

© SCERT

ఊ) **చిత్రాణి పశ్యంతు, సముచిత సంఖ్యాः లిఖంతు.**

(బొమ్మలు చూడండి, తగిన సంఖ్యలను రాయండి)

	దశ **బాలకాः**
	..... **పుష్పాణి**
	..... **గృహాణి**
	..... **పుస్తకాని**
	..... **చషకాः**
	..... **ఆసందాः**
	..... **వృక్షాः**
	..... **ఆమ్రఫలాని**

© NCERT

పరియోజనాకార్యమ్ (ప్రాజెక్టుపని)

అ) భారతదేశే విద్యమానాని దర్శనీయస్థలాని లిఖంతు. తాని యత్ర సంతి, తేషాం రాజ్యాని చ లిఖంతు.

(భారతదేశంలో గల దర్శనీయస్థలాలను, అవి ఉన్నటువంటి రాష్ట్రాల పేర్లను రాయండి.)

భారతీయవిజ్ఞానమంజరీ

బోధాయనః (Bodhayana)

మహర్షిః బోధాయనః ప్రసిద్ధః రేఖాగణితజ్ఞః (Geometrician). తేన 'బోధాయన శుల్బసూత్రమ్' రచితమ్. అస్మిన్ గ్రంథే పైథాగరస్ సిద్ధాంతస్య (Pythagoras Theorem) మూలరూపం బహుపూర్వమేవ వర్ణితమ్. యజ్ఞకుండానాం నిర్మాణాయ గణితస్య ఉపయోగాః తేన ప్రదర్శితాః.

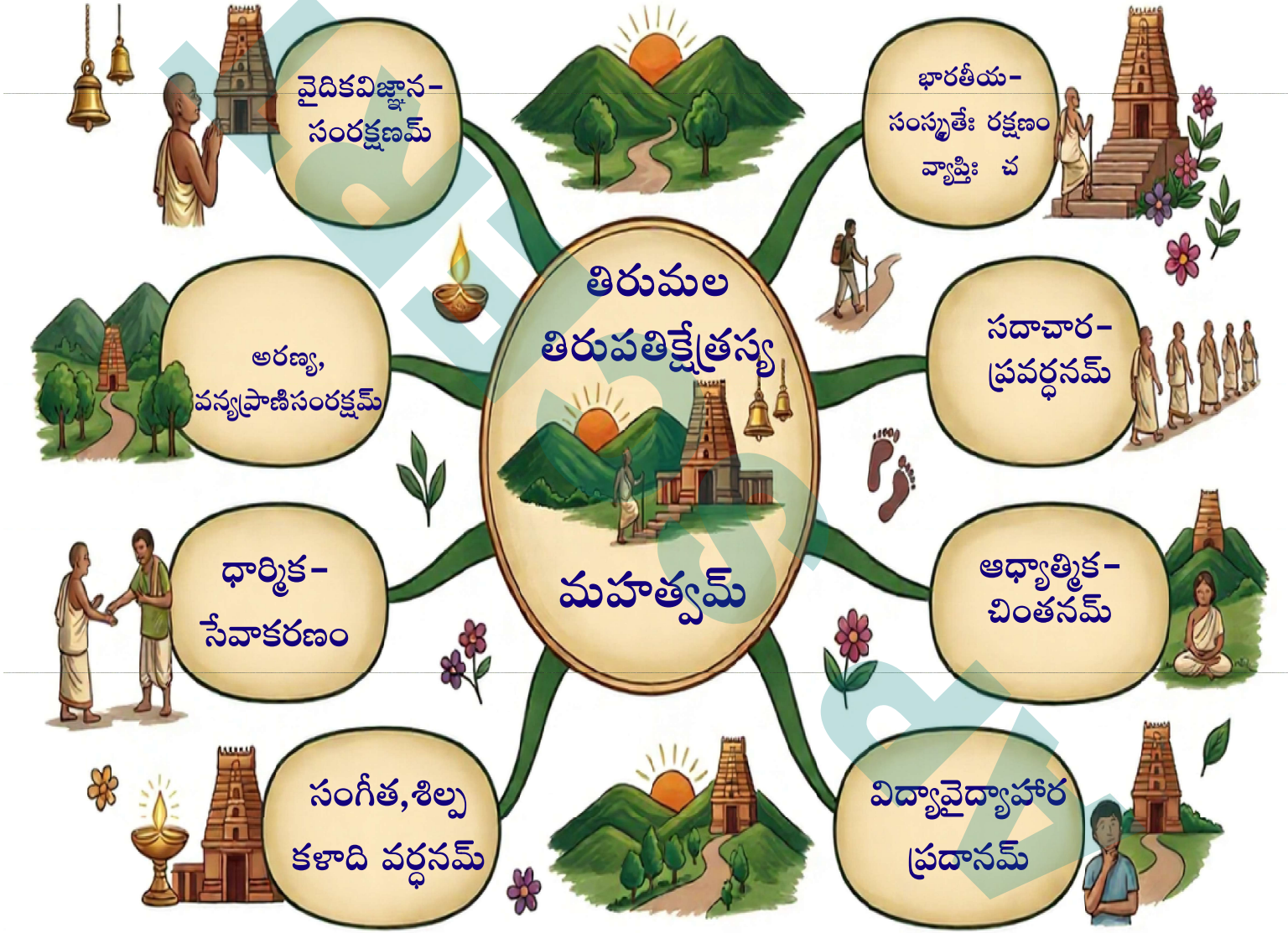
స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న	కించిత్
1. అహం పాఠం పఠితుం శక్నోమి.			
2. పాఠగతాన్ విషయాన్ మాతృభాషయా వక్తుం శక్నోమి.			
3. తిరుమల తిరుపతి క్షేత్రవిషయే త్రీణి వాక్యాని వక్తుం శక్నోమి.			
4. స్వయాత్రావిషయే వక్తుం శక్నోమి.			

బుభుక్షితో అన్న మశ్నీయాత్ - ఆకలిగా ఉన్నప్పుడే భుజించాలి.

APSCERT

తిరుమల తిరుపతిక్షేత్రస్య మహత్వమ్
వైదికవిజ్ఞాన-సంరక్షణమ్
భారతీయ-సంస్కృతేః రక్షణం వ్యాప్తిః చ
అరణ్య, వన్యప్రాణిసంరక్షమ్
సదాచార-ప్రవర్ధనమ్
ధార్మిక-సేవాకరణం
ఆధ్యాత్మిక-చింతనమ్
సంగీత,శిల్ప కళాది వర్ధనమ్
విద్యావైద్యాహార ప్రదానమ్

॥సంస్కృతభాషావేదినీ॥

క్త్వా ప్రత్యయః	తుమున్ ప్రత్యయః
అహం దుగ్ధం **పీత్వా** శయనం కరోమి ।	బాలకః **పఠితుం** విద్యాలయం గచ్ఛతి ।
సః కార్యం **కృత్వా** గృహం గచ్ఛతి ।	అహం **ఖాదితుం** ఫలం ఇచ్ఛామి ।
భక్తః దేవం **దృష్ట్వా** నమతి ।	సః జలం **పాతుం** నదీం గచ్ఛతి ।
ఛాత్రః పుస్తకం **పఠిత్వా** లిఖతి ।	భక్తః దేవం **ద్రష్టుం** మందిరం గచ్ఛతి ।
వయం కథాం **శ్రుత్వా** హసామః ।	త్వం **క్రీడితుం** క్షేత్రం గచ్ఛసి ।
మాతా భోజనం **పక్త్వా** పరివేషయతి ।	మాతా భోజనం **పక్తుం** గచ్ఛతి ।
బాలికా **క్రీడిత్వా** గృహం ఆగచ్ఛతి ।	వయం కథాం **శ్రోతుం** ఉత్సుకాః స్మః ।
మునిః వనే **స్థిత్వా** తపః కరోతి ।	గాయకః **గాతుం** మంచం ఆరోహతి ।
అహం పత్రం **లిఖిత్వా** ప్రేషయామి	సః సత్యం **వక్తుం** న బిభేతి ।
వానరః **కూర్దిత్వా** వృక్షం ఆరోహతి ।	తే **జేతుం** యుద్ధం కుర్వంతి ।
గజః జలం **పీత్వా** గచ్ఛతి ।	అహం తత్ర **స్థాతుం** నేచ్ఛామి ।
శునకః **భ్రమిత్వా** భోజనం కరోతి ।	సః **ప్రష్టుం** ఉత్తిష్ఠతి ।
మిత్రం **మిలిత్వా** నందతి	సః దానం **దాతుం** ధనం గృహ్ణాతి

APSCERT

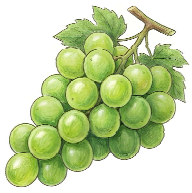

దాడిమమ్

మాతులుంగమ్

ద్రాక్షా

మధుఫలమ్

నారికేలమ్

సీతాఫలమ్

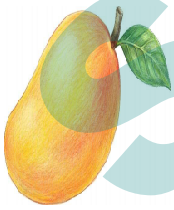
సేవఫలమ్

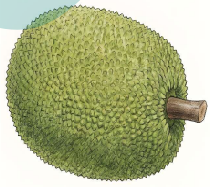
జంబూఫలమ్

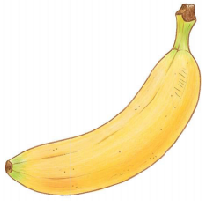
బదరీఫలమ్

ఆమ్రఫలమ్

పనసఫలమ్

కదలీఫలమ్

బీజాపురఫలమ్

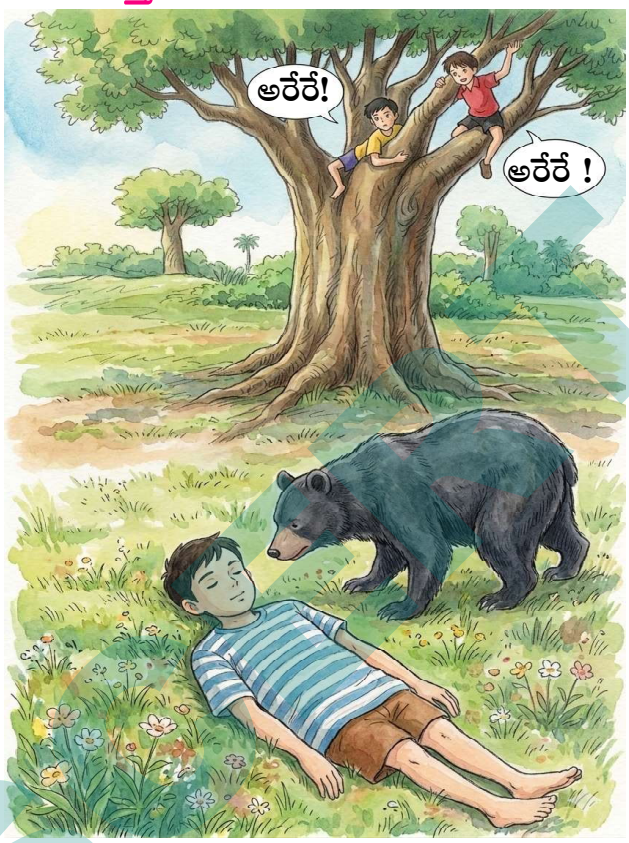
ఖర్జూరఫలమ్

మధుకర్కటీఫలమ్

APSCERT

భల్లూక కిమ్ ఉక్తవాన్?

శ్రీనాథః, నారాయణః, గోవిందః ఇతి త్రయః స్నేహితాః ఆసన్. తే బాలాః ఏకదా విరామకాలే యాత్రాం కృతవంతః. మార్గస్య మధ్యే ఏకం వనమ్ ఆసీత్. వనే అనేకే వృక్షాః ఆసన్. తేషు ఫలాని ఆసన్. తత్ర ఏకః తడాగః అపి ఆసీత్. బాలాః ఫలాని ఖాదిత్వా, జలం చ పీత్వా సుప్తవంతః. ఏవం ఏకా ఘంటా యాతా. తదనంతరమ్ ఏకః భల్లూకః తత్ర ఆగతః. భల్లూకస్య శబ్దం దూరాత్ ఏవ బాలాః శ్రుతవంతః. తే భీతాః అభవన్.

శ్రీనాథః కృశః, నారాయణః అపి తాదృశః ఏవ. తస్మాత్ కారణాత్ శ్రీనాథః నారాయణేన సహ వృక్షమ్ ఆరూఢవాన్. పరంతు గోవిందః భూమౌ శయానః శ్వాసోచ్ఛ్వాసమ్ అపి త్యక్త్వా మృతః ఇవ స్థూలః. అతః సః స్వరక్షణార్థం వృక్షస్య అశక్తః ఆసీత్. అతః సః వ్యవహృతవాన్.

భల్లూకః గోవిందస్య ముఖస్య సమీపమ్ ఆగతః. గోవిందస్య ముఖాత్ శ్వాసః నన ఆగతః. తస్మాత్ 'ఏషః మృతః' ఇతి భల్లూకః చింతితవాన్. భల్లూకాః ప్రాయేణ మృతశరీరాణి న స్పృశంతి. తస్మాత్ సః భల్లూకః గోవిందం త్యక్త్వా అన్యత్ర గతః. భల్లూకస్య గమనానంతరం శ్రీనాథః నారాయణేన సహ వృక్షాత్ అవరుహ్య గోవిందం పృష్టవాన్-"హే గోవింద! భల్లూకః భవతః ముఖస్య సమీపమ్ ఆగతః. సః కిమపి ఉక్తవాన్" ఇతి చింతయామి. సః కిమ్ ఉక్తవాన్? వదతు. "చతురః గోవిందః ఉక్తవాన్ "యః స్నేహితః ఆపత్కాలే భవంతం త్యక్త్వా అన్యత్ర గచ్ఛతి, తస్మిన్ విశ్వాసం మా కరోతు ఇతి భల్లూకః ఉక్తవాన్" ఇతి. గోవిందస్య వచనం శ్రుత్వా శ్రీనాథః, లజ్జితః అభవత్.

"బుద్ధిర్యస్య బలం తస్య నిర్బుద్ధేస్తు కుతో బలమ్"

పఠంతు – నందంతు

విచిత్రదండనమ్

వినూత్ననామకే రాజ్యే సర్వే అపి జనాః ఉత్తమాః. తేషు ఏకః అపి దుష్టః న ఆసీత్. తే పిపీలికాయాః అపి అపకారం న కుర్వంతి స్మ. తాదృశే ఉత్తమరాజ్యే కశ్చన అలసః ఏకదా గృహే ధనం చోరితవాన్. అనుక్షణం తస్య శ్మశ్రు వర్ధితుమ్ ఆరబ్ధమ్. అన్యత్ర ఏకా మహిలా కోపేన ఏకాం వృద్ధాం నిష్కారణం తాడితవతీ. తత్ క్షణం తస్యాః శిరోజాః అదృశ్యాః అభవన్. ఏతాదృశవిచిత్రస్థితిం దృష్ట్వా సర్వే విస్మితాః అభవన్. క్రమశః ఏషా స్థితిః రాజ్యే సర్వత్ర వ్యాప్తా. పురుషాః వర్ధమానైః శ్మశ్రుభిః సహ, మహిలాస్తు విగతశిరోజాః సత్యః దుఃఖమ్ అనుభవంతి స్మ.

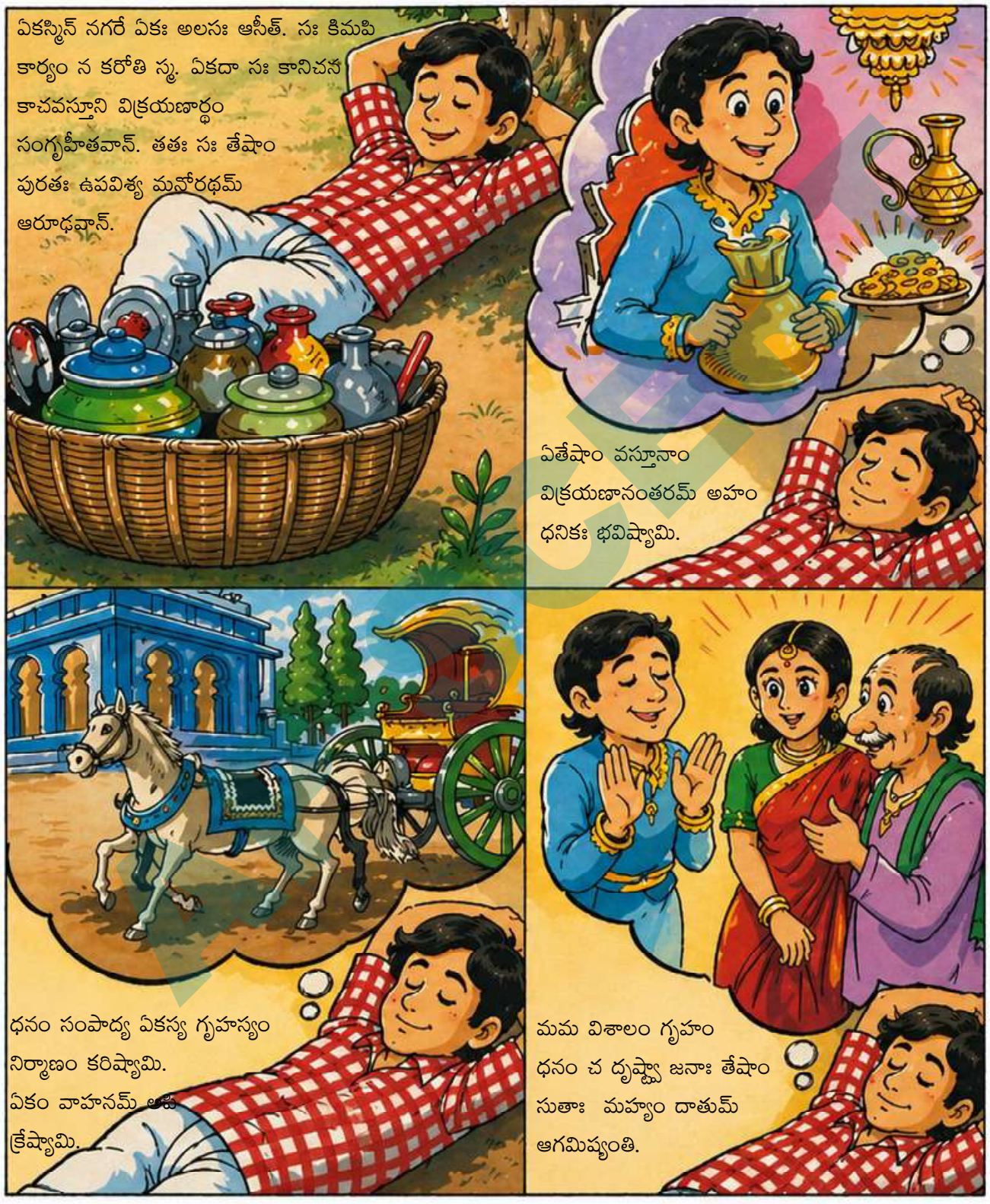
తస్య దేశస్య మహారాజః ఏతాం దుస్థితిం జ్ఞాత్వా అపి పరిష్కారమార్గమ్ అవిచింత్య విలాసమగ్నః ఆసీత్. ఏకదా ప్రాతః నిద్రాతః ఉద్ధితః మహారాజః ఉచ్చైః ఆక్రందనం కృతవాన్. ఆక్రందనం శ్రుత్వా మహారాజ్ఞీ ధావంతీ తత్ర ఆగత్య అపశ్యత్ "ఆశ్చర్యం! మహారాజస్యాపి శ్మశ్రు వర్ధమానమ్ ఆసీత్. తేన ఖిన్నా రాజ్ఞీ హంత! హంత! అస్మద్రాజ్యం శనిదేవేన ఆక్రాంతమ్. అపత్యసమానాః ప్రజాః ఏతయా సమస్యయా దుఃఖితాః సంతి. అధునా మహారాజః అపి అనయా సమస్యయా పీడితః" ఇతి విలపతి స్మ. మంత్రీ తాం సాంత్వయిత్వా కస్యచన మహర్షేః సమీపం నీతవాన్. మహర్షిః సర్వం శ్రుత్వా స్వతపోబలేన సమస్యాయాః పరిష్కారోపాయం జ్ఞాత్వా ఏవమ్ ఉక్తవాన్ – "మహారాజ్ఞి! యే దోషం కుర్వంతి తే ఏతాదృశవిచిత్రదండనమ్ అనుభవంతి. రాజా ప్రజాసమస్యాం జ్ఞాత్వా అపి పరిష్కారాయ ప్రయత్నం న కృతవాన్. అతః సః అపి దండనం ప్రాప్తవాన్. ఇదానీం తే సర్వే స్వదోషం జ్ఞాత్వా పశ్చాత్తాపేన ఉత్తమకార్యాణి కుర్వంతి చేత్ పురుషాణాం శ్మశ్రూణి నశ్యంతి. మహిలానాం చ శిరోజాః పునః వర్ధితాః భవంతి ఇతి.

తస్మిన్ ఏవ దినే మంత్రీ రాజ్యే తస్యాః వార్తాయాః సర్వత్ర ప్రచారం కృతవాన్. సర్వే చ పశ్చాత్తాపేన ఉత్తమకార్యాణి కృత్వా విచిత్రదండనాత్ ముక్తాః అభవన్. మహారాజః గృహం గృహమ్ అటిత్వా ప్రజాసేవాం కృతవాన్. సేవాయాః ఫలరూపేణ మహారాజస్య సుదీర్ఘం శ్మశ్రు హఠాత్ అదృశ్యమ్ అభవత్.

తతః రాజ్యే సర్వే చ సుగుణసంపన్నాః భూత్వా సుఖజీవనం కృతవంతః.

స్వప్నగతః వాణిజ్యకారః

(చిత్రకథా)

పరంతు అహం రాజకుమారీమ్ ఏవ పరిణేష్యామి.
సా ఏవ మమ పత్నీ భవిష్యతి.
మమ గృహమ్ ఆగత్య సా
మమ పురతః భయేన
స్థాస్యతి.
ఏవం చింతయన్ వాణిజ్యకారః పురతః స్థితాని వస్తూని
స్వపాదేన వేగేన ప్రహృతవాన్. సర్వాణి వస్తూని భూమౌ
పతిత్వా భగ్నాని అభవన్.
యదా సా అపరాధం కరిష్యతి
తదా అహం తాం పాదేన ఇత్థం
ప్రహరిష్యామి.

ఇ) అవయవానాం నామాని చిత్రేణ సహ మేలయంతు.

(అవయవాలను బొమ్మతో కలపండి.)

భుజః

లలాటమ్

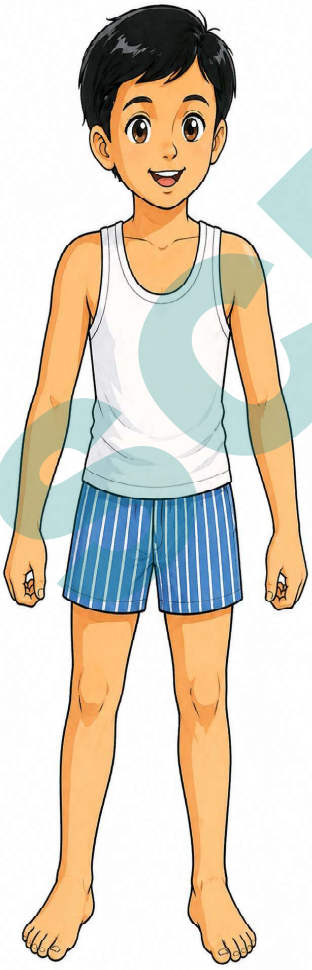
శిరోజాః

హస్తః

ముఖమ్

కర్ణః

ఉరః

కంఠః

ఉదరమ్

నాసికా

అంగుల్యః

జాను

పాదః

నయనమ్

APSCERT

శబ్దాః

అకారాంతః పుంలింగో రామశబ్దః – రాముడు.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	రామః	రామౌ	రామాః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే రామ	హే రామౌ	హే రామాః
ద్వితీయా విభక్తిః	రామమ్	రామౌ	రామాన్
తృతీయా విభక్తిః	రామేణ	రామాభ్యామ్	రామైః
చతుర్థీ విభక్తిః	రామాయ	రామాభ్యామ్	రామేభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	రామాత్	రామాభ్యామ్	రామేభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	రామస్య	రామయోః	రామాణామ్
సప్తమీ విభక్తిః	రామే	రామయోః	రామేషు

ఏవం కృష్ణః, గోవిందః, ముకుందః, శివః, నిలయః, వృక్షః, పాఠః ఇత్యాదయః.

అకారాంతః పుంలింగో పాఠశబ్దః – పాఠము.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	పాఠః	పాఠౌ	పాఠాః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే పాఠ	హే పాఠౌ	హే పాఠాః
ద్వితీయా విభక్తిః	పాఠమ్	పాఠౌ	పాఠాన్
తృతీయా విభక్తిః	పాఠేన	పాఠాభ్యామ్	పాఠైః
చతుర్థీ విభక్తిః	పాఠాయ	పాఠాభ్యామ్	పాఠేభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	పాఠాత్	పాఠాభ్యామ్	పాఠేభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	పాఠస్య	పాఠయోః	పాఠానామ్
సప్తమీ విభక్తిః	పాఠే	పాఠయోః	పాఠేషు

ఏవం చషకః, చమసః, విద్యాలయః, ఇత్యాదయః.

AP SCERT

ఆకారాంతః స్త్రీలింగో రమాశబ్దః - లక్ష్మి.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	రమా	రమే	రమాః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే రమే	హే రమే	హే రమాః
ద్వితీయా విభక్తిః	రమామ్	రమే	రమాః
తృతీయా విభక్తిః	రమయా	రమాభ్యామ్	రమాభిః
చతుర్థీ విభక్తిః	రమాయై	రమాభ్యామ్	రమాభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	రమాయాః	రమాభ్యామ్	రమాభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	రమాయాః	రమయోః	రమాణామ్
సప్తమీ విభక్తిః	రమాయామ్	రమయోః	రమాసు

ఏవం సీతా, భామా, పద్మా, శాలా ఇత్యాదయః.

ఆకారాంతః స్త్రీలింగో శాలాశబ్దః - శాలా (పెద్ద గది)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	శాలా	శాలే	శాలాః
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే శాలే	హే శాలే	హే శాలాః
ద్వితీయా విభక్తిః	శాలామ్	శాలే	శాలాః
తృతీయా విభక్తిః	శాలయా	శాలాభ్యామ్	శాలాభిః
చతుర్థీ విభక్తిః	శాలాయై	శాలాభ్యామ్	శాలాభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	శాలాయాః	శాలాభ్యామ్	శాలాభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	శాలాయాః	శాలయోః	శాలానామ్
సప్తమీ విభక్తిః	శాలాయామ్	శాలయోః	శాలాసు

ఏవం మాపికా, పేటికా, వాటికా, కథా ఇత్యాదయః.

AP SCERT

అకారాంతః నపుంసకలింగో జలశబ్దః - నీరు.

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	జలమ్	జలే	జలాని
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే జల	హే జలే	హే జలాని
ద్వితీయా విభక్తిః	జలమ్	జలే	జలాని
తృతీయా విభక్తిః	జలేన	జలాభ్యామ్	జలైః
చతుర్థీ విభక్తిః	జలాయ	జలాభ్యామ్	జలేభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	జలాత్	జలాభ్యామ్	జలేభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	జలస్య	జలయోః	జలానామ్
సప్తమీ విభక్తిః	జలే	జలయోః	జలేషు

ఏవం ధనమ్, వనమ్, ఫలమ్, జ్ఞానమ్, గీతమ్ ఇత్యాదయః.

అకారాంతః నపుంసకలింగో గీతశబ్దః - గీతం

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమా విభక్తిః	గీతమ్	గీతే	గీతాని
సంబోధనప్రథమా విభక్తిః	హే గీత	హేగీతే	హేగీతాని
ద్వితీయా విభక్తిః	గీతమ్	గీతే	గీతాని
తృతీయా విభక్తిః	గీతేన	గీతాభ్యామ్	గీతైః
చతుర్థీ విభక్తిః	గీతాయ	గీతాభ్యామ్	గీతేభ్యః
పంచమీ విభక్తిః	గీతాత్	గీతాభ్యామ్	గీతేభ్యః
షష్ఠీ విభక్తిః	గీతస్య	గీతయోః	గీతానామ్
సప్తమీ విభక్తిః	గీతే	గీతయోః	గీతేషు

ఏవం భవనమ్, పత్రమ్, పుష్పమ్, సుఖమ్ ఇత్యాదయః.

APSCERT

1. పఠ - పఠనే

ధాతవః

వర్తమానే లట్ (వర్తమానకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	పఠతి	పఠతః	పఠంతి
మధ్యమపురుషః	పఠసి	పఠథః	పఠథ
ఉత్తమపురుషః	పఠామి	పఠావః	పఠామః

భవిష్యతి లృట్ (భవిష్యత్కాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	పఠిష్యతి	పఠిష్యతః	పఠిష్యంతి
మధ్యమపురుషః	పఠిష్యసి	పఠిష్యథః	పఠిష్యథ
ఉత్తమపురుషః	పఠిష్యామి	పఠిష్యావః	పఠిష్యామః

అనద్యతనభూతే లఙ్ (భూతకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	అపఠత్	అపఠతామ్	అపఠన్
మధ్యమపురుషః	అపఠః	అపఠతమ్	అపఠత
ఉత్తమపురుషః	అపఠమ్	అపఠావ	అపఠామ

2. గమ్ఌ - గతౌ

వర్తమానే లట్ (వర్తమానకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	గచ్ఛతి	గచ్ఛతః	గచ్ఛంతి
మధ్యమపురుషః	గచ్ఛసి	గచ్ఛథః	గచ్ఛథ
ఉత్తమపురుషః	గచ్ఛామి	గచ్ఛావః	గచ్ఛామః

APSCERT

భవిష్యతి లృట్ (భవిష్యత్కాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	గమిష్యతి	గమిష్యతః	గమిష్యంతి
మధ్యమపురుషః	గమిష్యసి	గమిష్యథః	గమిష్యథ
ఉత్తమపురుషః	గమిష్యామి	గమిష్యావః	గమిష్యామః

అనద్యతనభూతే లఙ్ (భూతకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	అగచ్ఛత్	అగచ్ఛతామ్	అగచ్ఛన్
మధ్యమపురుషః	అగచ్ఛః	అగచ్ఛతమ్	అగచ్ఛత
ఉత్తమపురుషః	అగచ్ఛమ్	అగచ్ఛావ	అగచ్ఛామ

3. లిఖ – లేఖనే

వర్తమానే లట్ (వర్తమానకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	లిఖతి	లిఖతః	లిఖంతి
మధ్యమపురుషః	లిఖసి	లిఖథః	లిఖథ
ఉత్తమపురుషః	లిఖామి	లిఖావః	లిఖామః

భవిష్యతి లృట్ (భవిష్యత్కాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	లేఖిష్యతి	లేఖిష్యతః	లేఖిష్యంతి
మధ్యమపురుషః	లేఖిష్యసి	లేఖిష్యథః	లేఖిష్యథ
ఉత్తమపురుషః	లేఖిష్యామి	లేఖిష్యావః	లేఖిష్యామః

అనద్యతనభూతే లఙ్ (భూతకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	అలిఖత్	అలిఖతామ్	అలిఖన్
మధ్యమపురుషః	అలిఖః	అలిఖతమ్	అలిఖత
ఉత్తమపురుషః	అలిఖమ్	అలిఖావ	అలిఖామ

AP SCERT

4. ఖాదృ - భక్షణే

వర్తమానే లట్ (వర్తమానకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	ఖాదతి	ఖాదతః	ఖాదంతి
మధ్యమపురుషః	ఖాదసి	ఖాదథః	ఖాదథ
ఉత్తమపురుషః	ఖాదామి	ఖాదావః	ఖాదామః

భవిష్యతి లృట్ (భవిష్యత్కాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	ఖాదిష్యతి	ఖాదిష్యతః	ఖాదిష్యంతి
మధ్యమపురుషః	ఖాదిష్యసి	ఖాదిష్యథః	ఖాదిష్యథ
ఉత్తమపురుషః	ఖాదిష్యామి	ఖాదిష్యావః	ఖాదిష్యామః

అనద్యతనభూతే లఙ్ (భూతకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	అఖాదత్	అఖాదతామ్	అఖాదన్
మధ్యమపురుషః	అఖాదః	అఖాదతమ్	అఖాదత
ఉత్తమపురుషః	అఖాదమ్	అఖాదావ	అఖాదామ

5. పా - పానే

వర్తమానే లట్ (వర్తమానకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	పిబతి	పిబతః	పిబంతి
మధ్యమపురుషః	పిబసి	పిబథః	పిబథ
ఉత్తమపురుషః	పిబామి	పిబావః	పిబామః

భవిష్యతి లృట్ (భవిష్యత్కాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	పాస్యతి	పాస్యతః	పాస్యంతి
మధ్యమపురుషః	పాస్యసి	పాస్యథః	పాస్యథ
ఉత్తమపురుషః	పాస్యామి	పాస్యావః	పాస్యామః

APSCERT

అనద్యతనభూతే లఙ్ (భూతకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	అపిబత్	అపిబతామ్	అపిబన్
మధ్యమపురుషః	అపిబః	అపిబతమ్	అపిబత
ఉత్తమపురుషః	అపిబమ్	అపిబావ	అపిబామ

6. డు కృఞ్ – కరణే

వర్తమానే లట్ (వర్తమానకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	కరోతి	కురుతః	కుర్వంతి
మధ్యమపురుషః	కరోషి	కురుథః	కురుథ
ఉత్తమపురుషః	కరోమి	కుర్వః	కుర్మః

భవిష్యతి లృట్ (భవిష్యత్కాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	కరిష్యతి	కరిష్యతః	కరిష్యంతి
మధ్యమపురుషః	కరిష్యసి	కరిష్యథః	కరిష్యథ
ఉత్తమపురుషః	కరిష్యామి	కరిష్యావః	కరిష్యామః

అనద్యతనభూతే లఙ్ (భూతకాలం)

	ఏకవచనమ్	ద్వివచనమ్	బహువచనమ్
ప్రథమపురుషః	అకరోత్	అకురుతామ్	అకుర్వన్
మధ్యమపురుషః	అకరోః	అకురుతమ్	అకురుత
ఉత్తమపురుషః	అకరవమ్	అకరవావ	అకరవామ

APSCERT

సంస్కృతవర్ణాః

స్వరవర్ణాః

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ
ऋ	ॠ	ऌ	ए	ऐ	
ओ	औ	अं	अः		

వ్యంజనవర్ణాః

क	ख	ग	घ	ङ
च	छ	ज	झ	ञ
ट	ठ	ड	ढ	ण
त	थ	द	ध	न
प	फ	ब	भ	म
य	र	ल	व	
श	ष	स	ह	

AP SCERT

మాత్రాణాం లేఖనాభ్యాసః

क - क का कि की कु कू कृ कॄ के कै को कौ कं कः ।

ख - .....

घ - घ घा घि घी घु घू घृ घॄ घे घै घो घौ घं घः ।

च - .....

ज - .....

त - त ता ति ती तु तू तृ तॄ ते तै तो तौ तं तः ।

द - .....

न - .....

प - .....

फ - फ फा फि फी फु फू फृ फॄ फे फै फो फौ फं फः ।

ब - .....

म - .....

य - य या यि यी यु यू यृ यॄ ये यै यो यौ यं यः ।

र - .....

ल - .....

ष - .....

श - श शा शि शी शु शू शृ शॄ शे शै शो शौ शं शः ।

स - स सा सि सी सु सू सृ सॄ से सै सो सौ सं सः ।

ह - .....

AP SCERT

పదకోశః

అ

అంకుశమ్ – మావటి పరికరము
అంకుశమాత్రాత్ – అంకుశం వల్లనే
అంగీకృతవాన్ – అంగీకరించాడు
అంగుళీయకాని – ఉంగరాలు
అతః – అందువల్ల
అతిబలవాన్ – మిక్కిలి బలవంతుడు
అతిమధురః – చాలా తియ్యనిది
అతీవ – మిక్కిలి
అద్భుతమ్ – అద్భుతమైనది
అద్య – ఈ రోజు
అధీనే – వశంలో
అనసూయా – అసూయ లేని స్త్రీ
అనాలస్యం – సోమరితనం లేకపోవడం
అనుజ ! – ఓ తమ్ముడా !
అనుభూతవంతః – అనుభవించారు
అనేకాః – ఎంతో మంది స్త్రీలు
అనంతరం – తర్వాత
అపి – కూడా
అభివాదనశీలస్య – నమస్కరించు/ గౌరవించు స్వభావము కలవాని యొక్క
అమాయిక – కల్లాకపటం లేని వాడా!
అయి – ఓ! (సంబోధన)
అల్పం – తక్కువ
అవగతవాన్ – అర్థం చేసుకున్నాడు/ను
అవయవసంపదః – అవయముల సంపత్తు యొక్క
అవయవం – అవయవమును
అవయవానాం – అవయవముల యొక్క
అవశ్యం – తప్పకుండా
అష్టాదశరూప్యకాణి – 18 రూపాయలు
అష్టాదశరూప్యకైః – 18 రూపాయలతో
అసత్యం – అబద్ధం
అస్తం – అస్తమించుటకు
అస్మాకమ్ – మాయొక్క/మన యొక్క
అస్మానేవ – మనలనే/మమ్ములనే
అస్వచ్ఛతాయాం – శుభ్రత లేకుండా

ఆ

ఆగతవంతః – వచ్చారు(పుం)
ఆగత్య – వచ్చి
ఆగామి – ముందు వచ్చే
ఆధ్యాత్మిక – ఆధ్యాత్మికమైన
ఆనందః – ఆనందము
ఆనందమ్ – ఆనందమును
ఆనందదాయకమ్ – ఆనందమును కలిగించినది
ఆనీతం – తేబడ్డది
ఆనీతవాన్ – తెచ్చాడు
ఆనీతాని – తేబడ్డవి
ఆపణం – అంగడి
ఆపణికః – అంగడివాడు
ఆమ్రఫలమ్ – మామిడి పండు
ఆయుః – వయస్సు
ఆరోగ్యప్రదం – ఆరోగ్యాన్ని కలిగించేది.
ఆరోగ్యేణ – ఆరోగ్యంచే/తో
ఆలుకస్య – ఆలుగడ్డ యొక్క/కు
ఆలోచ్య – ఆలోచించి
ఆవశ్యకమ్ – కావలసినది
ఆవశ్యకాని – కావలసినవి
ఆసీత్ – ఉండెను

ఇ

ఇతి – అని
ఇతః – ఇక్కడ నుండి
ఇతఃపరం – ఇప్పటి నుండి
ఇత్యపి – అని కూడా
ఇత్యస్య – అనే దాని/వాని/యొక్క
ఇత్యాది – మొదలగునవి
ఇదానీం – ఇప్పుడు

ఉ

ఉక్తవతీ – చెప్పెను (స్త్రీ)
ఉక్తవాన్ – చెప్పెను (పుం)
ఉచ్చైః – బిగ్గరగా
ఉద్డీయ – ఎగిరి
ఉదయం గచ్ఛతి – ఉదయించుచున్నాడు
ఉదరం – పొట్ట
ఉద్యుక్తః – సన్నద్ధుడు
ఉన్నత – ఎత్తైన / గొప్పదైన
ఉన్నతపాఠశాలాః – ఉన్నతపాఠశాలలో
ఉపరి – పైన

APSCERT

ఉపవిష్టః – కూర్చున్నాడు(పుం)
ఉపాధ్యాయః – అధ్యాపకుడు
ఉల్లాసః – సంతోషము

ఏ

ఏకం – ఒకటిని/ఒకటి
ఏకః – ఒకటి
ఏకమపి – ఒకటి కూడా
ఏకత్ర – ఒక చోట
ఏకవారం – ఒకసారి
ఏకైకమ్ – ఒకటొకటి
ఏతదంగులీయకం – ఈ ఉంగరాన్ని
ఏతద్విషయే – ఈ విషయంలో
ఏతాః – వీరు (స్త్రీ)
ఏతైః – వీరిచేత
ఏతస్యాః – ఈమె యొక్క
ఏవ – నే (వృక్షః ఏవ చెట్టే
ఏవం – ఇలాగా/ ఈ విధంగా
ఏషః – ఇతడు/ ఇది (పుం)

క

కంఠస్వరః – కంఠధ్వని
కః – ఎవడు (పుం)
కక్ష్యాప్రకోష్ఠః – తరగతి గది
కక్ష్యాయాం – తరగతిలో
కక్ష్యాయాః – తరగతి యొక్క
కతి – ఎన్ని / ఎంత మంది?
కథం – ఎలాగ ?
కదలీ – అరటి
కదలీఫలస్య – అరటి పండు యొక్క
కదలీసదృశీ – అరటిచెట్టుతో సమానమైన
కదాచన – ఒకప్పుడు
కరం – హస్తమును(తొండమును)
కర్ణం – చెవిని
కర్ణౌ – రెండు చెవులు
కర్తయిత్వా – కత్తిరించి
కర్తుం – చేయడానికి
కర్మణి – పనిలో
కలికాబృందం – మొగ్గల రాశి
కలుషితః – చెడిపోయినది
కలుషితవాయుః – చెడిపోయిన గాలి
కశ్చన – ఒకానొకడు
కష్టే – కష్టములో
కష్టేషు – కష్టములలో

కా

కా – ఎవరు
కాంశ్చన – కొంతమందిని
కాకః – కాకి
కాకం – కాకిని
కాకస్య – కాకియొక్క
కాయేన – శరీరముచే/తో
కార్యకాలే – పని సమయమున
కార్యక్రమాన్ – కార్యక్రమములను
కార్యార్థం – పనికొరకు
కార్యాలయః – కార్యాలయము
కిం – ఏమి?
కింతు – కాని
కిమర్థం – ఎందుకు ?
కుటుంబేన – కుటుంబముతో
కుత్రాపి – ఎక్కడ కూడా
కుర్వన్ – చేయుచు (పుం)
కృతవాన్ – చేశాడు/చేశాను
కృతవంతః – చేసినారు/చేసినాము
కృత్వా – చేసి
కృపయా – దయచేసి
కే – ఎవరు (పు)
కేచన – కొందరు(పు)
కేశఖండనార్థం – జుట్టు కత్తిరించుటకు
కేశాః – జుట్టు/వెంట్రుకలు
కేశాన్ – జుట్టుని/వెంట్రుకలను
కోపేన – కోపముతో
క్రమశః – వరుసగా
క్రయణార్థమ్ – కొనుటకు
క్షమా – క్షమించే గుణం
క్షిపంతి – పారవేయుచున్నారు
క్షుధయా – ఆకలితో
క్షేత్రపాలకస్య – క్షేత్రపాలకుని యొక్క

ఖ

ఖలు – కదా!
ఖగః – పక్షి
ఖగకులరావః – పక్షుల కిలకిలరావములు
ఖాదితవంతః – తిన్నారు/తిన్నాము

AP SCERT

గ

గతవాన్	–	వెళ్ళాడు
గతవంతః	–	వెళ్ళారు/వెళ్ళాము
గత్వా	–	వెళ్ళి
గమనమ్	–	వెళ్ళుట
గాత్రే	–	గొంతు నందు
గానం	–	పాడుట
గానేన	–	పాడుటచే
గావః	–	గోవులు
గీతం	–	గీతము
గుణాః	–	గుణములు
గృహప్రాంగణే	–	ఇంటి పరిసరములో
గృహే	–	ఇంటిలో

ఘ

ఘంటావాదనం	–	గంటశబ్దము

చ

చ	–	మరియు
చంద్రః	–	చంద్రుడు
చకితః	–	ఆశ్చర్యపోయెను (పుం)
చక్షుః	–	కన్ను
చతురః	–	తెలివి గలవాడు
చతుర్దశరూప్యకాణి	–	14 రూపాయలు
చత్వారి	–	నాలుగు
చరితుం	–	వెళ్ళుటకు/తినుటకు
చలితాః	–	కదిలాయి
చింతయిత్వా	–	ఆలోచించి
చేత్	–	అయితే
ఛాయా	–	నీడ
ఛాయాం	–	నీడను
ఛాత్రాః	–	శిష్యులు / విద్యార్థులు

జ

జనః	–	జనులు
జనతా	–	జనం
జనసంచారః	–	జనులు తిరుగుట
జనాః	–	జనులు
జలేన	–	నీటిచే
జంతవః	–	జంతువులు

ఝ

ఝంకారః	–	ఝం అను ధ్వని

త

తం	–	దానిని, అతనిని
తంద్రా	–	అలసట
తటాకః	–	చెరువు
తత్	–	అది
తతః	–	అక్కడినుండి, అందువలన
తత్ర	–	అక్కడ
తథా వా!	–	అలాగా !
తద్ధనమ్	–	ఆ డబ్బు
తదా	–	అప్పుడు
తపః	–	తపస్సు
తర్హి	–	అయితే
తస్మాత్	–	అందువలన, అతనివలన
తాః	–	వారు(స్త్రీ)
త్యాగసమం	–	త్యాగంతో సమానమైనది
తు	–	మాత్రం
తుచ్ఛం	–	నీచమైన
తిరుపతితః	–	తిరుపతినుండి
తిరస్కృతవాన్	–	నిరాకరించెను
తేషాం	–	వారియొక్క/ వాటియొక్క

ద

దన్తౌ	–	రెండుదంతాలు
దరిద్రః	–	పేదవాడు
దరిద్రతా	–	పేదరికం
దర్శనం	–	కనిపించుట
దర్శనార్థం	–	చూచుటకొరకు
దర్శనేన	–	చూచుటచే
దశరూప్యకాణి	–	పదిరూపాయలు
దాడిమఫలాని	–	దానిమ్మపండ్లు
దానం	–	దానము
దారిద్ర్యమ్	–	పేదరికం
దారిద్ర్యనామకే	–	పేదరికమనే దానిలో
దివ్యా	–	దివ్యమైన/పవిత్రమైన
దీనముఖః	–	దీనమైన ముఖం కలవాడు
దుఃఖం	–	దుఃఖము
దృష్టవంతః	–	చూశారు
దృష్టవాన్	–	చూశాను/చూశాడు
దృష్ట్వా	–	చూసి
దేవస్థానస్య	–	ఆలయము యొక్క

AP SCERT

దేవాయ – దేవునికై
దైవీ – దేవతాసంబంధమైన
ద్వాదశఫలానాం – పన్నెండుపండ్లకు
ద్వాదశఫలాని – పన్నెండు పండ్లు
ద్వాదశరూప్యకాణి – పన్నెండురూపాయలు
ద్విసహస్రరూప్యకాణి – రెండువేలరూపాయలు

ధ

ధనేన – డబ్బుతో
ధన్యవాదాః – కృతజ్ఞతలు/ధన్యవాదములు
ధన్యవాదాన్ – ధన్యవాదములను
ధవలౌ – తెల్లనైనవి
ధూలిః – దుమ్ము
ధృతిః – ధైర్యము
ధ్వనిం – శబ్దాన్ని

న

న – కాదు/ లేదు
నయనం – కన్ను
నవః – కొత్త
నైవ – కానేకాదు
నాట్యం – నాట్యం
నామ – అనగా/పేరు
నాస్తి – లేదు
నిక్షిప్య – దాచిపెట్టి
నిత్యం – ఎల్లప్పుడూ
నిత్యాన్నదానవ్యవస్థా – ఎల్లప్పుడూ అన్నదానం జరిగే ఏర్పాటు
నిద్రా – నిద్ర
నిర్గచ్ఛతి – వెళ్ళిపోతున్నాడు
నిర్ధనః – డబ్బులేని వాడు
నూపురరవఝంకారః – గజ్జెల సవ్వడి
న్యూనమేవ – తక్కువనే
న్యూనీకృత్య – తగ్గించి

ప

పథి – దారిలో
పరస్పరం – ఒకరితో ఒకరు
పరహస్తే – ఇతరుల చేతిలో
పరిచారికాః – సేవకులు
పరితః – చుట్టూ
పరిమితస్య – తక్కువైన దాని యొక్క
పర్వతసదృశే – కొండను పోలిన
పర్వతానామ్ – కొండల యొక్క
పర్యాప్తమ్ – చాలు
పాఠశాలాం – బడిని
పాఠే – పాఠంలో
పాదాః – కాళ్లు
పాదయోః – రెండు కాళ్ళ యొక్క/కు
పాదాభ్యాం – రెండు కాళ్ళచే
పాపాన్ – పాపాలను
పార్శ్వే – ప్రక్కనే
పితామహః – తండ్రికి తండ్రి (తాత)
పుంసాం – పురుషులకు
పుచ్ఛం – తోక
పునః – మరల
పుష్కరిణీ – కోనేరు
పుస్తకస్థా – పుస్తకంలో ఉన్న
పృష్టవాన్ – అడిగెను/అడిగాను
పంక్తౌ – వరుసలో
పంచదశరూప్యకాణి – పదిహేను రూ॥లు
పంచసహస్రం – ఐదువేలు
ప్రకాశః – కాంతి
ప్రతిదినం – ప్రతిదినము
ప్రథమం – మొదటి
ప్రదేశం – ప్రాంతమును
ప్రసాదం – అనుగ్రహమును
ప్రాణవాయుం – ప్రాణవాయువును
ప్రాతః – ఉదయము
ప్రాప్తవాన్ – పొందాడు
ప్రాప్తవంతః – పొందారు
ప్రియవాక్యప్రదానేన – ఇష్టమైన మాటలను పలుకుట వలన

ఫ

ఫలానాం – పండ్ల యొక్క
ఫలాని – పండ్లు

బ

బలం – శక్తి
బస్‌యానేన – బస్సుతో
బుద్ధిబలేన – బుద్ధిబలంతో
బృహచ్ఛరీరమ్ – పెద్ద దేహము

APSCERT

భ

భగ్నా – విరిగినది
భవతః – ఇద్దరు ఉన్నారు/నీ యొక్క
భవత్యా – నీ చేత (స్త్రీ)
భవత్యాః – నీ యొక్క
భవతీ – నీవు/మీరు (స్త్రీ) (గౌరవవాచకం)
భవాన్ – నీవు/ మీరు (పు) (గౌరవవాచకం)
భిండేః – బెండకాయ యొక్క
భీతః – భయపడిన వాడు
భోః – ఏమండీ!

మ

మక్షికాః – ఈగలు
మతిమాన్ – తెలివిగలవాడు
మధుపః – తేనెటీగ
మధ్యాహ్నే – మధ్యాహ్నము నందు
మధ్యే – మధ్యలో
మనసా – మనస్సుతో
మమ – నా యొక్క/ నా
మలినః – మాసినది/అశుభ్రమైనది
మశకాః – దోమలు
మహాన్ – గొప్ప(వాడు, దైనది)
మహ్యం – నా కొరకు
మందం – నెమ్మదిగా
మరణం – చావు
మార్గే – మార్గములో
మార్జనం – ఊడ్చుట/శుభ్రపరచడం
మార్జనార్థం – ఊడ్చుటకు/ శుభ్రపరచుటకు
మాస్తు – వద్దు
మాంసం – మాంసమును/ మాంసము
మాంసఖండం – మాంసపు ముక్కను/ మాంసపు ముక్క
మిత్ర – ఓ మిత్రుడా !
మిత్రాణి – స్నేహితులు
మిలిత్వా – కలిసి
ముఖం – ముఖము, నోరు
ముఖే – ముఖమునందు/ నోటియందు
మూలకారణం – ప్రధానకారణం
మూల్యం – వెల/ ధర

య

యథాకథంచిత్ – ఏదో ఒక రకంగా
యది – ఒకవేళ
యశః – కీర్తి

ర

రక్షితః – రక్షించబడినది
రక్షిత్వా – రక్షించి
రాగసమం – రాగంతో సమానమైన
రూప్యకాణి – రూపాయలు/రూపాయలను
రోగాః – రోగములు
రోగాణాం – రోగముల యొక్క
రేల్‌యానేన – రైలుతో

ల

లగ్నా – నిమగ్నమైనది (స్త్రీ)
లజ్జయా – సిగ్గుతో
లతికాబృందం – తీగల సమూహము

వ

వక్తవ్యం – చెప్పవలసినది
వంచకః – మోసగాడు
వంచనాం – మోసమును
వంచయితుం – మోసం చేయుటకు
వదనే – ముఖములో
వయం – మేము/ మనము
వరాహస్వామినః – వరాహస్వామి యొక్క
వర్తులాకారమార్గేణ – గుండ్రని మలుపులుగల మార్గంలో
వర్ధయన్ – పెంచుతూ (పు)
వాక్యైః – వాక్యములతో
వాచా – మాటతో
వాయుః – గాలి
వార్తాకస్య – వంకాయ యొక్క
వింశతిః – ఇరవై
విచిత్రమ్ – వింతయైన
విటపే – చెట్టులో
విద్యాసమం – విద్యతో సమానమైన
విద్యాలయప్రాంగణే – బడి ఆవరణలో
విద్యాలయే – బడిలో

APSCERT

వినా	–	లేక
విరామదినేషు	–	సెలవు దినములలో
విరామసమయే	–	ఖాళీసమయంలో
విశ్వప్రసిద్ధం	–	జగత్ ప్రసిద్ధి చెందిన
వృక్షః	–	చెట్టు
వృక్షస్య	–	చెట్టు యొక్క
వృక్షాన్	–	చెట్లను
వృక్షపోషణమ్	–	చెట్లను పెంచుట
వృద్ధోపసేవినః	–	పెద్దలను సేవించువాడు
వేంకటః	–	పాపములను నశింపజేయువాడు
వ్యర్థవస్తూని	–	పనికిరాని వస్తువులు

శ

శబ్దస్య	–	శబ్దము యొక్క
శరీరస్య	–	దేహము యొక్క
శాకానాం	–	కూరగాయల యొక్క
శాకాని	–	కూరగాయలు
శాఖా	–	చెట్టుకొమ్మ
శాఖాయాం	–	కొమ్మమీద (కొమ్మలో)
శారీరకశ్రమః	–	శరీర కష్టం
శుణ్డా	–	తొండము
శూర్పాకారౌ	–	చేటల వంటి ఆకారము కలవి
శృగాలః	–	నక్క
శృగాలస్య	–	నక్క యొక్క
శృగాలాత్	–	నక్క వలన
శృణ్వన్	–	వినుచున్నవాడై
శ్రద్ధా	–	ఏకాగ్రత

ష

షట్	–	ఆరు
షోడశరూప్యకాణి	–	పదహారు రూపాయలు

స

సంభాషణం	–	మాట్లాడటం
సః	–	అతడు, వాడు, అది
సత్యం	–	నిజము
సత్యసమం	–	నిజముతో సమానమైన
సదృశే	–	సమానమైన
సద్వినియోగం	–	సక్రమంగా ఉపయోగించుట
సధీరః	–	ధైర్యము కలవాడు
సప్త	–	ఏడు
సమర్పితవంతః	–	అప్పగించాడు
సమీరః	–	వాయువు
సమ్యక్	–	బాగా
సర్వం	–	అంతా
సర్వాణి	–	అన్ని
సర్వే	–	ప్రతివానియందు
సర్షపసన్నిభ	–	ఆవాల వంటి
సహ	–	కూడి
సహస్రం	–	వెయ్యి
సహస్రరూప్యకాణి	–	వెయ్యిరూపాయలు
సాయమ్	–	సాయంత్రం
సుఖేన	–	సుఖంగా
సుందరం	–	అందమైనది
సుందరః	–	అందమైనవాడు
సూక్తిః	–	మంచిమాట
సృష్టిః	–	సృష్టి/పుట్టించు విధానం
సోత్సాహం	–	ఉత్సాహంతో కూడిన
సేవాకార్యక్రమాన్	–	సేవా కార్యక్రమములను
స్తంభసమానాః	–	స్తంభాలతో సమానములైన
స్థాపయిత్వా	–	ఉంచి
స్థితః	–	ఉన్నాడు
స్థితవంతః	–	ఉన్నారు (పు)
స్థితవాన్	–	ఉన్నాడు
స్వచ్ఛతాం	–	శుభ్రమును
స్వదేశరక్షణార్థాయ	–	తన దేశమును కాపాడుట కోసం
స్వామివుష్కరిణ్యాం	–	స్వామిపుష్కరిణిలో
స్వామిముద్రాంకిత	–	స్వామి గుర్తులు గల
స్వీకృత్య	–	తీసుకొని

హ

హసితవాన్	–	నవ్వాడు / నవ్వాను
హస్తీ	–	ఏనుగు
హాతవ్యాః	–	వదలదగినవి
హారః	–	దండ
హారదానాయ	–	దండ ఇవ్వటం గురించి
హారం	–	దండను
హారాన్	–	దండలను
హాసః	–	నవ్వు
హ్యాః	–	నిన్న

APSCERT

క్రియాపదకోశః

అ

అభవత్	–	అయ్యేను
అవదత్	–	చెప్పెను
అస్తం గచ్ఛతి	–	అస్తమించుచున్నాడు
అస్తి	–	ఉన్నది/ఉన్నాడు
అస్తు	–	ఉండనీ/ కానీ

ఆ

ఆగచ్ఛతి	–	వచ్చుచున్నాడు/చున్నది
ఆగచ్ఛతు	–	రమ్ము/రా!

క

కరిష్యామి	–	చేయగలను
కరోతి	–	చేయుచున్నాడు/చున్నది
కరోతు	–	చేయుము
కరోమి	–	చేయుచున్నాను
కుర్వంతి	–	చేయుచున్నారు

గ

గచ్ఛతి	–	వెళ్ళుచున్నాడు/చున్నది
గచ్ఛంతి	–	వెళ్ళుచున్నారు
గచ్ఛామః	–	వెళ్ళుచున్నాము
గమిష్యామి	–	వెళ్ళెదను
గాయతు	–	పాడు

చ

చలతి	–	వెళ్ళుచున్నాడు/చున్నది
చాలయతి	–	నడుపుచున్నాడు

జ

జానాతి	–	తెలుసుకొనుచున్నాడు
జానామి	–	తెలుసుకొనుచున్నాను
జీవతి	–	జీవించుచున్నాడు
జీవామః	–	జీవించుచున్నాము

త

తుష్యంతి	–	సంతోషించుచున్నవి/చున్నారు

ద

దృశ్యంతే	–	కనిపించుచున్నవి

న

నశ్యతి	–	నశించుచున్నది
నాశయతి	–	నాశనం చేస్తున్నాడు/చేస్తున్నది
నాశయామి	–	నాశనం చేస్తున్నాను

ప

పతతి	–	పడుచున్నది
పశ్యతి	–	చూస్తున్నాడు/చూస్తున్నది
పశ్యతు	–	చూడు!
పీడయంతి	–	పీడిస్తున్నాయి
పోషయామి	–	పోషిస్తున్నాను
ప్రాప్స్యామి	–	పొందుతాను
ప్రార్థయతి	–	వేడుకొనుచున్నాడు/చున్నది

భ

భవతి	–	ఉన్నది / ఉన్నాడు

య

యచ్ఛతు	–	ఇవ్వు/ ఇవ్వండి
యచ్ఛంతి	–	ఇస్తున్నారు
యచ్ఛామి	–	ఇస్తాను
యతేత	–	ప్రయత్నించవలెను

ర

రక్షతి	–	రక్షించుచున్నాడు/చున్నది

వ

వదతి	–	చెప్పుచున్నాడు/ చున్నది
వదతు	–	చెప్పు
వదామి	–	చెబుతున్నాను
వర్ధంతే	–	పెరుగుతున్నాయి
వికసతి	–	వికసించుచున్నది
విలసతి	–	మెరయుచున్నది

స

సంభవంతి	–	కలుగుతాయి/కలుగుచున్నాయి
సంతి	–	ఉన్నారు/ ఉన్నాయి
సించామః	–	చల్లుదాము
స్మరతి	–	గుర్తుచేసుకొనుచున్నాడు
స్మరామి	–	గుర్తుచేసుకొనుచున్నాను
స్వీకరోతు	–	తీసుకో, తీసుకొనును గాక!

హ

హసతి	–	నవ్వుచున్నాడు/ చున్నది

AP SCERT